

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Megyédíjra 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyre csak helyben és előtérben 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési Központ
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 752. Kiadóhivatal 702.

Agitátor-gyártás.

Budapest, május 6.

A zágrábi egyetem két tanárát, akik tulságos hévvel és kevés józansággal vettek részt Horvátországban a magyar-ellenes politika csinálásában, nyugdíjazták. Eből aki sajnálja őket. Ellenségeink voltak, gyaláztak bennünket, komoly tudósokhoz nem illő bohózkodásban tünettek ellenünk, igazán csak örömeink telhetik abban, hogyha végül utóleri őket valamely jól megérdemelt büntetés. Abban azonban, hogy a büntetésnek éppen azt a módját találták ki ellenük, hogy elkergessék őket a katedráról, nem nagy kedvünket találjuk, mert úgy véljük, kissé drágán kell megfizetnünk azt a gyönyörűséget, hogy a két jó urat — akik egyben a magyar országgyűlésre kiküldött képviselők is — meghosszabbított orrokkal lássuk viszont.

Kisebbségi baj, hogy a két tanár elcsapattatása súlyos megsértése az egyetemi autonómiának, mert lehetetlen állapot volna uzusba venni azt, hogy a kormányok az egyetemi tanárok pártállásától tegyék függővé azok megerősítését, avagy elcsapattatását. A tanár tudása és rátermettsége független attól, hogy milyen politikai meggyőződés vallója s nem szabad ilyen precedenseket alkotni, amelyeket aztán egy hazafiatlan és törvénytelen kormány alkalomadtán a mi nemzeti szellemű tanáraink ellen fordíthat. A tanárt aszerint bírálják, hogy mit mond és mit cselekszik a katedrában, az, ami ezenkívül történik, a magán-

emberre, vagy a politikusra tartozik, akivel ezt tanári minőségétől függetlenül kell elintézni.

Ennél is nagyobb baj azonban az, hogy a két tanár ellen folyamatba tett rendszabályok mellett, hogy igazgatótanok voltak, célhoz sem vezettek, sőt több kárt, mint hasznot okoztak. Az egyik is, a másik is ott folytatja az ellenünk való agitációt, ahol elhagyta, sőt még dühösebb és agresszívebb lesz, mivel hogy megdühösödik a magyar ostorcsipéstől. Két vad agitátor helyett kaptunk két még vadabbat, akiknek homlokát immár a martir-glória is övezi. De még hogyha csak ennyit kaptunk volna!

A két még vadabb agitátor mellé kaptunk mintegy ezer darab agitátor-csemetét, ama horvát diákokat, akik két kedvencz professzoruk elcsapattatása után bojkott alá vették a zágrábi egyetemet s tovább mentek Brünbe, Prágába, Bécsbe, hogy ott szívják magukba a tudományt. Ez az ezer darab csemete mind dühlihegve ellenünk hagyja el az itthoni földet; mind olyan helyre megy tovább nevelődni, ahol már is gyűlölnék bennünket. És mindannyian — mint megsokasodott apró martírok — a mi barbárságunkkal, elnyomó Néróhajamainkkal fogják teljesíteni a művelt Európa fülét.

Hát kellett ez nekünk? Azért, hogy a két kellemetlen zágrábi professzor elveszítsen némi sallarimot s hosszú orral járjon addig, amíg az elszenvedett martiriumért nem pótolja őket a horvát nemzet álgozatkészsége, érdemes volt ezt a drága árat megfizetnünk?

Oroszlán nem vadászik egerekre; nemzeti diadalnak szerintünk kissé vékony öröm az, hogy Surmin György és Manojlović urak utilaput kaptak a talpukra. Az amugy is nagyon kiélesedett horvát nemzeti érzékenység felesleges provokálása az ilyen kicsinyes dolgokban való erélyeskedés.

Erélyre nagy és komoly esetekben van szükség. Az ilyen erély nem árt, hanem használ a nemzeti álláspontnak, mert tekintélyt ébreszt és mindenkinek imponál. Hogyha a nemzeti eszme elvi, principiális kérdéseiben a magyar államiság egész hatalmi súlyát latbaveti, az egyengeti a magyar álláspont győzelmét, mert ezzel szemben minden nemzetiségi okvetetlenkedés érzi a maga gyengébb és tehetetlen voltát. A magyar állam tekintélyéhez azonban nem illik semmiféle kicsinyes boszuállás és minden olyas valami, ami igaztalanság és méltánytalanság látszatába kerülhet, jobban árt nekünk, mint azoknak, akik ellen irányul. Semmi okunk arra, hogy magunk szolgáltassunk fegyvert azoknak, akik ürügyet keresnek arra, hogy bennünket megrágalmazzanak s hogy magunk gyártunk martirokat, agitátorokat. Minden nemzetiségi politika csak akkor vezethet célhoz, hogyha mi alatt a legfőbb elvi kérdésekben könyörtelenül és vaserővel következetes személyi téren nem keresi az ellentéteket, hanem éppen ellenkezőleg a megértés és békés kiegyenlítés útját egyengeti? Mi hasznunk van abból, hogyha engesztelhetlenné szitjuk a gyűlölködést, hogyha

Egy színész-család.

Írta: Váradi Antal.

(Utánvívás illus.)

Nagyon szép az a színész-élet, különösen bizonyos távolságból. Olyan mint a szobor. Bizonyos távlat kell hozzá, hogy élvezhessük.

Igy, kívülről, minden tökéletességnek tálháza. Dícsőség, folytonos innepeltetés, könnyű megélhetés, örökvidámság s még tudja Isten, miféle paradicsomi javak. De ott, a nappali, félig világított színpalak közt, vagy az élet világitásában: igen, igen komor tragédiák folynak le. Százat tudok elmondani, — de minek tépjek föl sebeket? A messze múltba nyulok vissza, arról a színész-családról mondom el egy históriát, amelynek minden tagja rövid egy esztendő alatt pusztult el, mintha a görög tragédia moirája indult volna meg, fekete lavínáival eltemetendő három virágzó életet.

Akkor — értsd az ötvenes években — a magyar népszínmű Bodenburg Lina művészetéhez volt kötve. A népszínmű egyáltalán csak akkor virágzott, akkor virágozhatott, mikor hivatott interpretátorai voltak a magyar népléleknek. Mert ez olyan specialitás, amelyet internacionális művészettel nem lehetne megérzékeníteni. Bodenburg Lina maga a kedvesség, töröl metszett kis népies figura, csattogó csalogányhang, ifjú báj, virgoncz, életrevaló, kedves, s ami fő: izról-izre magyar. Három hónap alatt a publiikum bolondult utána.

A Nemzeti Színház fiatal, daliás művésze, Hegedűs, — egy színésznek szokatlanul mély érzésű ember — belészeretett még a vidéken vándorlása alatt; nemsokára jegyesek, majd férfi és feleség. Esztendő múltán hármacskán éltek, mint az első emberpár az édenben. Nem hiányzott azok boldogságából semmi. Polykrates vendége megrémült volna attól a tulnag boldogságtól, amelyben volt valami tulvilági. Nem tarthatott soká.

1859. szeptember 11-én a „Csikós“-t adták. Rózsai szerepében Hegedűsnével. A közönség ki nem fogyott a tapsból. Mintha érezte volna, hogy utóliára látja a népszínmű pacsirtáit.

Nyolcz nap múlva, éppen amikor felgördült a függöny, este hét óra után, akkor szállt le az ő életének örökre eltakaró sötét fátyolfüggönye. Halála előtt rózsaszínű kis csokrocskákat csinált, s azokat kötözte a karjaira. Aztán elaludt szép csöndesen.

„A nemzeti színpadnak még nem volt olyan vidéki vendége — mondja Bulyovszky Gyula, a legszellemesebb színbírálok egyike — aki oly hamar s általános megnyerje a közönség tetszését. Hegedűsné asszony, mint Bodenburg Lina, csak hat évvel ezelőtt — 1853-ban — lépett a színpadra s oly hivatottságot hozott magával arra a szakmára, melyen pályáját megfutotta és bevégezte, hogy a sikert keresnie sem kellett. A siker lelkében és egyéniségében élt. Nem volt sokoldalu a maga művészetében, de azt a kört, melybe hivatása behelyezte, — a népszínművet kell érteni — oly mértékben töltötte ki, mint ő előtte senki sem. De Caux Mari,

— a nemrég elhal kiváló művésznő, — előbb Lászlóné, aztán Dória L.-né, szintén kedves volt egykor a népszínmű mezején, de minden jelesége dacára csak csinált virág vala, azon eredeti bájak és zamat nélkül, melyek Hegedűsné lényében mintegy igazi mezei bokrétaival ajándékozták meg a magyar népszínművet. Ugyannyira, hogy a hosszú viganó, ha néha kísérletképpen felpróbálta, csaknem leritt róla, és mintha szoritotta volna lelkét, mely csak a falu szüzeinek egyszerű, mesterkéletlen alakjában találta magát otthon.”

Igy emlékezik róla az egykoru kritika. De minden kritikai emlékezés, amely színészre vonatkozik, olyan, mint az arcképezésnek az a régi módja, mely abból áll, hogy fekete papírból vágják ki, még az én gyermekkoromban is, az ember profilját s fehér papírlapra ragasztva, ráfogták hogy arckép. Néha ki is találta egyik-másik látogató, hogy ez vagy az a fekete ákom-bákom kit akar ábrázolni? Silány profilt kap a multak kritikájából az olvasó. Látni kellett Hegedűsnét! Mikor mosolygó arca, csodálatosan ragyogó szemei felvillantak a színpadon: hajnalodott! A közönségen mint egy vilányfolyam futott végig a derű. Nem komorodott abban a színházban senki, s ha sirós szerepe volt: szidták a szerzőt, mért busítja el az ő kedvencziüket? Az éneke pedig valósággal varázsos volt. Soha olyan népdal-énekesnőt!

Partnerei is derekasan megfeleltek a feladatoknak s olyan népszínmű-előadásokat, mint az ötvenes évek vége felé, nem látott a magyar közönség sem azelőtt, sem azután.

lovagokká és nemzeti hőské utunk olyan jelentéktelen figurákat, akik a kantárhordozók és a Sanchó Panzák hivatalára is méltatlanok?

A Surmin György és Manojlović megrendszabályozása kedvéért így kár volt olajat önteni a tüzre. Mert magunk ellen tenyésztettünk egész sereg agitátort, úgy hiszszük már legközelebb hallani fogjuk, hogy milyen vehemenciával, milyen elvadult gyűlölettel hordozzák körül a véres kardot.

Budapest, május 6.

A képviselőház holnap, csütörtökön, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelynek napirendjén Hentz Károly lemondásával megüresedett jegyzői szék betöltése és az 1908. évi költségvetés áll.

A miniszterelnök Bécsben. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután harmadél órakor dr. Popovics Sándor pénzügyi államtitkár és dr. Schreiber Viktor pénzügyminiszteriumi osztálytanácsos kíséretében Bécsbe utazott. Utközben a miniszterelnök a szeszadó ügyében tanácskozott kíséretével, akikkel együtt, Bécsbe való érkezésük után, ma este nyolcz órakor lovag Korytovszki osztrák pénzügyminiszterrel ez ügyben értekezletet tartottak. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök holnap délelőtt tíz órakor jelen lesz Schönbrunnban a német uralkodók fogadtatásán, este hét órakor pedig részt vesz a diszebeden. A miniszterelnök még a holnapi éjszaka folyamán visszatér Budapestre, hogy részt vehessen a képviselőházban a költségvetés tárgyalásán. Wekerle Sándor miniszterelnök ezt a bécsi időzését föl fogja használni arra is, hogy a közös miniszterekkel, nevezetesen báró Aehrenthal és Schönaich miniszterekkel tanácskozzék a delegációk dolgában.

Az ülések meghosszabbítása. Ma kezdte meg a képviselőház a költségvetés tárgyalását és a jövő héten, kedden már előterjesztik az első sürgősségi indítványt. A következő ülésben lesz az indítvány megvitatása és azután jön a döntés. Ugy a jövő héten pénteken, e hó 15-én lesz az első hétórás ülés a Házban. A kormány körében azt hiszik, hogy a költségvetés sürgősebb tárgyalására elégséges a hétórás ülések tartása is. Nem lehetetlen azonban, hogy mindiárt nyolcz órát

Egyik nekrológiában az van följegyezve, hogy „az átmenet, melyet az ő szerződése szinpadunkon előidézett, hasonlatban szólva, némileg olyan volt, mint az, mely Vörösmarty után Petőfivel következett. S hogy működésével a szinpad mindinkább egy külön irány: a magyar genre-művek felé igyekezett, az csak az ő jelentőségét bizonyította e téren és azt, hogy a magasabb dráma nem birt oly erővel, melyek ő ellenében tulnyomóságot vihathak volna ki”.

Nagy szó, ismerve a Nemzeti Színháznak akkori drámai erősségeit!

Művészi pályája igen rövid volt. Alig pár esztendőre szorított, de ezek, mint az ő népszinműi alakjai, markatányosnói, Rózsija, Tücsökje (a Birchpfeifer-féle komédia akkor volt divatjában), a nép-elem minden tökéletességével föl voltak ruházva. A színi pályán kisebb kör betöltése is bevégeztség, ha az oly mértékben sikerül, mint Hegedüsnek asszonynál tapasztaltuk. Az egyik gyász-beszéd azt mondja: „Ő, aki művészi ihletése által kénye-kedve szerint játszott a nagyközönség öröm-, lelkesedés- és fájdalomérzetével, — ma már csupán a bánat könyveire tart igényt...”

A fiatal asszonyt október huszonegyedikén temették. Akkor is megállott a gyász-szekér a Nemzeti Színház előtt, ahol a fölzendült a hagyományos gyászkar, akkor még nem Szerdahelyi „Mért oly borús“-a, hanem Bognár „De profundis“-a. Amint a menet megállt a színház előtt, a szél kibontotta a fátylokat, mely keresztjén volt, s oda borította a színház ajtajára. Tömerdek nép, beláthatatlan sokaság kísérte ki. Huszonkét éves volt!...

fognak indítványozni. Az ülések d. e. 10-től 2-ig és d. u. 4-től 7-ig, esetleg 8-ig tartanak.

A horvát ügyek. A múlt ülészakban kimondta a Ház, hogy nem alkalmaz több horvát gyorsírókat. A mostani ülészak elején Medakovic Bogdán, a horvát koalíció elnöke felkereste Justh Gyulát s megkérte, csinálja valahogy vissza a régi praxist. A látogatás nem maradt eredménytelen: a gazdasági bizottság ma azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a Ház ismét alkalmazzon horvát gyorsírókat, akiknek díjazása egyezzen meg a magyar gyorsírókéval. Alkalmaznak horvát gépirőlányokat is, akiknek maximális napi díja 10 korona lehet.

A képviselőház mai ülésén is jelen volt több horvát képviselő Supiló vezetésével. Supiló a folyosón találkozott Kmety Károlyival, aki előtt szóvá tette Surmin és Manojlović horvát egyetemi tanárok nyugdíjaztatásának ügyét.

— Hallatlan dolognak tartom én is — jegyezte meg Kmety — azt, ami ezekkel az egyetemi tanárokkal történt. A darabont-korszak alatt én sokszorta hevesebben exponáltam magamat, de még a darabontoknak sem jutott eszükbe, hogy megrendszabályozzanak. Ez ellen tiltakozni fogok, már beszéltem is róla a miniszterelnökkel és interpellálni is akartam. Annyi bizonyos, hogy nem hagyjuk abba ezt a dolgot.

Zágrábi tudósítónk jelenti: Ma délután egy csoport fiatalember kijátszotta a csendőrséget és nagy tüntetést rendezett Crnkovic oszályfőnök háza előtt, amelynek minden ablakát beverték. A tüntető diákok aztán elszéledtek s mire a rendőrség kivonult, már hiult helyüket találta.

A miniszterelnökség számvevőségének megszüntetése. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot nyújtott be, amelynek célja, hogy a törvényhozás a miniszterelnökségi számvevőséget, amelyet az 1897. évi XX. t.-cz. léptetett életbe, megszüntesse, illetőleg teendőit a pénzügyminiszteri számvevőségre ruházza át. A megokolásban a miniszterelnök elmondja, hogy a kormány több hatóság és hivatal mellé rendelt számvevőséget szándékozik megszüntetni azért, mert ezeknek teendői aránylag oly csekélyek, hogy azok a személyzet, amelynek a fennálló szabályok szerint legalább három tagból kell állania, eléggé nem foglalkoztathatják. A kormánynak tehát arra irányul a törekvése, hogy több ilyen számvevőséget megszüntessen és teendőit hasonló munkájú számvevőségekre ruházza át. Megjegyie a miniszterelnök az indokolásban, hogy a törvényjavaslatra az 1908. évi költségvetésben már tekintettel volt.

1837. június 22-én született Kéthelyen, Somogy megyében, főzsgyökeres magyar vidéken, magyar nép közt nőtt föl, az lehette belé azt a törilmetszett magyarságot, amely szerepét jellemezte. Hiszen olyan kevés szerepe volt neki... Huszonkét éves volt...

Apja is színész: Bodenburg Károly. Énekes volt és kedvelt színésze a provinciának. A lánya életében a 22-es szám nagy szerepet játszott. Június 22-én született, 22 éves volt, október 22-én zendült meg érte a requiem... Az ifju halottáról Dunaiszky szobrász gipsz-öntvényt készített. Egyik vidám tárczairónk azt mondja, hogy „az eleven fürge alak, márványba kivésve, báj, melegség, kedély, csevegés és dal egy mozdulatlan, hideg kőben!... Így fagy és hidegszik minden e szép világon...”

A család tragédiája csak azután következett.

Hegedüs, mint akit föbe ütöttek, félig öntudatlanul járt-kelt az utcákon. Egyszerre híriűl hozzák neki, hogy a kis fiu beteg.

Leült az ágya mellé, mintha őrt állna az enyészet ellen. Hiába. Lina mamácska már hivatgatta az ő kis fiát, hogy elvigye magával a hideg világba. Csak nem hagyhatja anya nélkül az ő kis árváját?...

A szegény színész aztán félőrülten állt ott, az alig behantolt sir mellett, amelybe feeségét tették. A kis fiát nem merde kivinni... Pedig a mama várta...

Akkor átnyilalt a nyomorult komédiás lelkén a kétségbeesés. Az a kedves, józan, finom, művelt ember, a Nemzeti Színház egyik ifju büszkesége, ittasant támolgott be a Nemzeti Színházhoz... Buta arcczal bámult a kollé-

A bankszakértők kihallgatása. A bankbizottság határozata szerint e hónap közepén vették volna kezdetüket a bankszakértők kihallgatása. Minthogy azonban ugyanakkor kezdetüket veszik a képviselőház hétórás ülései is, a szakértők kihallgatása ez okból rövid időre halasztást szenved. Gróf Batthyány Tivadar elnök ma úgy nyilatkozott a képviselőház folyosóján, hogy ez a halasztás egy-két hétnél alig lesz hosszabb.

Összeérhetetlenségi ügyek. A képviselőház öszszeérhetetlenségi bizottsága május 23-án délután 3 órakor a Ház II. számú termében ülést tart. Az ülésen Csernoch János csanádi püspök, valamint Ertl János, gróf Thoroczkay Miklós és Tuskár Gergely országgyűlési képviselők ellen tett öszszeérhetetlenségi bejelentéseket tárgyalják.

Küldöttségek a Házban. A dunapataj—kalocsabajai vasúti öszszeköttetés ügyében ma délelőtt 150 tagu küldöttség tisztegett a képviselőházban. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél é. Sztterényi József államtitkárnál. A küldöttség szónoka Muzsa Gyula volt, aki előadta, hogy a küldöttség főként a fiúmei második vonalnak a bajai hidon át való vezetését akarja kérni a kormánytól, amely a környékre nézve nagy előnnyel járna. Ugy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, mint Sztterényi József államtitkár biztosították a küldöttséget legteljesebb támogatásukról. — Pecsényéd és Rétfalu sopronmegyei községek küldöttségei tisztelegtek ma a képviselőházban gróf Andrassy Gyula belügyminiszternél. A küldöttség szónoka Kráncz József, pecsenyédi jegyző volt, aki kérte a minisztert, hogy Savanyukut fürdőtelepének önálló községgé való átalakítását még ne engedje meg, mert ez az érdekelt községeknek jelentékeny anyagi károkozna azáltal, ha a fürdőtelep elszakadna tőlük. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter megígérte, hogy az ügyet a törvény értelmében jóakarattal fogja elintézni.

Kitiltott román sajtótermékek. A bukaresti Minerva könyvnyomda kiadásában 1900-ban megjelent „Istoria populara a romanilor Vol. III.” (A románok népies története III. füzet), „Ce sa cetim?” (Mit olvassunk?), 1901-ben megjelent „Cum sa ne crestom copiii” (Hogyan neveljük gyermekeinket), 1902-ben megjelent „Istoria populara a romanilor Ed. II. Vol. I. és Vol. II.” (A románok népies története II. kiadás I. és II. füzet), valamint az 1908-ban megjelent „Calendar romanesc” (Román naptár), továbbá a bukaresti Socec et comp. könyvkereskedő-czég kiadásában 1887-ben megjelent és Odobescu A. J. által irt „Scieri literare si Istorie” (Irodalmi és történelmi iratok) című román nyelven irt sajtótermékektől a postai szállítás jogát a magyar korona országainak területére nézve gróf Andrassy Gyula belügyminiszter megvonta, amiért is Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter utasította a m. kir.

gákra, s míg azok megborzadva igyekeztek életre rázni, önérzetet önteni belé, óvni, visszatartani a biztos elzüléstől, ő egy-egy ritka, világos pillanatában sötét arcczal intett nekik: — Hagyjatok engem menni a felejtés országába...

És ment a sötét Lethe felé, a romlás szárnyain...

Hegedüs is fiatal színész volt. 1818-ban született, Kivuiszálláson. A debreczeni kollégiumba járt, s a harminczas évek vége felé állott be a Fánchy Lajos ott időző társulatába. Egy darabig vándorolt, aztán szingizgató is volt, végre a Nemzeti Színházhoz szerződött, ahol pályájának egy végtelenül tragikus befejezési korszaka kezdődött. Színműíró is volt, s egy pár nagyon sikerült darabját adták hazaszerte, így a „Hazatértek” című négyfelvonásos drámát, a „Rózsakirályné” című népszinművet, melyben a felesége remekelt, s a „Bibor és gyász” című tragédiát, amely Jókai Mór „Könyves Kálmán”-jával felezte meg a pályáját a Tomory-féle pályázaton. A „Bibor és gyász” sokáig kedvelt darabja volt egy a Nemzeti Színháznak, mint a vidéki társulatoknak. Emlékezetes az, hogy Klischnigg, a német majom-virtuóz, aki csodaszép leányával vendégszerepelt Magyarországon, a leánya iránt nyilvánult rokonszenvet meghálálendő, a „Bibor és gyász” egy fiu-szerepét tanultatta be véle, amelyben az minden vidéki városban föllépett. Csodaszép termete volt, de magyarul nem tudott szegény. De hát akkor megtapsolták, ha két-három szót öszszefüggőleg el tudott mondani...

Hegedüs is a vidéken ismerkedett meg a feleségével, 1854-ben lépett Bodenburg Lina a

posta- és táviradivitalokat, hogy a fent említett sajtótermékeket a kitiltott sajtótermékek módjára kezeljék.

A t. Házból.

I. Előhang.

Mentelmi ügyek vannak napirenden. Különösen az oláhokat keresik a hatóságok izgatási esetek miatt. Mindeddig eldöntetlen kérdés, hogy az oláhok, akik a maguk fajtabeliek közt vezető szerepet játszanak, csakugyan ellenségei-e az országnak, avagy csak haszonkeresésből rendeznek olykor lázadó konventikulumokat. Néhányat perbe fogtak amiatt, mert Aradon olyan román klubot alakítottak, melynek a törekvései, ahogy Kálosi József mondja, államellenesek. Kálosi József (aki előbb dolgozott a törvénykezés területén, ott, ahol büntetőket nyomoznak és büntetnek, mint a törvényhozásban, ahol sok büntet elussolnak), meg tudja indokolni a maga véleményét. Ha tetszik, az okokat előadhatja három mondatban, de helyesebbnek véli, ha belebocsájtja a részletekbe. Hadd tanuljanak a golyák, kik két év múltán is csak olyan járatlanok, mint a mikor a tulipánjelvényekkel beérkeztek. Vlád Aurél, meg Pop Csicsó István nyugtalanok s beleszól az ügybe. Hodzsa Milán is, fegyverbarátilag támogatva a leleplezett oláhokat. Ki kell szolgálatni őket a törvénynek, hadd ítélien feleljenek, véli Kálosi József, míg Hodzsa Milán óhajtja, hogy békét hagyjanak nekik.

A képviselők künn tanyáznak a folyosón. Az éjszakai álmat dörzsölik a szemükből és a tegnapi pártértekezletről diskurálhatnak. Hogy milyen zseniálisan oldotta meg a viharral ijesztő soproni ügyet Andrassy a függetlenségi körben. Hogy szívesen vállalták Kossuth mellé vezérnek és hogyha hatvanhetes nem lenne, szeretnék negyvennyolczasnak. Aztán áttérnek a tavaszi programra, hogy hová kellene járni enyhe esteiken szabad levegőre, friss vacsorára... E perczen csengetnek... Hírvivők jönnek belülről: Andrassy beszél... Ah... Ez az a felelet, amit a soproni ügyben előterjesztett interpellációra ad, amelyet tegnap megbeszéltek a

klubban. Sietve igyekeztek befelé és hallották, hogy Andrassy csakugyan nemzetiségi kérdéssel beszél. Hallgatták és amig azt hitték, hogy csak bevezetés, kiünt, hogy vége van. Mert még nem jutottak az interpellációs válaszig. Andrassy csak a mentelmi ügy, az aradi román klub dolga kapcsán fejtegette a maga álláspontját s ő is oda konkludált, hogy fel kell függeszteni a zavartcsináló képviselők mentelmi jogát.

Az interpellációs válasz sokkal később következett. Előbb még Polónyi Géza is megérkezett a képviselőházba. A főmagánvádló, akitnek örömet szerzett az esküdszék, s akit most lármás éljenzéssel fogadnak a képviselőházban. Polónyi széles mosollyal köszöni az üdvözléseket, viszonozza a kézzsoritásokat és diskurálgat a körülötte keletkezett csoportokkal. Így szép az élet, ha változatos. Tudja ugyan, hogy az ovációk nem tisztán neki szólnak, hanem épp oly mértékben másoknak, akiket boszantani akarnak, de a diplomatikus embernek az ilyesmit nem szabad észrevenni.

A nagy szenzációk rendszeresen úgy végződnek, hogy vagy halotti tor van, vagy győzelmi banket. De sohasem lehet tudni, hogy a résztvevők melyiknek örvidenének inkább.

A jobboldali folyosón azonban észreveszik, hogy amint Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter áthalad a színen, a birtokos képviselők hozzá sietnek és nagy íelkesedéssel gratulálnak neki.

A balfelől áthuzódó csoportok tájékozatlanul bámészkodnak:

— Mi az? Tán Darányinak is sajtópöre volt?

Oh nem. Csak egy csekélységgel többet végzett. Nem olyan szenzációkat és nem olyan zajosat. Hanem beteriesztete a vízi-beruházásokról szóló törvényjavaslatot, ami 192 millió koronányi munkát jelent. Történelmi nevezetességű szociális gazdasági, ipari és kereskedelmi alkotás. Alkotás, amelyik Magyarország jövődőlétét alapozza meg...

— Gratulálunk... gratulálunk!

Boszankodva a maguk tudatlanságán gratulálnak és egymás közt szinczerizálnak:

— Mégis hallatlan, hogy az ember itt van a képviselőházban és nem értesül a nevezetes ese-

ményekről, amelyekhez gratulálni kell. Ha idejekorán észre nem vesszük, még kihagyjuk Darányit.

Van is benne valami, hogy a Ház tagjai részére ki kellene adni egy gratulációs értesítőt, amelyik minden napra tartalmazza az üdvözlendő nevet és az üdvözlés okának ismertetését.

Darányi nem ambicionálja ugyan az effélet, de azok a képviselők, akik a minisztert kéreessel zaklatták, reggel és csak később értesültek a nagy eseményről, kétségbe voltak esve.

II. Kezdik a költségvetést.

Az 1908-ik évben javában benne vagyunk, az ötödik hónapját járjuk, de az államháztartást eddig hitelbe csinálták, csak most kezdik tárgyalni ennek az esztendőnek a költségvetését.

Hoitsy Pál áll az előadói emelvényen és tudományos dolgokról értekezik. Az egyik perczen azt halljuk, hogy a Darwin-teóriával bajlódik s egy fertály óra mulva a szociális feladatokot részletezi, még a jótékonyaságot is, az ingyentejet, melegdőt, a gyermekmenhelyet emlegeti. Azonban mindenki tudhatta, hogy a folytatásban benne lesznek az adók, a csekély jövedelmek, amelyek fokozandók. És benne is voltak. Am mit is csináljon Hoitsy, ha az ugynevezett történelmi tény az, hogy a költségvetésből mindössze negyvenhatezer korona felesleget tudtak nagy kinnal kiszorítani. (Mi ez, kérem, hogyha a tiszteknek több fizetést kell adni.) Hoitsy pepecsélve forgatja a tételeket. Most már mindegyik mondatában ott van ez a szó: „tétel“.

— Ugy van, ugy! — hagyja helyben Buza Barna és megtoldja egy kis verssel, hogy:

A budgetbe tétel kell,
Az éhesnek étel kell,
A Pester Lloydnak két „l“ kell.

Ennél szebbet még Polit Mihály se tudott mondani. Pedig Polit, mint első ellenzéki szónok a nemzetiségi kérdés mélyébe hatolt be a költségvetési felszólalás kapcsán és kimondta a szentenciát

— Nemzet az, amelyik tud nemzeni...
A következő szónok, a nevezetes Simkó Jó-

szinpadra, még pedig Aradon, február 18-án. Onnét Nagyváradra ment, majd Pozsonyba. Ott volt Hegedüs színigazgató. Meglátta, megszerette a gyönyörű kis Linát s feleségül vette. 1858-ban kerültek a Nemzeti Színházhoz, ahol Hegedüs még két darabot írt. „Nagy Lajos és kora“ című drámát s egy „Róma leánya“ című történelmi tragédiát. Sokat jászották ezt is. Mindennek vége volt a lélekrengető tragédia után, amely lelkét érte...

Az ivásnak adta magát s lassankint a csendes örület kezdett rajta jelentkezni. Azelőtt életvidám, kedves anekdotázó, — most árnyék, mely önmagát kíséri. Csontváz, mely a halál árnyékát viseli magán...

A felesége temetése után három napra beállit Jókaiékhoz:

— Nincs itt a feleségem? ... Szánakozva néznek rá s mondják, hogy nincs...

— Csudálatos... Nekem azt ígérte, hogy itt lesz... Már három napja keresem, itt sincs, ott sincs, sehol sincs... És otthon sem találok...

A könyv előntötte azok szemét, akik látták... Azontul nem evett. Hiába kínálták, nem nyult semmihez. Jókainé ott akarta marasztalni ebédén. Nem — ugymond — ő nem ül le... Ő sohasem eszik semmit...

Aztán kiment a kerepesi temetőbe, oda, a mai Batthyány-mauzóleum mellé, ahol a Hegedüs-család hármias sírja van. Ott lefeküdt a sír mellé a fűbe és sirt, sirt estelig. Akkor feljött a holdvilág. Annak a fénye mellett nézte a sirt, és zokogott tovább.

Nem evett azóta, alig egy-egy falat kenyec-

ret, hanem ivott. Rettenetesen ivott, mintha meg akarta volna mérgezni a lelkét. Már akkor nem volt lelkénél. Különböleg megölte volna magát rövidesen. A kis fiu betegsége aztán betetőzte a katasztrófiát.

Jókai aztán egyszer elővette, komolyan. Egy lucidum intervallumot lesett ki, s utiát állotta, amikor el akart osonni előtte.

— Barátom! Amit ön elkövet, az nem gyászolás többé, — az gyávaság! ...

Ránézett hosszasan Jókaira, aztán azt kérdezte csöndesen:

— Hát nem tudja, hogy elvesztettem a nőmet? ...

— Kedves bajtársam — mondja neki Jókai — vesztettünk mi már drágábbat is... S nem estünk miatta kétségbe...

— Igaz... Igaz... hebegte felvillanó szemekkel s megragadta Jókai kezét, mintha értené a szavakat s utánna mormogta:

— Vesztettünk mi már nagyobbat is... — Nem szabad a férfinak elhagyni magát — mondja Jókai. Nem adta önnek tehetségeit bítangra a sors, önnek kötelességei vannak hazája iránt...

— De mikor olyan sokat vesztettem... — De ez az életmód a halálba vezet! ... — Jó helyre vezet... — mondotta tompán.

Figyelmeztették a gyermekére — akkor egy kissé jobban volt a gyerek — de ő egészen nyugodtan felelte:

— Az sem fog sokáig élni... Elvégeztük mi azt Linával, hogy együtt fogunk lakni ottan. Majd a kis kuntyorka is ott lesz...

Azt mondták rá: bolond. Bolondokat beszél.

Pedig az a nyomorult ember akkor próféta volt...

Ment, ment, kétségbeesítő bizonyossággal a hialál országa felé...

„Néhány hét előtt — írja a nekrológiájában Jókai — neje után ment a férfi... Mindenki, aki hallá, azt felelte rá, hogy: ezét ért...“

A lapok hirdették, hogy a boldogult ifju pár gyermekét nemesszivü orvosuk, doktor Bókai és neje fogadták gyermekül, s akik ismerik a férjet és a nőt, azt mondták rá: boldog gyermek! ... milyen jó apát, jó anyát nyert másodszor is! ...

Nem úgy volt megírva a sors könyvében. Már apja temetésekor panaszkodott a gyermek, hogy olyan hideg az a koporsó, ne vigyék hozzá közel... Ő fél a temetőben... Vigyék onnan haza...

Utolsó éjszakáján — írja Jókai — gyakran fölriadt. Fogadott anyja nyakába kapaszkodott s kiáltott:

— Anyám... Engemet hívnak... De én nem akarok elmenni... Nagyon hívnak... Ne ereszszenek el! ...

Aztán elvitték őtet is, azokhoz, akik hívták... Volt még egy kis hely az apa meg az anya koporsója között.

És amint lebocsátották a gyermeket a sír fenekére, amint megmozdult fölötte a bucsuima hangja, ime, egyet mozdul a koporsó s benyomva az elválasztó földet anyja sírja felől, a gyermek koporsóstul együtt odaborul az anyja kebelére...

Lássátok, ilyen tragédiái vannak ennek a bolond komédiás világnak...

zsef, már egygyel beljebb ment és direkt a nő-kérdést vette elő.

— A nő most alárendelt helyzetben — kezdte.

— Eddig is úgy volt! — kiáltották nevetve a hallgatók és gukkerüket a hölgykarzat felé fordították.

Simkó maga is nevetett.

— Jót mondtam?

— Nagyon jót.

— Akkor azt is mondom, hogy a nőknek a férfikkal egyenlő szerepet kell adni. Ami szabad nekünk, legyen joguk nekik is.

— Hogy érted ezt, öreg?

— Hát hogy ne legyen önzés, hogy ami az enyém, az a tied, hanem ami a tied, az az enyém . . .

— Óriási! Ez megint jó volt. De ami a tied, az már legyen a tied, Józsi.

— A női szervezetet nem lehet tulterhelni — folytatta Simkó.

— Vigyázz Józsi, te hazabeszélsz.

— Tessék gyorsan végezni, — szól le az előki emelvényről Justh Gyula.

— Még két perc! — felel vissza Simkó.

— Öltözz! — dirigálja Zlinszky István.

— A nőt úgy kell nevelni, hogy megtanuljon tűrni és hallgatni . . .

— Ez az! — hagyja helyben Hédervári Lehel és pokoli kacagás keletkezik.

A karzatról fenyegetve emelkedik egy aszszonyi kéz:

— Na csak gyere haza, Józsi.

— Tehát választójogot kell adni a nőknek, — végezi Simkó — és én a költségvetést elfogadom.

Ezzel leül, de ültében hozzáteszi:

— Ámbár becses nőm azt mondta, hogy nem muszáj elfogadnom.

Olyan jól mulattak a beszéden, hogy nyomban mozgalom indult az ülések meghosszabbítására, ami a jövő hét péntekjén meg is történik.

Mert hátha még több hasonló szellemes tagja van a képviselőháznak, kár lenne, ha ki nem bontakozhatna.

III. Andrassy beszél.

Az ülés végére marad a soproni eset dolgában gróf Andrassy Gyula válasza, melylyel báró Bánffy Dezső interpellációját intézte el.

A belügyminiszter komoly megfontolással, egyenes, nyílt módon, tiszta diszinkreziókkal beszélt. Nem szállította alá az eset jelentőségét, de mérlegelte mindazokat a szempontokat, amelyek vele összefüggésben állanak, a magyarság jogát, érdekét és ehhez kapcsolva a németiséggel való béke jó hatását. Báró Bánffyval nem sokat polemizált, de minden kérdésére megfelelt, míg maga csak ezt kérdezte tőle:

— Mióta kívánja a t. képviselő ur a nemzetiségi törvényt végrehajtani?

'Az általános derűtségben Szilassy Zoltán adta meg a feleletet:

— Amióta nem miniszterelnök!

— Kérdezem, — folytatta aztán Andrassy Bánffyhoz fordulva, — kérdezem a t. képviselő urat: megszánta, megbánta-e mult politikáját. Kért-e bocsánatot a nemzetiségi képviselő uraktól, sürgetni fogja-e ezentúl a nemzetiségi törvény szóról-szóra való végrehajtását?

A választ a Ház tudomásul vette, amíg Bánffynak replikája közben gyakori ellentmondásokkal kellett megküzdnie.

Mert az igen nagy különbség, hogy Andrassyban az egész Ház megbizik, mert nála a hazafiság nemcsak frázis, sem nem cizélszrüségi kérdés, hanem ugyanaz, ami a becsület.

A soproni nyelvrendelet.

— Andrassy válasza. —

Budapest, május 6.

Bárha Andrassy Gyulának a soproni nyelvrendelete dolgában elfoglalt álláspontja nagyjában ösmeretes volt, a Ház nagy érdeklődése mégis az ülés végére koncentrált, amikor Andrassy válaszáat jelezték. A képviselők betódultak az ülésterembe és a belügyminiszter siri csöndben kezdte meg fölszólalását.

Mindjárt beszéde elején kijelentette, hogy rendeletét fönntartja, mert az csak régi szokás végrehajtásáról szól. Bánffy, ugylátszik, a nemzetiségi törvény végrehajtását kívánja. Miért nem kér akkor bocsánatot a nemzetiségektől? — kérdezte nagy derűtséget kelteve a belügyminiszter. Ezután azt fejtette, hogy milyen politikát parancsol a józan ész és a magyar nemzet érdeke a németekkel szemben. Okos, békés, konziliáns politikát, melylyel a németeket nem fordítjuk magunk ellen, hanem megtartjuk őket magunk mellett. Abban kell koncentrálni ennek a politikának, hogy ne kergessük őket az izgatók karjai közé. Az ő rendelete ezt a célt szolgálta. A Ház feszült figyelemmel hallgatta a belügyminiszter világos, meggyőző, a kétség utolsó árnyalatát is szétosztató argumentumait és mindegyikét szimpátiikus helyesléssel fogadta. Szemmel látható volt, hogy a nyugtalanságnak még az árnyéka is eltűnt. Andrassy beszéde oly mély hatást keltett, hogy Bánffy replikájára alig volt kíváncsi valaki. A Ház tulnyomó többséggel tudomásul vette a belügyminiszter választát.

A Ház ülésének e részéről szóló tudósításunk így szól:

A belügyminiszter beszéde.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: T. képviselőház! Báró Bánffy Dezső t. képviselő ur multkor elmondott interpellációjában azt kérdezte tőlem: szándékozom-e a Sopron város törvényhatóságához a nyelvhasználat tárgyában intézett rendelkezésemet hatályon kívül helyezni? Erre a kérdésre igen röviden azt válaszolhatnám, hogy ezt azért sem szándékozom tenni, mert nem is tehetem, mert olyan rendelkezés, amely ma Sopron városában érvényben volna, egyáltalában nincs is. Én a nyelvi kérdésre vonatkozó új jogszabályokat nem adtam ki, az odaváló jogszabályokat nem állapítottam meg, nem módosítottam, szabályrendeletet nem adtam ki, mást nem tettem, minthogy egy konkrét ügyben Sopron város határozata ellen beadott felebbezést visszautasítva, a már végrehajtott határozatát Sopronnak megerősítettem. Ezzel a ténynyel ki is merült ennek az intézkedésnek minden közvetlen hatása. (Helyeslés jöbblel.)

De természetes, hogy nem akarom felhasználni a képviselőtársamnak ezen szövegezési hibáját, — hogy úgy mondjam — arra, hogy kibujjak az érdemleges válasz adása alól. (Halljuk! Halljuk!) Természetes, hogy mindig helyt állok a cselekedeteimért és sohasem igyekszem a felelősség alól kibujni. (Helyeslés.)

T. képviselőtársam megtámadta ezt az én intézkedésemet, első sorban azzal az érveléssel, hogy az a nemzetiségi törvénybe ütközik. A t. képviselő urnak erre a támadására egy kérdéssel válaszolok: mióta kívánja a t. képviselő ur a nemzetiségi törvényt végrehajtani? (Derűtség.)

Szilassy Zoltán: Mióta nem miniszterelnök.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Kérdezem a t. képviselő urat: megszánta, megbánta-e mult politikáját, kért-e bocsánatot a nemzetiségi képviselő uraktól, sürgetni fogja-e ezentúl a nemzetiségi törvénynek szóról-szóra való végrehajtását? Ha igen, akkor majd felveszem a t. képviselő urral a vitát a jogi kérdésben is. Addig azonban, míg ilyen nyilatkozatot a t. képviselő urtól nem hallottam, én főleg politikai érveléseivel kívánok foglalkozni, amelyekre azt hiszem, ő is nagyobb súlyt helyez, mint a jogiakra.

Kifogásolja a t. képviselő ur az én rendelkezésemet, mondván, hogy ezzel a német nyelvvel szemben egy engedményt tettem. Ezt csak akkor lehet állítani, ha azt a szokást, melyről szó van, kiragadva a nyelvkérdésben Sopronban divó szokás köréből, külön bíráljuk el, ami azonban méltánytalan, mert ez egy összefüggő egész. Ha pedig ezt az egészet, a nyelv kérdésében Sopronban divó gyakorlatot vesszük tekintetbe, akkor kétségtelen, hogy ez a mai gyakorlat először is sokkal jobb, mint a mult gyakorlat volt. A multban, pedig a nemzetiségi törvény megcsinálása után is a gyakorlat az volt, hogy a tisztviselők németül tartották előadásait, hogy a jegyzőkönyvi nyelv, mely a közgyűlésen felolvasztatott, német volt és a tisztviselőktől megkivánták a német nyelv tudását. Mindezekkel szemben ma a német nyelv szerepe arra redukálódik, hogy miután az a tisztviselő magyarul tette meg előadását, ha akad valaki, aki felszólítja erre, egész röviden, kivonatilag értelmezi magyarul tartott előadását német nyelven. Tehát egy óriási fejlődés, amely annál becsesebb, hogy önként, hazafiságból eredt. (Helyeslés.)

Ha pedig ezt a gyakorlatot nem a multtal hasonlítjuk össze, hanem a törvénynyel, akkor is el kell ismernünk, hogy a magyar nyelvnek több joga van, bővebb körben használtatik, mint használtatnék, ha az odaváló németiség szigorúan a nemzetiségi törvény alapszabályára helyezkednék. Tudvalevő, hogy joga volna a törvényhatósági bizottság tagjai egy ötödének követelni, hogy a jegyzőkönyvi nyelv német legyen. Ha pedig ezt egyszer megtennék, akkor a német nyelv sok tekintetben sokkal nagyobb szerephez jutna, mint aminővel ma bír. Ők hazafiságból és azért, mert méltányolják a magyar államnyelv fontosságát és szerepét az állam életében, ezt nem teszik. Ők megelégedtek azzal, hogy csak annyiban kívánják a német nyelvet, amennyiben az elkerülhetetlen avégből, hogy az a bizottsági tag, aki magyarul nem jól tud, jól megértse azt, ami ott előadódik. Kizárólag gyakorlati szempontból indulnak ki. Ebben a gyakorlatban nincs semmi kihívó, nincs semmi tüntető elem a magyar állameszme és a magyar nyelv ellen. (Igaz! Ugy van!) ellenkezőleg, hazafiságból ered.

Ily viszonyok között politikai bűnnek tartanám, ha ebbe a gyakorlatba és szokásba beavatkoznánk, politikai bűnnek a magyar állameszme ellen. Politikai bűnnek tartanám megakasztani azt a természetes fejlődést, amely ma már szép gyümölcsöket hozott, és ha meg nem akasztjuk, ha tiszteljük a hazafiságból eredő tetteiket, akkor meg vagyok győződve, hogy még tökéletesebb mértékben érvényesíteni fogja a magyar nyelvet. (Helyeslés.) Ha beavatkoznánk ebbe a fejlődésbe, mi volna ennek természetes következménye? Kettős. Először is az, hogy a jegyzőkönyvi nyelvet követelnék, tehát a magyar nyelv érvényesítésben veszítene, és a másik, még szomorubb következménye az volna, hogy ezeket a németeket megsértve, bennük a keserűség érzetét ébresztenék. (Igaz! Ugy van!), pedig, higgye el a t. képviselő ur, sokkal becsesebb támasza a magyar állameszme az a megelégedett állampolgár, aki látja, hogy méltányosan és igazságosan bánunk vele. (Igaz! Ugy van!), mint az, akit erőszakkal kényszerítenek arra, hogy magyarul beszéljen. (Ugy van!)

Rakovszky Béla: Ez nem Bánffy-rendszer!

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Az egyetlen argumentum, amelyet komolyan mérlegelni szükségesnek tartok, az, vajon nem fog-e praecedensül szolgálni ez az eljárás, nem fogják-e mindenütt ezt a gyakorlatot behozhatni. (Halljuk! Halljuk!) Aki a praecedens fogalmával tisztában van, az tudja, hogy a praecedens csak arra az esetre alkalmazható, mely azonos. (Igaz! Ugy van!) Hogyha más helyütt ugyanaz a helyzet van, hogyha más helyütt jóakarattal ilyen szokás fejlődött ki, ottan igenis az alkalmazható lesz, mint praecedens, de nem lesz alkalmazható arra, hogy olyan helyeken, hol ilyen régi, szakadatlan jogszokás nincsen kifejlődve, ilyen jogszabály álljon fenn. (Helyeslés.) Mert régi, szakadatlan jogszokás egyszerre nem keletkezhetik. A magyar állameszme őrei ott állanak. Ha veszélyesnek tartják azt az irányzatot, ha azt látják, hogy az izgatás következménye, hogy az tüntetés a magyar állameszme ellen, hogy az tüntetés azon nemzetiségi törvény, alapszabály ellen, amelyre a nemzetiségi törvény

hivatkoznak, ugyanis a magyar politikai nemzet egysége ellen, akkor alkalma van annak a hatóságnak beleavatkozni és megakadályozni azt, hogy egy ilyen jogszokás keletkezzen.

Különös hibának tartanám azt, hogyha ilyen durva kézzel beavatkoznánk a németiség ügyébe, amely nemzetiség minden hínek mutatkozott a magyar állameszme iránt, (Élénk helyeslés.) mely a legveszedelmesebb időkben, a legválságosabb korszakainkban helytállt mellettünk, (Igaz! Ugy van!) amely németiségnek nagy része ma is magát büszkén magyarnak mondja, (Igaz! Ugy van!) és csak azt kívánja, hogy abból, hogy nem tanították meg elég jól a magyar nyelvre, kára ne legyen.

Hogyha ezt a németiséget mi méltánytalan elbánással megsértjük, akkor módot adunk azon törekvéseknek, amelyeknek célja a németiséget a nemzetiségiek táborába terelni, hogy sikerhez jussanak. Ezt elsőrangú politikai hibának tartanám, azért kérem a t. Házat, méltóztassék válaszat tudomásul venni. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Bánffy replikája.

Báró Bánffy Dezső kijelenti, hogy amikor interpellált, tudta, hogy az adandó válaszat a Ház többsége tudomásul veszi, de ennek dacára nem veszi tudomásul a belügyminiszter válaszat.

Rakovszky István: Nagyon fáj neki.

Báró Bánffy Dezső: Elkeseredettség tölti el a kebleket.

Zlinszky István: Tíz év előtt kellett volna.

Báró Bánffy Dezső: Az ő politikájára nem lehet ráfogni, hogy nem volt nemzeti politika. Felolvassa egy német birodalmi gyűlési képviselőnek hozzá intézett levelét, amelyben ez szólnak egy cikkére válaszat s aki azt fejtette, hogy a német nyelvnek jogait meg kell Magyarországon védeni, mert ez a magyaroknak csak megerősödésére szolgál. Sőt a magyar államnak hivatalos nyelvvé kellene tenni a németet, hogy ezzel jobban kapcsolatba jöjjön a németiséggel. Ezt a levelt azért olvasta fel, mert tudja, hogy az országban sok a németiség közt az így gondolkodó. Az a véleménye, hogy a belügyminiszter rendelete veszedelmes precedens lesz. A nemzetiségi törvényt a nemzetiségiekre nézve korlátozólag kell magyarázni. Minden engedmény a magyar nemzeti állam rovására megy.

A belügyminiszter azt mondja, hogy rendelete nem létezik, de a határozatra rendelkezett. Ennek a rendelkezésnek az idokai helytelenek, tehát maga a rendelkezés is hatályon kívül helyezendő. Nem fogadja el a miniszter válaszat.

A Ház többsége azonban a belügyminiszter válaszat tudomásul vette.

Az új rendelkezés.

A belügyminiszter a következő leiratot intézte Sopron város közönségéhez:

Sopron sz. kir. város közönségének.

A város törvényhatósági bizottságának közgyűlésén tárgyalandó ügyeknek német nyelven leendő megmagyarázása iránt 1908. január 30-án 21. sz. a. kelt és Waelder József által megfellebbezett határozat tárgyában 1908. április 14-én 22282/I. a. sz. a. kiadott rendelet indokolás része a város polgármesterének 1908. május 1-én ad 5628/1908. sz. a. tett előterjesztése szerint is félreértésekre szolgáltatván alkalmat, ezeknek eloszlatása érdekében és egyúttal a hivatkozott polgármesteri előterjesztés elintézéséül idézett 22282/I. sz. 908. sz. rendelet indokolásának azt a részét, amelyben az 1868:XLIV. t.-cz. 6. szakaszára történik hivatkozás, hatályon kívül helyezem és a következőkről értesitem a város közönségét.

A 22282/I. a. sz. a. kiadott rendelet indokolásában tényleg félreértést keltő téves szövegezésével történik hivatkozás az 1868:XLIV. t.-cz. 6. szakaszára, mely a tárgyalás alatt álló esetre alkalmazást azért nem nyerhet, mert az a törvényhatósági tisztviselőknél egészen más természetű hivatalos érintkezései tekintetében tartalmaz rendelkezéseket. Hivatkozott leiratom értelmének helyreigazításával tehát kijelentem, hogy nem az idézett törvényszakasz alapján, de a korábban kiadott rendeletben felhozott egyéb indokoknál fogva hagyom helyben a közgyűlés felebbezett határozatát. Az 1868:XLIV. t.-cz. 6. szakaszra habár téves vonatkozásban, de lényegileg azzal a célzattal idézettem leiratom indokolásában, hogy a közgyűlési ügyeknek a szükséghez képest német nyelven való megmagyarázása tekintetében fenforogó kívánalom, épp úgy, miként azt a hivatkozott törvényszakasz a törvényhatósági tisztviselő

egyéb természetű hivatalos érintkezéseire nézve előírja, csakis a lehetőség korlátain belül nyerhet kielégítést.

A kezdetben idézett polgármesteri előterjesztés csatolmányait oly felhívással küldöm vissza, hogy ezen rendelet a már korábban kiadott 22282/I. a. 1908. számú rendelettel együttesen lesz a törvényhatósági bizottságnak bemutatandó. Budapest, 1908. május hónap 4-én.

Andrássy s. k.

A munka megkezdődött.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 6.

Az új ülésszakkal járó összes formalitásokkal végezvén, ma végre hozzáfogott a munkához a képviselőház. Mindenekelőtt néhány mentelmi ügyet intézett el. Ezek közül egy még tegnapról maradt mára. Néhány nemzetiségi képviselő ugyanis nemzetiségi pártkört alakított Aradon és ezért megindították ellenük az eljárást, most pedig a hatóságok a kiadásukat kérik. A nemzetiségi képviselők ma is erősen ágáltak a kiadás ellen; de Andrássy Gyula fölszólt s bebizonyította, hogy itt zaklatásról nincsen szó, ennek következtében a kiadásnak semmi útjában nincsen; a Ház ki is adta őket. (A kérdés mellett még Kálosi József is fölszólt.)

A mentelmi ügyek után nagy napirendi pont került sorra: az idei költségvetés. Hoitsy Pál előadó ismertette azzal a művészettel, ahogyan csak ő tud nagyszabású munkákat néhány mondatral megrajzolni. Megjelölte azokat a szempontokat, melyek a budget megalapozásánál irányadók voltak és azokat a célokat, melyeket a költségvetés szolgálni óhajt. A Ház élénk figyelemmel hallgatta Hoitsyt és beszéde végén megélejezték. Ma a költségvetésnek két szónoka volt: Polit Mihály és Simkó József. Polit Mihály az unalomig agyoncsépett nemzetiségi sérelmeket adogatta elő — azzal a különbséggel, hogy ma még nagyobb túlzásokba esett, mint máskor. Még Horvátországot is megvédelmezte, olyasformát akarván kimutatni, hogy Horvátország éppen olyan állam, mint Magyarország. Beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be, mely bizalmatlanságot fejez ki a kormány iránt. Simkó József nem annyira a költségvetésről, mint a nők jogairól beszélt. Ezt a nagy témát azonban úgy fogta meg, hogy minduntalan derűltség támadt szavai nyomán. A költségvetés tárgyalását holnap folytatják.

Andrássy Gyula válaszat ezután Bánffy Dezső ismeretes interpellációjára. Erről lapunk más helyén számolunk be. Az ülés végén Mezőfi Vilmos a választói reform benyújtását sürgette meg.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. 10 órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Thoroczkay Viktor és Hammersberg László.

Először: Megnyitja az ülést.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter bejelentette a vizügyi beruházásokról szóló törvényjavaslatát. A Duna, Tisza, Maros, Körös és a Vág mentén lakó képviselők közül legalább is ötvennek a kerületében örvendetes hír lesz ez. Érdekes a Duna-Tisza-csatorna tervének megoldása ebben a javaslatban: két csatorna lesz: Budapest és Szolnok s Duna-Haraszti és Csongrád s elágazással Szeged között. Tehát a versengő városok mindegyike kap csatornát.

Wekerle miniszterelnök is bejelentette egy törvényjavaslatot: a miniszterelnöki számvevőség megszüntetéséről.

Mentelmi ügyek.

Baloghy Ernő és Lázár Zoárd előadók több mentelmi ügyben. Barcsai Andor előadó pedig horvát gyorsírók és fordítók alkalmazása ügyében tett előterjesztést.

Kálosi József hosszasan fejtegeti, hogy az aradi román klubot alapító román képviselők törekvései államellenesek. Bizonyítja ezt egy röpirat is, melyet titokban Bukarestben nyomattak.

Vlád Aurél: Nem is ismerjük!

Egy hang a baloldalon: Tagadnak, mint Tuta. Pop-Csicsó István: Tiltakozik az ilyen sértésért! Gyalázat, hogy a parlamentben meg van engedve az ilyen inzultus.

Kálosi József: Az iratok igazollják, amit mondtam.

Vlád Aurél: Denunciálnak!

Az elnök rendreutasítja Vládót.

Kálosi József: Mivel az aradi klub tendenciája világosan hazaellenes, nincs politikai zaklatás abban, hogyha a panaszolt képviselők mentelmi jogát felfüggesztik.

Maniu Gyula személyes kérdésben felszólalva, polemizál Nagy Dezső tegnapi beszédével, mire Nagy Dezső is válaszat röviden.

Hodza Milán a román képviselők mentelmi jogának fölfüggesztése ellen szólt föl.

Andrássy fölszólása.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Ha a mentelmi bizottság egyes képviselőket kikér (Zaj. Halljuk! Halljuk!), a képviselőháznak igénytelen nézetem szerint abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy zaklatás forog-e fenn, igen, vagy nem, nem pedig abban, hogy maga az a vétség, amely miatt az illető képviselőket kikérték, megtörtént-e, igen vagy nem. (Helyeslés.) Én mint miniszter pláne nem tartanám megengedhetőnek, hogy a bíróság előtt levő tárgyan egyéni nézetemet kifejtsem. Egyáltalában itt az nem is mérvadó, hogy a tényállásnak teljesen megfelel-e az a kihágási szakasz, amelyet alkalmazni akartak, hanem a mérvadó az, hogy zaklatás forog-e fenn, igen, vagy nem. (Helyeslés.)

Zaklatás forog fenn akkor, hogyha nem volna jogi alapja az egész eljárásnak, hogyha itt csak, ugyan egy szekatura látszatával állanánk szemben. Ez azonban nem történt itten. (Igaz! Ugy van!) A jogi alap, amelyre hivatkoznak, tényleg megvan, mert az a szervezkedés két célra irányulhatott: vagy egyesületi élet kifejtését akarta megindítani, akart alapszabályok nélkül egyesületet alakítani, vagy pedig akarta az oláh pártot ott megalapítani. Mindkét esetben van jogszabály, amely azt tiltja. Az egyik jogszabály, amelyet mindnyájan ismerünk, úgy szól, hogy egyesületi működést jóváhagyott alapszabályok nélkül folytatni nem szabad. (Igaz! Ugy van!) A másik pedig az, amelyet Hieronymi t. elődöm annak idején kibocsátott és amely azt mondja, hogy oláh pártot, (Felkiáltások a közepén: Román. Felkiáltások balfelől: Oláh! Folytonos zaj.) román pártot alapítani nem lehet.

Midőn tehát a közigazgatási hatóságok ezekre a jogszabályokra hivatkozva az aláírást megindították, akkor zaklatást nem követtek el. (Igaz! Ugy van!) A bíróság van hivatva kimondani, hogy ezen kihágás tényleg elkövetett-e, vagy nem. A t. Ház azonban állást foglalna, és pedig állást foglalna a tényállás teljes ismerete nélkül, hogyha ma a mentelmi bizottság javaslatát visszautasítva, kimondaná, hogy kihágás esete nem foroghat fenn.

Ezért kérem a t. képviselőházat egész röviden, hogy méltóztassék elfogadni a mentelmi bizottság javaslatát. (Élénk helyeslés.)

A miniszter válasza után a Ház többsége elfogadta a mentelmi bizottság javaslatát és Oncu, Pop, Suciu és Goldis mentelmi jogát felfüggesztették.

Lázár Zoárd, a mentelmi bizottság előadója azután még két mentelmi ügyet referált: Vajda Sándor (erdei kihágás) mentelmi jogát nem javasolja felfüggeszteni.

Ezzel szemben Hammersberg Lászlónak az a véleménye, hogy Vajda mentelmi joga felfüggesztendő.

A többség Hammersberg indítványát fogadta el s így Vajda mentelmi jogát felfüggesztették.

Lázár Zoárd előadó ezután Jeszenszky Ferencz ügyében (kihágás) javasolta a mentelmi jog felfüggesztését.

A Ház a javaslatot elfogadta.

Az idel költségvetés.

Ezután áttértek az 1908. évi költségvetés tárgyalására.

Hoitsy Pál előadó ismertette a költségvetést. Ismertette, hogy a közigazgatási téren milyen változások állottak be az utolsó évtizedekben. E mozgálmában a liberalizmus fejlődött ki, amelynek alapelve az egyéni érvényesülés. Ennek a nemzet sokat köszönhet. Az egyéni érvényesülésben azonban nem mindig az érdemesek érvényesültek, hanem a ravsak és erőszakosak. Ekkor keletkeztek a gyengék és ügyefogyottak támogatására a jótékony egyesületek. Az állami életben is megnyilvánult az új irány. Először a tanítókat részesítették támogatásban, aztán jöttek a vasutasok. Ebben a költségvetésben tovább mentek: az állami napidiasok támogatásával és az állami tisztviselők hitelviszonyainak és lakbérének a rendezésével. A régi költségvetésben ezek a tételek nem voltak. Az új költségvetés

ezért átalakították. A napidíjasok tétele egymillió ötszáz ezer koronát involvál, az állami tisztviselőké hat millió nyolcszáz ezer koronát. Ez összegeknek azonban negyedrésze van csak most beállítva, mert csak az év utolsó negyedére szólnak. A közös kiadások 9 millió 770 ezer koronával emelik a költségvetést. Ebből 4 millió 900 ezer korona esik a kvótá-emelésre.

A mérleg helyreállításáról a ezukoradó emelésével és az államadók kamatainál elért megtakarítással gondoskodtak, úgy, hogy a fölösleg ki fog tenni 46 ezer 124 koronát, ami egy két milliárdos költségvetésnél bizony nagy aggodalmakat rejtethetne magában. De miután a kiadások és a bevételek megfelelően vannak a költségvetésbe felvéve, aggodalomra nincs ok. Kéri a költségvetés elfogadását. (Élenezés.)

Az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

A vita.

A szünet után

Polit Mihály szólal föl a költségvetés elfogadása ellen; természetesen a nemzetiségi kérdéstről beszél és beszédének alapjául azt fejteti, hogy itt nincsen egységes nemzet s hogy itt nem alakulhat ki nemzeti állam. Magyarország — ugymond — 1867 és 1848 előtt sohasem volt állam. (Zajos ellenmondások a baloldalon.) Az osztrákok mindig csak tartománynak tekintették Magyarországot; különben sem képzelhető olyan önálló állam, amelynek hadügye és külügye nincsen. Majd a horvát kérdéstről beszél: ma már — ugymond — Horvátországban az 1883-iki események megismétlődése várható, amikor a magyar ezimer miatt vér folyt Zágráb utcáin s a Zagoriában lázadás volt. — amikor a horvát katolikus templomokból kidobták Szent István arczképét azzal, hogy Szent István is magyar volt, nincs helye a horvát templomokban. Akkor segítettek a bajon azzal, hogy oda küldtek Zágrábba egy osztrák tábornokot, aki rendet csinált; téved azonban a magyar kormány, ha azt hiszi, hogy ez most is lehetséges; az uralkodó a rendcsinálásra csak akkor küld Horvátországba tábornokot, ha ez Ausztria érdekében szükséges. A horvát dolgokat teljesen félre ismerik; nem akarják tudomásul venni, hogy a fiumei kérdés még függőben van, hogy Fiume horvát terület (Zajos ellentmondások.) s azt hirdetik, hogy a horvát bán nem más, mint egy magyar főispán. Ez szörnyű tévedés; a horvát bán a király helyettese Horvátországban. (Zajos ellentmondások.) A nemzetiségiek ellen itt parlamenti statárium van. (Nagy zaj.)

Az elnök rendentartítja Politot és megfenyegeti, hogy megvonja tőle a szót, ha így folytatja. (Helyeslés.)

Polit Mihály a nemzet és nemzetiség közötti különbséget fejteti ki. Nemzet az, aki tud nemzeni. (Zajos derültség.) Határozati javaslatot nyújt be, hogy jelezze ki a Ház bizalmatlanságát a kormány ellen.

Simkó József a nőkérdéstről szól. A nőknek éppen oly jogokat kell biztosítani, mint a férfiaknak. (Derültség.) (Beszéde közben lép be a terembe Polónyi Géza, akit a függetlenségi párt és a néppárt zajos éljenzéssel fogad.)

A nők választóigát sürgeti folytonos zai és derültség mellett. A nő most alárendelt helyzetben van. (Derültség.)

Fölkiáltások: Eddig is úgy volt! (Derültség.)

Simkó József: Nem állanak meg a kifogások a nők ellen.

Felkiáltások: Senki sem tesz kifogást.

Simkó József: A főiskolákban megszorítás nélkül veszik föl a nőket. (Derültség.)

Fölkiáltások: Elég baj.

Végül kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

A költségvetés tárgyalását holnap folytatják.

Következett gróf Andrássy Gyula belügyminiszter válasza Bánffy Dezsőnek, a soproni ügyben előterjesztett interpellációjára. Erről lapunk más helyén emlékezünk meg.

Mezőfi Vilmos az ülés végén az általános választói jogról terjeszt elő interpellációt. Sürgeti a reformot és azt kérdezi, hogy Andrássy mikor nyújtja be javaslatát?

Az ülés vége fél három óra után.

Budapest, május 6.

A szerb radikálisok és a függetlenségi párt. Karlóczáról jelentik, hogy dr. Kraszojevics György orsz. képviselőt, a szerb radikális párt elnökét a zárdái vagyon kezeléséről szóló határozatok jóváhagyásának publikálása alkalmából fáklyásmennettel üdvözölték. Ez alkalommal Bogdanovics János, karlóczai tekintélyes polgár, fejezte ki köszönetét a szerb radikális pártnak fáradozásaiért s átadta a karlóczai szerb polgárság bizalmának nyilvánítását Kraszojevicsnek. Dr. Kraszojevics György melegen megköszönte a bizalmi nyilatkozatot és méltatta azt a támogatást, amelyben a függetlenségi és 48-as párt részesítette a szerb radikálisokat s amely nélkül a határozatok jóváhagyása alig lett volna keresztülvihető. A jelenlevő nagy közönség a beszéd után meleg tüntetést rendezett a magyarok és különösen a függetlenségi és 48-as párt mellett.

Törvényjavaslat a vízi-beruházásokról.

— Uj vízi-utak. —

Budapest, május 6.

Darányi földmívelésügyi miniszter a parlament elé ma törvényjavaslatot terjesztett az új vízi-beruházásokról.

A törvényjavaslatban a miniszter egyszázkilenczvenkét millió koronát kér a törvényhozástól a Dunán—Tiszán—Dráván és a Száván, továbbá az alább felsorolt mellékfolyóikon, nevezetesen: a Morván, a Vágon, a Sión, a Temesen, a Szamoson, a Bodrogon, a Maroson, a Bégán, a Murán és Kulpán, nemkülönbön a Balatonon vízelővízi, hajózási és közgazdasági szempontokból szükséges szabályozási munkálatokra. A víziut, miné legolcsóbb s nyers- és tömegáruk mozgósítására igen sok esetben egyedüli eszköz gyanánt jön tekintetbe s hazáinknak magassági és vízrajzi viszonyai igen előnyösek víziutak létesítésére. A főfolyók és mellékfolyók rendkívül csekély esése s e mellett elég kielégítő vízmennyisége lehetővé teszi azok csatorvázását. Nagyon fontos közgazdasági érdekek fűződnek tehát az új vízi-utak létesítéséhez s éppen ezért nem lehet sokallani azt az összeget, melyet e célra a földmívelésügyi miniszter előirányozni kér s amelyből évente csak nyolczadfél millió korona vehető igénybe azzal, hogy a költségvetésbe beállított összeg öt százaléka mindenkor folyókon és partokon foganatosítandó munkálatokra legyen fordítható. A törvényjavaslat 8. §-a utasítja a földmívelésügyi minisztert, hogy évenként költségvetési exposéjában egyfelől részletes előterjesztést tegyen a munkálatokra, amelyeket végrehajtani szándékozik, másfelől jelentést a már foganatosított munkálatokról és az engedélyezett segítségokról. A javaslat többi szakasza az évenkénti igénybe vett összeg miként való elszámolásáról tartalmaz intézkedéseket.

A földmívelésügyi minisztert az új vízi-utak költségeinek ekként való felhasználásánál populáris szempontok vezetik, mert az évenként végrehajtandó nyolcz millió munkálatok teljesítésével az egyre kiélestedő munkásbajokon is az ország sok vidékén segíteni fog. E mellett azonban folyton fejlődő iparunk, kereskedelmünk s a mezőgazdaság forgalmának könnyebb szerrel való lebonyolítására is mind tökéletesebb eszközököt fog nyújtani az olcsó vízi-utakkal. Ezekre a közlekedési utakra fordított összegek az ország anyagi erejének tulságos megterhelésével nem járnak s ha még ehhez hozzá vesszük azokat az előnyöket, melyek e munkálatok teljesítéséből az ország közgazdasági életének minden ágazatára jutnak, busásan megtérülnek az új vízi utakra felhasználandó beruházások kamatai is.

A vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatnak kétséget kizárólag a legközelebbi sikerei abban fognak megnyilvánulni, hogy a szállítási eszközök hiján eddig a föld mélyében, a bányákban heverő tömredék anyag, érc, kő, kőszén stb. közvetlenül a bányából rakható be a tömegáru szállítására legolcsóbb közlekedési eszközökre s elszállíthatók vízi uton oda, hol azokra az ipar és kereskedelemnek szüksége van.

A földmívelésügyi miniszter a törvényjavaslat indoklásában kifejti, hogyha a nagy költségekkel szabályozott folyóinkon a vízi forgalmat ismét helyreállítani, sőt a modern igényeknek megfelelően biztosítani akarjuk, nem marad más hátra, mint a már végrehajtott munkálatokat ezen utóbbi célzúnak megfelelően kiegészíteni. A Duna Magyarországra eső 930 kilométer hosszával Európának a Volga után legnagyobb folyama és mellékfolyóinak, u. m. a Tiszának, Szávának és Drávának összesen 1500 kilométert kitevő hajózható hosszával együtt 2430 kilométerre kiterjedő oly víziut-hálózatot alkot, melyhez hasonlót sem a Rajna, sem az Elbe, sem Európa egyetlen folyója fel nem mutathat.

A Felső-Dunán végzendő munkák a következők: a dévényi—kiskeszti-vízi medernek és a hullámtéri holtmedrekben a lefolyásnak szabályozása 4,924.850 K ugyanezen szakaszon a szabályozási művek kiegészítése és fentartása 1,437.600 K, a komáromi szakaszon egyes szabályozási művek létesítése 1,640.000

K, ugyanezen szakaszon a szabályozási művek kiegészítése 480.000 K. Összesen a Felső-Dunán 8,482.450 K.

A Közép-Dunán, vagyis a Dunának Dunaradványtól Ó-Moldováig terjedő részén a már 1895-ben tervbe vett munkálatok jelentékeny része még nem végeztetett el.

Ujpest és a Margit-hid feletti újonnan épült Margit-rakpart közti párhuzammú is felemelendő.

A Közép-Dunán a munkák költségei 39 millió koronára vannak előirányozva.

A Tisza folyó szabályozásának folytatásaként e munkálatok várnak teljesítésre.

E munkálatokra az elkészült tervek szerint 20,360.000 koronára van szükség.

Az említett munkálatokon kívül a Drávának Zákánytól—Barésig, a Szávának, Morva, Vág és Mura folyóknak, a Temes alsó szakaszának Szamos és Maros folyók, valamint a Sió hajózhatóvá tételére nézve foglal magában a törvényjavaslat rendelkezéseket. A Balaton mentén a fürdőtelepeken létesítendő kőpartokra egy millió koronát irányoz elő, míg az állami kezelés alatt nem álló folyók szabályozása 8 millió 700 ezer korona költséggel fog járni.

A törvény indoklásában felvett munkálatok végrehajtása után összesen 3678.15 km. hosszúságban fog javulni, vagy lehetővé válni a hajózás.

pz-öHfIK elzonuzk2.AlipEEmz

KÜLFÖLD.

A portugál király esküje. Lisszabonban a város zászlódszt öltött. Napfelkeltekor ágyudörgés és harangzugas jelezte a király eskütétele és proklamációja ünnepélynek kezdetét. A Necessitades palota és a parlament épülete közt a helyőrség csapatai állottak sorfalat. A király a főméltóságok kíséretében 2 órakor diszkocsin a Necessitades palotából a parlamentbe ment. Az utvonat mentén nagyszámu közönség gyülekezett.

Mánul király két óra 10 perczkor érkezett a parlamentbe, hol a két kamarának küldöttségei fogadták és az ülésterembe kísérték. Asevedes elnök az evangéliumot és a keresztet tartotta a király elé, aki balkezében a jogart tartva, esküt tett az alkotmányra. A király ezután az elnökhöz és az a királyhoz intézett beszédet, melyet a jelenlévők nagy tetszéssel fogadtak. A parlament erkélyéről ezután gróf Van Lorenzo főzászlóvivő jelentette az egybegyűlt tömegnek, hogy a király megesküdütt az alkotmányra. A jelentést lelkes örömmel fogadták. Az erődök és a hadihajók ágyui üdvövéseket tettek. Két óra 55 perczkor a király visszatért a kastélyba. Az eskütételnél jelen voltak a diplomáciai kar tagjai is hölgyekkel, valamint a nemzetközi távirókonferencia delegátusai.

Orosz csapatok Perzsiában. Tifliszből jelentik, hogy az orosz csapatok valósággal beözönlének a Kaukázuson át. Két hónap óta az Alexandropol és Batum felé menő vonatokat kizárólag katonai célokra használják s ezért a kereskedelmi forgalom megbénult. Szállítmányokai csak azzal a kikötéssel vesznek fel, hogy elindításukért a vasut nem felel. Tifliszből egy drágonyos ezred indult Kurskba és egy vadász ezred Alexandropolba. A batumi és a török határ mentén fekvő helyőrségeket megerősítették. A kievi hadtest parancsot kapott, hogy azonna legyen készen az indulásra. Senki sem tudja mit jelent az általános mozgósítás. Hivatalos részről azt híresztelik, hogy a vezérkar egy nagy hadgyakorlatot tervez, olyant, amilyet volna egy esetleges hadjárat Törökország ellen amikor ki kellene üríteni a Kaukázuson túl elterülő vidéket. Ez azt jelenti, hogy az orosz kormány nem bizik a mohamedán lakosságban és a georgiánusokban. Batumból jelenti egy távirat, hogy befolyásos és gazdag családok tagjait letartóztatták s valamennyiüket Észak-Oroszországba fogják száműzni.

Prade miniszter. A Wiener Zeitung holnapi száma a következő kéziratot közli: Kedves báró Beck! El fogadva javaslatát Prade Henrik reichsrathi képviselő titkos tanácsosomat miniszterré nevezem ki. Bécs 1908. május 6. Ferencz József s. k., Beck s. k. — Kedves Prade! Miniszteremmé nevezem ki! Bécs 1908. május 6. Ferencz József s. k., Beck s. k.

Marokkó. Tangerből táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak: Ide Casablancából az a jelentés érkezett, hogy a francziák Medakna mellett nagy vereséget szenvedtek.

A vendégváros Bécs.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 6.

Bécsben a napokon át tartó előkészületek a német fejedelmek ünnepies fogadására késő éjjel fejeződtek be. A nyilvános épületek kivétel nélkül zászlódiszben tűndökölnek. Az ablakok és erkélyek virágokkal, délszaki növényekkel és mindenféle színű szőnyegekkel gazdagon vannak díszítve, a házakról a monarchia és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok zászlói lengenek. A magánházak díszítései még tultesznek a középületek díszítésén. Az üzletek kirakatai szintén gazdag virágdíszítést öltöttek, amelyek közepette a felsége mellszobrára látható. Hatalmas benyomást tesz a külső Burg-kapuzhoz vivő ut óriási virágcsoportjával. Nem kevésbé díszesek azok a pályaudvarok, amelyeken a szövetséges fejedelmek érkeztek. Ugy külső homlokzatuk, mint a Perron, pazarul vannak díszítve és a pályaudvarok mentén lévő házak, valamint a Hofburghoz vivő utcák palotái is díszit öltöttek. Különösen pompás a penzingeri pályaudvar, amelyen fehérszövetű alapon vörössel díszített fogadó-pavillont építettek, a belsejét pálmákkal és exotikus növényekkel díszítették. A pályaudvar csarnoka a zászlók és fegyverek valóságos tárháza. A pályaudvarról a schönbrunni kastélyhoz vivő Schossbrücke fölött hatalmas diadaloszlop emelkedik. A hid körül virágból készült négy sátor látható, amelyekről hatalmas reflektorokkal ellátott obeliszkok nyulnak a magasba.

A vendégek.

Luitpold bajor régens-herceg reggel félnyolczkor az ünnepi díszben pompázó nyugati pályaudvarra érkezett. Miután a régens-herceg az utazást inkognitó tette meg, fogadására csak báró Tucher bajor követ unokatestvérével, báró Tucher követségi titkárral együtt, valamint báró Wiedenmann lovassági tábornok, a régens-herceg tegnap óta Bécsben időző főhadsegéde jelent meg a pályaudvaron. A régens-herceg kíséretében megérkeztek Pödevils államminiszter, lovag Reschreiter altábornagy és gróf Castell-Castell őrnagy szárnysegédek, valamint Kasterer házi orvos. Az üdvözlés megtörténte után a régens-herceg Khittel udvari tanácsos, államvasuti igazgatónak személyesen bajor rendjelt nyújtott át. A régens-herceg, aki polgári ruhát viselt, ezután kíséretétől követve, udvari díszfogaton a Modena-palotába hajtattott, ahol a melléje szolgálattételre rendelt díszküldöttség bemutatkozását fogadta. A király rövid látogatást tett a régens-hercegnél.

A király, aki a tulajdonát képező bajor ezred egyenruháját viselte, negyed egy órakor Pongrácz őrnagy szárnysegéd kíséretében zárt kocsiában Schönbrunnból a Beatrix-utcába hajtattott. Utközben a közönség élénk ovációkkal tisztelte meg. A Modena-palota előtt nagy embertömeg gyűlt össze, amely a királyt hangos hochkiáltásokkal üdvözölte. A királyt, ki igen jó szíven van, a lépcsőházban a régens-herceg szívélyesen üdvözölte és az első emeletre vezette, ahol a király körülbelül negyed óráig időzött. A felség negyed kettő felé az összegyűlt közönségtől tiszteletteljesen köszöntve elhagyta a palotát és visszautazott Schönbrunnba.

A württembergi király ma reggel 6 óra 44 perczkor báró Bilsinger főhadsegéd és Hofacker főhadnagy szárnysegéd kíséretében utazott Bécsbe Stuttgartból. Amidőn a király a pályaudvarra érkezett s az orient-expresszvonat mentén haladva, kocsiját igyekezett elérni, a Perronon Dürr altábornagygyal, a badeni nagyherceg főhadsegédével találkozott, aki azonnal értesítette az ugyanazon vonaton utazó badeni nagyherceget a király jelenlétéről. A nagyherceg és a király igen szívesen üdvözölték egymást. Rövid ideig tartó beszélgetés után a nagyherceg és a király kocsijaikba mentek.

György Schaumburg-Lippe hercege öt óra 25 perczkor ért a nyugati pályaudvarra, ahol Tschirsky német nagykövet a nagykövetségi személyzettel, valamint Bartha őrnagy szolgálattételre kirendelt kamarás fogadták. A herceg kíséretében volt Rabe von Pappenheim őrnagy szárnysegéd. A herceg a Hofburgba hajtattott. Délután öt óra 50 perczkor ugyanezen pályaudvaron megérkeztek II. Vilmos württembergi király és Frigyes badeni nagyherceg. A pályau-

udvaron ez alkalommal megjelentek: Ferenc Ferdinánd főherceg, Tschirsky német nagykövet a nagykövetség személyzetével, Schön államtitkár, Fiedler tábornagy térparancsnok, Hoffmann vezérőrnagy városi parancsnok, Kielmannsegg gróf helytartó, a rendőrfőnök, a szolgálattétel kamarások és pedig: a württembergi király mellé lovag Brudermann lovassági tábornok, a 6. huszárezred parancsnoka, a badeni nagyherceg mellé lovag Versbach altábornagy. A pályaudvarra volt továbbá vezényelve a 32. gyalogezred díszszázada, amely zászlóval és zenekarával jelent meg. A vonat befutásakor a zenekar a „Heil dir im Siegeskranz“ kezdetű dalt intonálta. A főherceg szívélyes üdvözlése és a díszszázad elvonulása után kölcsönösen bemutaták a mindkét részről kíséretet és a szolgálattétel kamarásokat, mire a fejedelmi személyiségek és a jelenlévő többi méltóság a Hofburgba hajtattak. A zuhogó eső dacára nagyszámu közönség gyűlt össze a pályaudvar előtt és lelkes ovációkban részesítette a vendégeket. A Hofburgban a fejedelmi vendégeket a II. főudvarmester és a főszertartásmester fogadták.

Ma reggel Bécsbe érkezett Schön államtitkár, továbbá Szögyény-Márich berlini magyar-osztrák nagykövet és Klepsch-Kloth főhadnagy, katonai attasé, Friedeburg őrnagy és báró Senden, Vilmos császár szárnysegédei tegnap este érkeztek Bécsbe, ahol gróf Kadeneck katonai attasé fogadta őket.

Kopenhágából jelentik: Frigyes király szombat este Ausztriába utazik. A királyt Bull kamarás és Castonier kapitány szárnysegéd fogják kísérni.

József főherceg és neje ma este Budapestről Bécsbe érkeztek.

Nyolcz óra 30 perczkor IV. Lipót lippei herceg, 9 óra 24 perczkor Frigyes Ferenc mecklenburg-schwerini nagyherceg, II. Frigyes anhalti herceg és dr. Burchardt hamburgi polgármester, szenátusi elnök, 9 óra 30 perczkor Ernő Vilmos szász-weimari nagyherceg érkezett ide. A vendégeket, kiknek fogadására a pályaudvaron gróf Tschierszky német nagykövet és a nagykövetség tagjain kívül Lipót Szalvátor, majd Frigyes főherceg és a vendégekhez beosztott kíséretet jelentek meg, mindannyian a Hofburgba hajtattak, hol szertartásosan fogadták őket.

A német császár útja.

A Hohenzollern-t reggel nyolcz órára várták Pólába. Már hat órakor az egész város talpon volt. A kikötőt szigorúan elzárták és egyetlen csónaknak sem volt szabad a parttól távoznia. Az arzenál összes kapuit többszörös katonai őrsapatok őrizték. Az egyik kapu előtt admirálisok, tábornokok és vezérkari tiszték állottak díszben. Ugyanott állott föl a díszszázad is. Negyed kilenczkor előtűnt a Hohenzollern főhéher teste. Néhány perczrel később eldördültek az üdvözlő lövések. A Lakroma magyar-osztrák csirkálóhajó elindult a Hohenzollern elé; mögötte nagyobb távolságban haladt a Hamburg. A Hohenzollern most hatalmasan kanyarodott és látható lett rajta a nagy kék-aranszárga császári lobogó. Az ágyuk dörgése megrázta a levegőt; a Hohenzollern sűrűn válaszolt a lövésre. A német császár hajója ötven méternyire közeledett a magyar-osztrák hajórajhoz. A parancsnoki hidon állt Vilmos császár messzelátóval a kezében és ő maga osztogatta a parancsokat. Most melléje került a tengernagy hajó. A magyar-osztrák matrózok dörgő hurrá!-ba törtek ki, amire a német tengerészek háromszoros hurrá!-val feleltek. A következő pillanatban a Lakromán a Heil dir im Siegeskranz, a Hohenzollern pedig a Gotterhalte zendült meg. Egy-két percz múlva a két hajó egészen egymás mellé került. A Lakromáról lebecsátottak egy csónakot, amelyen gróf Montecuccoli tengernagy a Hohenzollernhez ment, amelynek fedélzetén Vilmos császár üdvözölte. Gróf Montecuccoli átadta a német császárnak Ferenc József király sajátkezű levelét. A császár rögtön intézkedett, hogy matrózok partra szálljanak és táviratokat adjanak föl. Potiorek tábornok, aki szintén a Hohenzollern hajón volt, hogy a császárt üdvözölje, csakhamar visszatért a kikötőbe és megparancsolta a díszszázadnak, hogy vonuljon vissza kaszárnájába, mert Vilmos császár a délelőtti folyamán nem szándékozik partra menni. A császár Ferenc József üdvözlőlevelére válaszolva, köszönő táviratot küldött Schönbrunnba.

A német császár délben meglátogatta Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnokot és Hohenlohe herceg helytartót a Lakroma hadihajó fedélzetén. Ugy a császár megérkezésénél, valamint távozásánál is a szokásos üdvözlések történtek. Miközben a császár a tengernagyokat fogadta, a császárné a tengerészeti parancsnokkal és a helytartóval beszélgetésbe elegyedett és ezután gözbarkán rövid időre a közelben lévő Scoglio San Pietrorra ment, ahol az ellátási raktár van. A császárné ezután rövid idő múlva visszatért a Hohenzollern fedélzetére. Délben egy órakor a Hohenzollern fedélzetén dejeuner volt, amelyre gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnokot, Hohenlohe herceg helytartót, Potiorek altábornagy térparancsnokot, Ritter kikötői tengernagyot és Ziegler ellentengernagy hajóhadosztályi parancsnokot hívták meg. Az osztrák-magyar hadihajók a német hadilobogót tüzték ki.

Az Erzsébet-molón a bucsutisztelgés impozáns módon folyt le. A kikötőkben álló összes hadihajók ágyudörgése jelezte, hogy a császári család elhagyta a yachtot. A császár, a császárné, valamint a herceg és a hercegnő egy gözcsonakon mentek partra, hol gyönyörű fogadó díszsátrort emeltek. Vilmos császár a megjelent személyiségekhez szívélyes szavakat intézett, majd elbucszott fölük és a császárnéval, valamint Ágost Vilmos herceggel és Viktória Luiza hercegnővel, valamint kíséretével együtt megszemlélte a díszszázadot és a mellette sorakozó katonatiszteket és hivatalnokokat, majd azután szívélyesen megköszönte az üdvözlést. Az udvari vonathoz érve, Vilmos császár a hivatalos személyiségektől vett szívélyes bucsut, mire az udvari különvonat háromnegyed öt órakor elindult. A császárné a kocsi ablakánál sokáig köszöngött. Vilmos császár itteni tartózkodása alkalmából számos rendjelet osztott szét. Hír szerint a Hohenzollern yacht, a Hamburg csatahajó és a Sleipner torpedónaszád néhány napig Pólában maradnak. A német tengerésztisztek tiszteletére ma este a tengerész-kaszinóban estély volt.

A németek hódolata.

A német birodalmi gyűlés végén gróf Stollberg elnök a következőket mondta: Amint tudni fogják, holnap ünneplik Bécsben szövetségesünk, I. Ferenc József ő cs. és kir. felsége császárságának hatvanadik évfordulóját. (A birodalmi gyűlés tagjai a szociáldemokraták kivételével fel emelkednek helyeikről.) Azt hiszem, a birodalmi gyűlés nevében szölok, ha kijelentem, hogy a Ház minden pártja a német birodalom s az osztrák-magyar monarchia közötti barátságos és bizalmas viszonyt, valamint a közép-európai szövetséget a népek békéjének és jólétének zálogául tekinti. Mindezeknél fogva a legnagyobb rokonszenvvel kísérik magas szövetségesünk ünnepélyét. Felhatalmazást kérek, hogy ezen érést megfelelő formában kifejezésre juttassam. (Élénk helyeslés.)

TÁVIRATOK.

Bécs város kölcsöne.

Bécs, május 6. (Saját tudósítónktól.) A 360 millió koronás városi kölcsön felvétele körül a tárgyalások június elején fognak megindulni, mihelyt Lohnstein, a Länderbank vezérigazgatója visszatér szabadágáról. A kölcsönben a Länderbankon kívül a Deutsche bank és a Societé General is részesedni fog, de természetesen a Länderbank részesedése lesz a legnagyobb. Pénzügyi körökben azt hiszik, hogy a kölcsöntárgyalások simán fognak menni, annál is inkább, mert az átvételi áriolyam kérdése nem fog nehézséget okozni. Még bizonytalan, vajjon a kölcsön megkötése után nyomban, tehát nyáron, vagy csak tavasszal fog megtörténni az emisszió, mert ez sok körülménytől függ. Az nyilvánvaló, hogy Bécs városának a jövő hónapokban nem lesz sürgős szüksége pénzre, mivel a Länderbanknál még jelentékeny letétei vannak.

A kamatláb leszállítása.

Bécs, május 6. (Saját tudósítónktól.) Pénzügyi körökben ma élénken vitatták azt a kérdést, vajjon az Osztrák-Magyar Bank iőtanácsa a holnapi ülésen Budapesten le fogja-e szállítani a kamatlábat 4%-ra. A vélemények eltérők voltak és sokan érvel-

tek azzal, hogy a mostani devise-árfolyam a régi kamatláb mellett szól. A mai piacon devisek és különösen német fizetési eszközök erősen keresettek. Márka, amely tegnap 117.65-ön állott, ma 117.70 lett és a tőzsde zárlatkor megint 117.65-re tért vissza. A német fizetési eszközök nagyobb keresletét arra lehet visszavezetni, hogy a valuta 35 millióra fog emelkedni s ennek legnagyobb része Berlinben lesz fizetendő. A kamatláb-leszállításnál a devise-piacon észlelhető hullámlázon kívül a németországi pénzügyi viszonyok is számba jönnek, amelyek az utóbbi időben alig javultak. A bécsi magánkamatláb hanyatlását, amely 3%-re mérséklődött, sok részről argumentumnak tüntetik föl a bankráta mérséklése mellett, de ez a körülmény nem tekinthető elég erősnek és megbízhatónak.

Ítélet után.

— A Polónyi—Lengyel-pör utóhangjai. —
Budapest, május 6.

Lengyel Zoltán ma egy újságíró előtt nyilatkozott pöre jelentősebb mozzanatairól és a fejleményeiről s többek között ezeket mondta:

— Maguktól az esküdtektől tudom, hogy Polónyi két esküdt-barátja kapacitálta őket. Az első kérdésnél kutba esett, minden erőfeszítésük, de a második kérdésnél azzal csináltak hangulatot, hogy Polónyit nem lehet végleg tönkretenni; Lengyel csak néhány korona pénzbüntetést fog kapni, viszont Polónyi hivatkozhatik valamelyes rehabilitációra. Maguk az esküdtek rémülődtek legjobban, amikor hallották az ítéletet. Az én cikkem csak rágalmazást tartalmazhatott. Ép azért tartózkodtam a meggyalázó kifejezésektől, hogy Polónyi becsületsértési marasztaló ítélettel ne menekülhessen. Én tényeket állítottam. Állítottam, hogy Polónyi jogtalan vagyonszerzésre használta föl állását és hogy gróf Nákót megszarolta. Maga Polónyi is rágalmazásnak tekintette a dolgot. Soha, sehol egy szót nem beszéltem becsületsértésről. A bíróság tehát helytelenül fogalmazta a kérdéseket. A rágalmazás alól föl vagyok mentve, becsületsértést én nem követtem el. Ítélettel van megállapítva, hogy Polónyi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta föl és hogy gróf Nákó Sándort megszarolta.

— Nem igaz, hogy elég bizonyítékom nem lett volna. A bíróság elé is óriási új bizonyítási anyagot vittem. Ezt se engedték meg s így az esküdtek egyhangú határozatával csatát nyertem. Engedte volna csak meg a bíróság összes bizonyítékaim előterjesztését, az egész világ észörnyüködött volna a rettenetes bűnök láttára, amelyek Polónyi lelkét nyomják. Ezek a bizonyítékok jól el vannak rakározva. Ha a Curia nem semmisíti meg az ítéletet, módot fogok találni arra, hogy a bizonyítékokat vas-kötetben közzétegyem és föltárljam Polónyi gyalázatos multját, bűneit, a Kigyó-utca 5. számú ház rejtelmét. Aki ezt a könyvet elolvassa, tisztában lesz azzal, milyen szolgálatot tettem az országnak, a magyar becsületnek, hazánk jó hírnevének, mikor az igazságügyminiszteri széket Polónyi urtól megszabadítottam.

Dr. Edvi-III és Károly, az országos tekintélyű, kitűnő kriminalista úgy véli, hogy amidőn az esküdtek nemmel feleltek arra a kérdésre, hogy bűnös-e vádlott abban, hogy Polónyi Gézáról a tényeket anélkül, hogy valódiságukat bebizonyította volna, állította: ezzel azt fejezték ki, hogy vádlott az értelemben rágalmazást nem követett el. Ha tehát csupán ez a kérdés intéztetett volna az esküdtekhez, miként a királyi ügyész és a védő indítványozták s ha az esküdtek az esetben is nemmel feleltek volna: ez Lengyel Zoltán teljes fölmentését jelentené. Bizonyos önkény s a büntetőtörvénykönyvtől való eltérés nyilatkozik meg a második kérdésben, amelynek tartalmát és okát tehát a letárgyalt ügyben fölmerült körülmények és intencziók világosítják meg. Edvi-III és Károly, hogy az esküdtek intenczióinak kívánt megfelelni, mikor a második kérdést fölvetette.

UJDONSÁGOK.

— Alexandrovics Pál nagyherceg reaktiválása. Alexandrovics Pál nagyherceget, a császár legfiatalabb nagybátyját bevették a lovas gárdaezred listájába. A nagyherceg tudvalevőleg hosszú ideig kegyvesztett volt, mert első felesége, Alexandra görög hercegnő halála után, 1902-ben Livornóban, a császár akaratára ellenére, morganatikus házasságra lépett Pistohlkors mérnök elvált feleségével, Karnovics Olgával. Karnovics Olgának, valamint az ebből a házasságból származó gyermekeknek a bajor régens herceg 1904-ben a Hohenfelsen grófi címet adományozta. Pál nagyherceg reaktiválása abból az alkalomból történt, hogy első házasságából származott leányát, Mária nagyhercegnőt nőül vette Vilmos svéd herceg.

— Gyászmise Türr Istvánért. Türr István tábornok lekiüdvéért ma délelőtt gyászmisét mondtak a belvárosi plébánia-templomban. A templom közepére magas katafalkot állítottak, babérok és pálmák közé. A katafalk fekete lépcsőin száz meg száz gyertya égett. A templomot egészen megtöltötte a gyászoló közönség. A fekete lepellel takart padosorokban a család tagjai és a rokonságon kívül helyet foglaltak: Gromon Dezső v. b. t. t., Gonda Béla miniszteri tanácsos, Gerster Lajos igazgatóval élén a Ferenc-Csatorna Részvénytársulat tisztviselői kara, Lovag Óváry Lipót, Náday Ferenc és kívülük sokan mások. A misét Bakács János plébános mondta nagy segédlettel, az Opera énekkara pedig Müller zenetanár vezetése alatt az Engesser-rekviumet adta elő.

— Az egyetem kettős ünnepe. A budapesti tudományegyetem kettős ünnepet ül május 13-án, újjáalapításának évfordulóján. Az első a jubiláris diszülés, a második a királyi doktoravatás ünnepe. Az évforduló napján reggel fél kilencz órakor ünnepi hálaadó istentisztelet lesz az egyetemi templomban. Mire után a központi egyetem aulájában diszülés lesz, amelyen dr. Török Aurél udvari tanácsos, rektor tartja az ünnepi beszédet. Utána dr. Lánzy Gyula udvari tanácsos, rektori dékán olvassa föl jelentését az egyetemi pályadíjakról és jutalmazásokról. A jelentés után a rektor a nyertes hallgatóknak kiosztja a pályadíjakat. Tizenegy órakor kezdődik a „Sub auspiciis Regis“ felavatás ünnepe, amelyen a királyi képviseletében gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenik meg. A királyi képviselőjét az egyetemi tanács nevében dr. Török Aurél rektor üdvözlí, aki először dr. Csarada János jogkari dékánt és másodsorban dr. Lánzy Gyula bölcsészeti dékánt hívja föl az avatási szertartás végzésére. A két fölvatásra kerülő jelölt egyike Lakatos Gyula jogi doktor és a másik Aleram Gyula bölcsészeti doktor. A két kitüntetett dokornak a király gyűrűjét gróf Apponyi kultuszminiszter beszéd kíséretében adja át.

— Gróf Karátszonyi „Mentő-estély“. A mentők jubileumi ünnepségeit a rendezőség most állapította meg véglegesen. Ezek szerint a Karátszonyi-palotában lejátszódó művészestély minden tekintetben páratlan műsora a következő: A palotában egyidejűleg színi- és kabaret-előadások lesznek, amelyeknek összeállításánál a főúri társaság tagjai vetekednek a művészvilág elsőrangú kitűnőségeivel. A palotában levő színpadon Herceg Ferenc ez alkalomra írt darabját magánshölgyek és urak adják elő. Ugyancsak ők szerepelnek egy francia vígjátékban is. Az előbbi Csillag Teréz, az utóbbi Góth Sándor rendezi. A kabaret konferenciájára Molnár Ferenc. Az egyes műsorpontok a legkitűnőbbben vannak megválasztva s úgy művészi, mint szellemi szempontból a legkiválóbbak lesznek. A maga nemében páriát ritkító estélyre, amelyen csak meghívottak vehetnek részt, a meghívókat most küldi szét a rendező bizottság, melynek élén a Mentőegyesület hölgyválasztmánya elnöke, gr. Apponyi Albertné, gróf Hadik Endréné és gróf Karátszonyin kívül gróf Andrássy Géza, gróf Karátszonyi Jenő, gróf Hadik-Barkóczy Endre és Jekelfalussy Zoltán fíradoznak.

— Eulenburg herceg bünel. Egyre sötétebb színben tűnik fel a szerencsétlen Eulenburg herceg, akire a hamis eskü vádja nehezedik s aki e vád nélkül is a társadalomra nézve elveszítettnek tekinthető. A herceget tegnap az államügyészség rendelkezése folytán másodsor is kihallgatták. A vizsgálóbíró, a törvényszéki bizottság többi tagjával megjelent a liebenbergi kastélyban, ahol a bizottság megérkezése, miután a bizottság egészen váratlanul és minden bejelentés nélkül jött, nagy feltűnést keltett. Kevésel a bizottság megérkezése után, a kastélyban a herceg háziorvosa is megjelent. A kihallgatást, mely hosszabb időt vett igénybe, titokban tartják. Borchert Herrmann kereskedő, aki azelőtt asztalosmester volt és jelenleg Falkenthalban lakik, azt állítja, hogy évekkal ezelőtt bejáratos volt a liebenbergi kastélyba, ahol asztalosmunkákat bíztak rá és ekkor alkalma volt a herceg életéből bizonyos intim részleteket megfigyelni. Ezt az újabb tanut tegnap délelőttre kihallgatás végett megidézték Berlinbe, hétfőn reggel azonban távirati értesítést kaptak, hogy a kihallgatást a kitűzött határidőben nem tartják meg, ellenben maradjon ezen a napon a lakásán, hogy a bíróság esetleges újabb utasításainak eleget tehessen. A volt asztalosmestert tegnap délelőtt telefonon Liebenbergbe hívták, ahol meg is jelent és ott a Liebenbergbe kiküldött törvényszéki bizottság kihallgatta. Hogy mit vallott Borchert, azt egyelőre titokban tartják. A liebenbergi kastélyt még mindig rendőri közegek őrzik. A helyzet annál tragikusabb, mert a rendőri intézkedéseket a herceg tulajdon fia vezeti, aki a liebenbergi kerület közigazgatási főnöke. A müncheni Harden-pörben tanuként szereplő Riedl és Ernszt starnbergi halászok, akik a főterhelő tanuk Eulenburg Fülöp herceg ügyében, a jövő héten Berlinbe érkeznek és onnan Schmidt vizsgálóbíró vezetése alatt álló törvényszéki bizottsággal Liebenberg-kastélyba mennek. Itt fog végbemenni a herceg másodsorzi kihallgatása. A „Kreuzzeitung“ közli, hogy a müncheni pör tanuinak terhelő vallomása után az államügyészség nyilatkozattételre hívta fel Eulenburg herceget. A kihallgatás során a herceg állítólag megerősítette eskü alatt tett vallomását és ő maga kérte a müncheni tanukkal való szembesítést. A müncheni lapok jelentése szerint a volt gróf Eulenburgot és jelenlegi Eulenburg herceget a müncheni rendőrigazgatóság évek hosszú sora óta a homoszexuális rendőri lajstromán nyilván tartja. Ernst starnbergi halász, aki a müncheni Harden-pörben tanuskodott, Liebenbergbe utazott, hogy Eulenburg herceggel szembesítsék. Ernst megmarad vallomása mellett és kihallgatása előtt egy berlini embertől származó levelet, amely levélnek a feladóját egyelőre nem nevezik meg, adott át a starnbergi Amtsgericht bírójának. Tegnap ez a bíró ki akarta hallgatni azt a lakatosmestert, aki Isenbiel főügyésznek levelet írt. A tanu az Amtsgericht előtt megtagadta a vallomást, mert az írásokból nem tűnik ki, hogy vallomását milyen ügyről kéri.

Berlinből jelentik éjjel: Feltétlenül bizonyos, hogy Ernst tanut szembesíteni fogják Eulenburg herceggel, ez a szembesítés azonban csak formáság dolga, mert Ernst tudvalevőleg bemutatott a törvényszéknek egy fölötté terhelő levelet, amelyet Eulenburg Fülöp herceg két hónap előtt írt neki. Ez a levél mindenben megerősíti Ernst müncheni tanuvallomását és kétségtelenül bizonyítja, hogy a herceg hamisan esküdt. A herceg kompromittáló levelét az ügyészség lefoglalta s beszélnek, hogy e levél nyomán a vizsgálat még szélesebb medret fog vágni és több letartóztatás lehet a következménye. Ernst egyébként lemondott a herceg starnbergi kastélyának gondnokságáról. Isenbiel főügyész nagy energiával folytatja a vizsgálatot és két teljesen kifogástalan tanu van amellet, hogy Eulenburg herceg hamisan esküdt. Starnbergben évek óta tudják az emberek, hogy a herceg idillikus kirándulásokat tett csolnákon egy hajólegényessel a starnbergi tavon s ezeket a tanukat most mind ki fogja hallgatni a törvényszék. Ami Riedel müncheni tejkereskedőt illeti, ő levélben tiltakozott Isenbiel főügyésznel az ellen, hogy az ő

Gazdák figyelmébe!

csapott kénpora a sárgaság és rákfásodás ellen. 5. Schloesing lecsapott részgőzös kénpora a tüdőgyulladás, tüdőperonospora és blackrot ellen. 6. Schloesing lecsapott nikotinos kénpora. 7. Utasítás a burgonyabetegségek elleni védekezésre. 8. Utasítás a répák elődei elleneségei elleni védekezésre. 9. Utasítás a rózsák, szeszerejék, virágok és konyhakerti növények elődei betegségei elleni védekezésre. 10. Utasítás a betnyók irtására. 11. Schloesing „Fyralon“-ja, védekezés a szőlőmolyok ellen. 12. Utasítás a trágyatelepek, komlóskerteknek, baromfiaknak és baromfiótlaknak kőgyógyi kezelésére. Ezon fűzeteket felszólításra díjmentesen és bérmentesen küldik Schloesing tanácsosok és lárnai f. l. gyárak Maxwille (Franciaország) vezetőiprosítói a magyar királyság területére.

SCHLOESING THEOPHIL világhírt franciaországi gazdasági tanácsos, a francia tudományos akadémia tagja által feltalált és szabadjellel Schloesing-gyárakban gyártott védő és irtószerek a szőlők és más növényeket pusztító élőskövek ellen hazánkban bevált szer. Hatékony irtószerek és utasítások a kártevők elleni védekezésre nézve. Erről szabó tudományos alapon készült ismertetőnk: — 1. Schloesing-ház és feje: Theophil. Schloesing 2. Schloesing bordói pora. Védekezés a peronospora ellen. 3. Schloesing egyszerű lecsapott kénpora, védekezés a blackrot ellen. 4. Schloesing vasgőzösök lecsapott kénpora. 5. Schloesing lecsapott részgőzös kénpora a tüdőgyulladás, tüdőperonospora és blackrot ellen. 6. Schloesing lecsapott nikotinos kénpora. 7. Utasítás a burgonyabetegségek elleni védekezésre. 8. Utasítás a répák elődei elleneségei elleni védekezésre. 9. Utasítás a rózsák, szeszerejék, virágok és konyhakerti növények elődei betegségei elleni védekezésre. 10. Utasítás a betnyók irtására. 11. Schloesing „Fyralon“-ja, védekezés a szőlőmolyok ellen. 12. Utasítás a trágyatelepek, komlóskerteknek, baromfiaknak és baromfiótlaknak kőgyógyi kezelésére. Ezon fűzeteket felszólításra díjmentesen és bérmentesen küldik Schloesing tanácsosok és lárnai f. l. gyárak Maxwille (Franciaország) vezetőiprosítói a magyar királyság területére.

FRANKL ADOLF bankháza

Budapest, Előváros-utca 19. sz.

tanuvallo tartja, se ben Riedl meg a t csak Eul szélni.

— I kezik a l Baranya között n galom v e t s g Kálmán tuli para nagy cső gekben l belőlük r ségének' pedig a osztása zatosan, jesztette, kisbirtok dák is a olyan er népgyűlé lázító pl Puli gazd május t Dombova dombová népgyűlé tóságok m e r e K szolgabir a rendsz gás, hog hivatalos

— É ségének s héten áld Színház t a boldog — dr. V á saság ve fia — az következő mel tudat ügyvéd u órakor a lép. — D m a n n G Grill Klár ján d. e. ban oltár

— Ar Bécsből j riült az id osztrák é sági közö tonák szá vasutak o katonákna az oda, m golási jeg a menetid tonai szer tett utazá mélyvonati rendeleti tében köz nyait.

— Na közli: Lon hogy Frit utóbb Lon idején me lőtt leiny híresztelés rülménybe hanem Kr levelét, an

Regg

Haszná nak és

tanuvalomását a főügyész kevésbé szavahihetőnek tartja, semmint Eulenburg herceget. Ebben a levélben Riedel megírta a főügyésznek, hogy hiába idézik meg a törvényszékre, nem fog felvilágosítást adni, csak Eulenburg herceg jelenlétében hajlandó beszélni.

— **Forrongás a Dunántul.** Dombóvárról érkezik a hír, hogy a Dunántul, különösen Somogy, Baranya és Tolna vármegyékben a parasztság között nagy forrongás észlelhető. A hiradás az izgalom forrásául a „Szabad Gazdák Szövetsége” jelöli meg, amelyet egy Szemeré Kálmán nevű budapesti ember szervez a dunántuli parasztok között. Márciusban kezdte meg nagy csöndben a munkáját azzal, hogy a községekben husz-harmincz embert összehozott és belőlük megalakította a „Szabad Gazdák Szövetségének” helyi bizottságát. A szövetségnek ezéjé pedig a földesurak és a főpapok birtokainak fölosztása volt. Ezeket a helyi bizottságokat fokozatosan, új és új tagok fölvetelével annyira kiterjesztette, hogy ma már egyes vidékeken minden kisbirtokos, sőt a falusi bíró és a tetősebb gazdák is a szervezetbe tartoznak. Most azután már olyan erősnek látja a szövetséget, hogy nagy népgyűlésen akarja erejét bemutatni. Rettentően lázító plakátokkal, amelyeken vagy ezer dunántuli gazda neve van, árasztotta el a vidéket és május tizenhetedikére nagy gyűlést hirdetett Dombóvárra. A szervezkedésről most értesült a dombóvári fősolgabíró, amely betiltotta a népgyűlés megtartását és fölívta az illetékes hatóságok figyelmét a lázító aknamunkájára. Szemeré Kálmánt kitiltották Dombóvárról és a fősolgabíró a többi hatóságoknak is ajánlotta ezt a rendszabályt. A Dunántul olyan nagy a forrongás, hogy már parasztlázadástól félnek. A hírt hivatalosan eddig nem erősítették meg.

— **Érdekes házasság.** Művésztünk két kitünőségének szép és kedves gyermekeire adja a jövő héten áldását a pap: Csillag Teréz, a Nemzeti Színház ünnepelt művésznőjének leánya, Klárka a boldog menyasszony és dr. Váradi Jenő ügyvéd — dr. Váradi Antal udvari tanácsos, a Petőfi Társaság vezértitkára s lapunk neves munkatársának fia — az irigylésre méltó völgeny. A két család a következő értesítést adta ki: Csillag Teréz örömmel tudatja, hogy leánya Klári dr. Váradi Jenő ügyvéd ural az évi május hó 14-ik napján d. e. 12 órakor a belvárosi plébánia templomában oltár elé lép. — Dr. Váradi Antal és neje, szül. Hickmann Gabriella örömmel tudatják, hogy fiuk Jenő Grill Klári kisasszonyt az évi május hó 14-ik napján d. e. 12 órakor a belvárosi plébánia templomában oltár elé vezeti. — Lakás: Rákóczi-ut 8/b.

— **Aratásra szabadságot katonák kedvezménye.** Bécsből jelentik, hogy a hadügyminiszternek sikerült az idén oly megegyezést létesíteni a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasutak igazgatóságai között, amely az aratási időre szabadságot katonák számára lényeges könnyebbséget szerez. A vasutak e szerint az aratási szabadságra hazautazó katonáknak, még ha polgári ruhában is utaznak, úgy az oda, mint a visszavivő utra az aratási szabadságot jegy egyszerű felmutatása ellenében ugyanazt a menetdíjkedvezményt biztosítják, mint minden katonai személynek a szolgálaton kívül egyenruhában tett utazás alkalmával. A kedvezményes jegy a személyvonatok harmadik osztályára szól. A hadsereg rendeleti közlönye legközelebbi számának mellékletében közli majd az egyezmény részletes határozmányait.

— **Nansen regénye.** A hamburgi Fremdenblatt közli: Londonban és Krisztiániában azt híresztelik, hogy Frithiof Nansen, a híres sarkutazó, aki legutóbb Londonban követ volt, londoni tartózkodása idején meghódította az angol királyi pár harmadszülött leányának, Viktória hercegnőnek szívét. Ez a híresztelés megerősítést látszott nyerni abban a körülményben, hogy Edward király nem Londonban, hanem Krisztiániában vette át Nansen visszahívó levelét, amikor a királynéval és Viktória hercegnő-

vel együtt meglátogatta Nansent. Akkoriban sokat beszéltek erről a norvég fővárosban. Nansen 47 éves és tavaly halt meg felesége, Viktória hercegnő most töltötte be 39. évét.

— **A zágrábi diákok.** Ma délelőtt kilencz órakor különvonaton körülbelül háromszázötven zágrábi egyetemi hallgató érkezett Bécsbe, akik a zágrábi egyetemen történt dolgok miatt Bécsben és Prágában akarják tanulmányaikat folytatni. A diákok tizenegy óra után megjelentek a parlamenti épület előtt, amelynek főjáróját erős rendőrcsapat zárta el. A diákokat Spincics és Mándics délszláv képviselők üdvözölték és azután husz tagu küldöttségüket bevezették a házba, amelynek oszlopcsarnokában a délszláv klub tagjai fogadták őket. Ploj képviselő beszédet intézett hozzájuk, amelyre egy horvát diák felelt. Ezután a többi diákot is huszas csoportokban bevezették a házba. A diákok ezután az egyetemhez vonultak, ahol nyugodtan szétoszlottak. — Prágából jelentik, hogy tegnap este kétszáz zágrábi egyetemi hallgató érkezett oda, hogy egyetemi tanulmányait folytassa. A cseh lapok fölszólítják a lakosságot, hogy a horvát diákokat mindenben támogassák.

A horvát diákok tiszteletére ma délután lakoma volt, amelyen Bianchini, Ivansevics, Jesovnik-Hribar, Mandics, Roblek-Ribar, és Pincic képviselők is résztvettek. Silvics bécsi joghallgató üdvözölte a zágrábiakat, kiknek nevében Angelinovic mondott köszönetet. Pincic képviselő a horvátok állapotáról szólt a monarchiában és kijelentette, hogy a zágrábi diákok megtették azt, amit horvát becsületük parancsol. Szónok végül azt ajánlotta a diákoknak, hogy a bécsi és prágai egyetemeken komolyan dolgozzanak. Ugyanily szellemben szóltak Hribar és Ivansevics képviselők. Ebéd után a diákok teljes rendben szétoszlottak. Egy részük este Prágába utazott.

— **Házasságok.** Dr. Heimler Károly, Sopron város főkapitánya, eljegyezte Greilinger Irmát, Sopronban.

Ferenecz József Vajdahunyad és Józsa Dóra Budapest, jegyesek.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műrészékszerlelőnél Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A soódi hestialis gyilkosság.** Adtunk hírt arról, hogy Soódon haimeresztő kegyetlenséggel gyilkolta meg régi haragosa Potomir József odaváló gazdát. Ujabb tudósítás szerint a gyilkosság egy régebbi rablási históriával van kapcsolatban. Egy Wondricssek nevű jerszegi tanítónak Soódon harmincz hold földje volt, amelyet bérbeadott. A bérlő tovább bérbeadta kisgazdáknak a földet és mikor Wondricssek megírta neki, hogy eljön a bérösszegért, lát ezt közölte bérlővel, megmondván neki, hogy a tulajdonos eljön a pénzért, tehát arra a napra teremtsék elő a bérösszegeket. Wondricssek megérkezett Soódra és át is vette a földért járó bért, amikor azonban hazatért, a soódi erdőben leütötték és kirabolták. Állítólag a rablásban a szombati gyilkosság két szereplője is résztvevett. Az osztozkodáson veszték össze és innen származott köztük a rettenetes gyilkosság. A gyilkosság különben még a soódi, minden évben előforduló kegyetlen gyilkosságok közt is ritkítja párját. Az áldozatra már az utcán kétszer rálőtt és el is találta. Ekkor Tea bemenekült a Goldschmidt-féle üzletbe, Potomir utánarohant és a füstölő revolverrel kezében mindenkit kikergetett az üzletből. Ekkor aztán még háromszor belélt a védtelen ember testébe, késsel kiszúrta a szemét, levágta az orrát és az ott heverő súlyllyal bevverte a homlokát.

— **Halálos szerelmi dráma.** Tegnap számunkban részletesen megírtuk, hogy Ujvári Béla dunapentelei háztulajdonos agyonlőtte kedvesét, Hoffmann Juliskát és azután öngyilkos szándékból mellbe lötte magát. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vitték. Esméletét csak ma nyerte vissza, úgy, hogy a rendőrség részéről Novák Nándor fogalmazó ki is hallgathatta. A kihallgatás során Ujvári elmondta, hogy három esztendővel ezelőtt ismerkedett meg Hoffmann Juliskával. Nagyon megtetszett neki és udvarolni kezdett. A leány vi-

szonozta érzelmeit, mire megkérte a kezét. Hogy szándéka mily komoly, azonnal átiratott egy budapesti házat a leány anyjának nevére. Ezenkívül mintegy kilenczvenezer korona készpénzt adott a leánynak.

A leány az utóbbi időkben igen sokat járt egyik rokonához, Tóth István tornatanárhoz, ahol megismerkedett egy postatiszttal s azóta őt teljesen elhanyagolta. Tegnap megvárta az Aréna-ut 72. sz. ház előtt Hoffmann Juliskát és megkérdezte, hogy miért hanyagolja őt el, mire a leány a legnagyobb czinizmussal azt felelte: mert neki úgy tesz. Ezután fölszaladt a lakására és ő követte. Itt újabb szóváltás volt közöttük és a leány kiakart menni a szobából. Ő utána rohant és bekövetkezett a dráma. A postatisztet akarta lelőni és nem a leányt. Ujvári így fejezte be vallomását:

— Nem sajnálom, amit tettem. A leány kiszípolozott, tönkretett és végül kirugott. Nincs isten, mert megengedte, hogy ez bekövetkezzék. Bizom az esküdtekben, föl fognak menteni.

— **Orvosi körökből.** Dr. Maukcsch Mór fürdőorvosi működését Marienbadban május 1-én ismét megkezdte.

— **A rendőrség évi jelentése.** A budapesti államrendőrség most terjesztette fel a belügyminiszterhez mult évi működéséről szóló jelentését. A közel kétszázötven oldalas könyv, melyet Székely Vladimir rendőrfogalmazó, a rendőri sajtóiroda vezetője állított össze, beszámol mindenről, amit a rendőrség az elmúlt esztendőben végzett. A könyv nemcsak száraz statisztika alapján tárgyalja a főváros büntös világát és a rendőrség munkáját, hanem értékes bűnügyi és szociális szempontokból tárja fel a budapesti élet rejtelmét. A bűnügyi osztály mult évi működése eredményesség és siker dolgában páratlanul áll a legutóbbi tíz év beszámolóiban. A detektívtestület működése nem kielégítő. Ennek oka azonban nem a testület rossziaságában, hanem kis számában keresendő. Az elmúlt esztendőben több mint huszonnégyezer ügyben kellett nyomozást teljesíteni a testületnek és ez csak felerészben vezetett sikerre. Tehát tizenháromezer bűn maradt felderítetlenül. Ez az egyik dolog, amin Boda Dezső főkapitánynak sürgősen segítenie kell. A másik, amiről maga a jelentés is megemlékezik, az a rendőri bíráskodás. A kihágások ügyében maga a rendőrség a vádló és a bíró. Ez pedig olyan ellentét, amit mindenképen meg kellene, még pedig igen sürgősen szüntetni. Fel kell állítani a külön kihágási bíróságot s ezzel ez a tarthatatlan és lehetetlen állapot azonnal meg is szűnik.

— **Sztrájk az ó-budai kartonnyomó gyárban.** A Fürst-féle ó-budai kartonnyomó gyár összes munkásai tegnapelőtt sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy Kemény Lajos vegyész durván bánt a munkásokkal. A gyár vezetősége ma kijelentette, hogy azokat a munkásokat, akik csütörtökig nem állnak újra munkába, elbocsátja. A munkások elhatározták, hogy a sztrájkban tovább kitartanak.

A sztrájk ma a munkások győzelmével végződött.

— **Hanakó vendégszereplése** esténként teljesen zsúfolt nézőtér előtt arat óriási sikert. A filigrán terméti japán művésznő, az „Otake” című eredeti japán szindarab czimszereplésben valósággal csodás művészetet produkál. Noha a színmű nyelvét senki sem érti, ez semmit sem változtat a műélvezeten, mert Hanakó játéka oly kifejezésteljes, hogy alig van az európai színpadokon művésznő, aki meg tudja e tekintetben közelíteni. Május 15-én lép fel utoljára Hanakó a Fővárosi Orfeum színpadán. A májusi műsor egyébként is igen magas színvonalon áll, úgy, hogy minden tekintetben érdemes a megtekintésre.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Dr. Hönlög Izsó elektrotherapiai és Röntgen-intézte (Károly-körut 24.) az orvosi tudomány modern gyógyszerközeivel felszerelve páratlanul áll a fővárosban és főképp idegbetegek (neurasthenia, hysteria) csuzosok, köszvényesek, szívbetegesek, elhízottak, bőrbetegesek, zsábában, álmatlanságban szenvedők stb., találhatnak benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomor- és szék-
betegségek és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

Nyílt-tér

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ *

Dr. Laub László

orr-, gége- és tüdőbetegségek szakorvosa, lakását

VI. ker., Andrassy-ut 9. szám alá helyezte át.

A budai Szt. Lukácsfürdőben

megnyitott a nyári idényre

a nagy kénes forrástó és iszapfürdő.

Az iszapfürdőben a nagy kénes forrástó 520 m² területtel bír, melyben a természetes forró kénes ásványgyógyforrások oly mennyiségben fakadnak és bugyognak az iszapos talajból, hogy az iszap természetes ásványvize tartalmát naponként négyszer teljesen megújítják. Átlagos természetes hőfok 40 fok C. Külön iszapfürdők. Pihenő terem. Iszaporogatások. Tagfürdők. Orvosi massage urak-svéd masszőrnő hölgyek részére. Állandó orvosi felügyelet. Csuz, köszvény, ideg- és bőrbajok gyors és biztos gyógyítása.

„Szt.-Lukácsfürdő” Részv.-Társaság.

A dánosi rablógyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 6.

A mai tárgyalás féltizkor kezdődött és érdektelen tanukihallgatásokkal telt el. A terem ugyan még a szokottnál is zsúfoltabb volt, mert mára a két kis cigánygyerek vallomását várták, de a szenzáció elmaradt.

Rónay Kamill elsőnek Vrabcz Bélát szölitotta. A tanu előadja, hogy Püspökladány állomáson Fogarassy örsvezető felszólította, hogy legyen jelen Lakatos Róza kihallgatásánál.

Elnök: Kérem, adja elő, mit vallott a kis Róza?

Vrabcz: Elmondta kérem a kislány, hogy a cigányok Gyónon betörést követtek el, amelynél azonban Róza nem volt jelen. Előadta aztán, hogy a cigányok innen Dánosra mentek, ott kirabolták a csárdást, a feleségét, leányát és Tabányi Pál nevű embert megölték. Tuta volt a legvitézebb. Ő gyújtotta fel a csárdát is. Az asszonyok közül pedig Német Vrana viselkedett legbátrabban. A szerencsétlen ellenkező Szarvas Terézt, akit Tuta, Kuna és Sztójka megbecstelenítettek, gyilkos késszurásokkal kényszerítette engedelmességre. A cigányok aztán sok pénzt vittek el a csárdából. Ennyire emlékszem vissza jegyzeteim alapján.

Elnök: Kényszerítés alatt vallott a kis Róza: hogyan viselkedett Fogarassy örsvezető vele szemben?

Vrabcz: A kis Rózától én is kérdeztem, miért kíván vallani. Azt felelte: „Fáj a szíve, el kell mondania”. Csak arra kérte Fogarassyt, hogy ne ereszze vissza a cigányokhoz, akik megölnék, amiért elárulta őket. Fogarassy még figyelmeztette a kislányt, hogy csak azt mondja el, amiről közvetlen tudomása van.

A másik tanu, aki jelen volt a kihallgatásnál, Oroszi Béla, fizessgyarmati kereskedő.

Elnök: Adja elő, kérem, mit tud?

Oroszi: Én csak arra emlékszem vissza a Róza vallomásából, hogy Tufát mondotta legvitézebbnek és róla mondta el, hogy megbecstelenítette a csárdás leányát.

Elnök: Egyebet nem tud?

Oroszi: Nem.

A következő tanu Hajósi József korcsáros, Pusztavacsan.

Elnök: Ismeri ezeket a cigányokat?

— Egy párat ismerek közülük.

Elmondja a tanu, hogy négyen vagy öten ezek közül a cigányok közül a dánosi gyilkosságot megelőzőleg néhány nappal az ő korcsmájában jártak. A gyilkosság után ott volt a dánosi csárdában, ahol a hullák még úgy feküdtek, ahogyan a gyilkosok otthagyták. Elmondja, hogy milyen pozícióban látta az áldozatokat.

— Ismerte-e Szarvas?

— Igen.

— Vagyonos ember volt?

— Jómódu ember hírében állott.

Hajósi Józsefné is azt vallja, hogy 4-5 cigány mintegy 2 héttel a dánosi gyilkosság előtt náluk járt a korcsmájában és egy liter bort ittak. Egy

órahosszat időztek a korcsmájában. A vádlottak közt felismeri őket.

Valkai Sámuelné a vacsi uradalomban van alkalmazva. A dánosi gyilkosságról másnap reggel értesült. Elmondja, hogy tizennégy nappal azelőtt jártak arra cigányok.

— Ezek voltak?

A tanu fölismer néhányat közülük, többek közt Buert, akiről azt mondja, hogy szappant vett nála.

Buer: Én? Szappant? Hát mit csináltam volna én a szappannal? Minek az nekem?

Ezután az elnök ismét Lakatos Rózát szólítja elő és több kérdést intézett hozzá.

A védők kérik Lakatos Rózának a vizsgálat során tett egész vallomását felolvastatni.

A bíróság a kérelmet elutasította.

Azután az elnök szünetet rendelt el.

Szünet után.

A szokásos déli 10 perces szünet után elsőnek Farkas Mari pusztavacsi cigányasszonyt hallgatja ki a bíróság.

Elnök: Van magának férje?

Farkas: Van.

— Ki az?

— Farkas Pál.

— Hol van?

— Lipótváron. Még négy hónapja van szegénynek hátra.

— Maga miből él?

— Kézimunkából.

— Milyen kézimunkából?

— Himezek. (Derültség.)

— Volt-e már büntetve?

— Egyszer-kétszer. Két hétre tepszi lopásért.

A vádlottakat valamennyit ismeri és névszerint megnevezi.

Elnök: Buernek van-e testvére?

— Van.

— Ki?

— A Rozália. (Lakatos Róza.)

Elővezetik Rózit.

— Ismeri ezt a kislányt?

— Hogyne ismerném, kezit csókolom.

Hát a három fiut: Pistát, Murzát és Luternát ismerte-e?

— Hogyne. Hiszen nálam voltak két hónapig. Ott hagyták a csendőrök.

— Ki az apjuk?

— A Jancsinak az apja Parnó. A Jutina Lulugya gyereke, a harmadik fiu Lizi unokája!

— Parnó! Mit szól ehhez! Most is tagadja még, hogy a Jancsi a maga fia?

— Nekem nincs fiam, Abaujba van a feleségemnél. Több nincs.

— Hát majd holnap szemébe mondja a fia!

— Ha kitanítják rá.

— A kis Murza hogy beszélt el magának a gyilkosságot?

— Azt mondta, hogy öt férfi, Parnó, Lajos, Kuna, Tuta és Bajka, meg három asszony, Vrana, Csoroszlva és Luterna bementek a csárdába és ő csak a lövéseket hallotta.

— Mondta Murza, hogy hány embert öltek meg a cigányok?

— Mondta, hogy négy embert gyilkoltak meg.

— A leány megbecstelenítéséről nem beszélt?

— De igen.

Hát azt mondta-e, hogy felgyújtották-e a cigányok a csárdát?

— Azt is mondta.

— Mit tud a gyóni esetről?

— Bizony nem tudom már elfelejtettem.

— Hisz nem olyan rég volt az?

— De az én fejem nem kalendáriom.

— Tudta maga, hol volt elásva a pénz?

— Azt mondtam a fiuknak, új ruhát veszek, ha megmutatják, de nekem mégsem mondták meg.

— Tudja maga azt, hogy az anyósától, Kolompár Maritól ki vette el a lovat?

— A Surányi Ignác, meg a Parnó. De mindnyáján ott voltak.

Gál Endre kir ügyész: A csárdást ki ütötte le?

— Tuta, meg a Kuna.

— Hát Trokár Maresa mit csinált?

— Elvágta a Teréz nyakát!

— Maga kereste a gyerekekkel az elásvott pénzt; jó napot csinált volna magának, ha megtalálja?

— Nem én, kérem. A véres pénzhez nem nyultam volna én.

— Mit mondott Murza, hogy mit csináltak a cigányok, mikor bementek a csárdába?

— Azt mondta, hogy bort és zsömlét rendeltek, aztán mikor a csárdásné lement a pinczébe, a cigányok utána mentek és megfojtották. Aztán támadtak a csárdásra.

Dr. Pátkai: Van magának rokona a vádlottak között?

— Nincs.

Tuta (dühösen felugrik): Hazudik, én rokona vagyok neki. A testvérem az ő férje.

— Azért te nem vagy a rokonom.

A bíróság nem hitelteti meg vallomására, mert vagyon elleni bűncselekményt követett el.

— Ezzel a tárgyalás mára befejeződött.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógyítványozók:

Elektromágneses gyógyítás.

Röntgen sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).

Kék fényvel való kezelés.

Villamos hőfürdők (Elektrotherm).

Villamos fényfürdők.

Villamos massage (Vibratio).

Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfürdők.

Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.

— Kivánatra prospektum.

Ideggyengeségi állapotot

Almatlanság.

Hűdések (Paralysis).

Idegfájdalmak, idegzsabák (Neuralgiák, lachlas).

Göringvelésorradás (Tuberculosis).

Szívbetegségek.

Véredényelmezesedés.

Köszvény és csuz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbajok.)

Székrekedés.

Anyagszerebajok. (Elhúzódások, vészegénység.)

Bőrbajok, Bőrvelketeg.

Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság.)

Aranyeres csomók.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Fővárosi Nyári Színház. Krecsányi ma a drámai személyzetét vonultatta fel egy új darabban, melyet bizonyos Devore Gaszton irt, „Az anya miatt” címmel és Komor Gyula fordított. Az anya, aki miatt Jeannine (Haraszthy Miczi), az egyik leány, elhagyja a házat, Boudricourt gyártulajdonos felesége (Bánházy Teréz). Ez az asszonyság a másik leányát, Susannet (Kiss Mariska), túl a rendén szereti, sőt a többi gyermekét (egy harmadik leánya is van tudniillik) még a hozománytól is megfosztja, mikor kérőjének (Záthonyi Kálmán) Roisel Juliennek a gondos papája (Szeghő Endre) egy kerek milliót kér hozományul, egyensúlyozni az ő két millióját, amit a fia javára a közjegyzőnél letett. Boudricourt ur (Fekete Mihály) elég gyenge a milliót megigérni, s így a család közel jut a tönkremenéshez, mert Roisel bukott ember, bányarészvényei értéktelenek és a két milliót a bank pénztárából lopta ki. Mindezt Dorville Henri (Garamszeghy Sándor), az üzletvezető nyomozta ki, aki Jeanninet szereti. A leány szerelmüket be akarja vallani az anyjának, de az olyan ridegen és szórakozottan hallgatja, hogy Jeannine magának tartja a titkát. A dolog csak akkor derül ki, mikor Jeannine felfedezi Roiselék szélhámoságát s az anyja e miatt durva szemrehányásokkal illeti. Jeannine ekkor elhagyja a házat és Dorvillehez menekül. Ez vallomásra bírja Roiseléket, kik leleplezve távoznak és így a család békéje helyre lenne állítva. De Jeannine nem tudja feledni a bántalmakat és a lealázó mellőzést, amiben az anyja részesítette és szülei akarata ellenére Dorvillet követi, aki Amerikába utazik.

A három felvonásos darab kissé nehezen indul, a hasznos tudnivalókhöz sok türelem és várakozás után jut a néző. A két első felvonás csattanósan végződik ugyan egy-egy jól megirt és hatásos jelenettel, de addig folyton döcög a darab. A harmadik felvonás ellenben éppen az ellenkező hibában szenved — nem akar tudniillik véget érni. Az Amerikába készülő leány például az apjától, anyjától és két testvérétől három ízben bucsuzik, sorba ölelve s csókolva őket, ami végre is sok a jóból, és az érzékeny jelenet végét neveltségessé teszi. Kár az ilyenlőt a vörös krétát sajnálni. A szereplők nagybőrára jól játszottak: Fekete, Bánházy, Szeghő, Záthonyi, Garamszeghy igen képzett, intelligens színészek. A közönségnek legjobban tetszett Haraszthy Miczi, aki az üldözött leány szerepéből hatásos szerepet alkotott. Ha a darab műsoron marad, ez a szerep lesz az oka.

D. Gy.

(*) Népszínház-Vigopéra. Le há r legifjabb operetteje, a „Három feleség”, mely kontinentális utján nálunk érte el legnagyobb sikerét, ma ünnepelte első jubileumát a Népszínház-Vigoperában. Szépszámu, lelkes publikum töltötte meg ez alkalommal a színházat, kitoró tapssal kicérve a jól rendezett előadás

FŐVÁROS.

Jeleneteit s a hamar népszerűvé vált énekszámokat. Természetesen virág is hullott bőven, különösen Küry Klárának, Turcsányi Olgának és Petrás Böskenek. A tetszés-honoráriumból Környei Bélával Pázmán, Horváth és Andorfi is kivették részüket.

(*) **A császár katonái.** A Magyar Színház ez idei szezonjának legsikerültebb darabja: Földes Imre, „A császár katonái” című háromfelvonásos drámája ma este jutott el ötvenedik előadásához. A jubiláris estére a közönség majdnem teljesen megtöltötte a nézőteret és igen sokat tapsolt a főbb szerepek megismerésüknek, nevezetesen Borostyán Sárinak, Csontos Gyulának, Törzs Jenőnek, Rátkaay Mártonnak, Pappnak és a többieknek, a felvonások végén pedig lelkes tapssal többször szölitotta a lámpák elé a szerzőt.

(*) **Wagner-hangverseny a Mücsarnokban.** A mücsarnoki hangversenyek mindinkább népszerűvé lesznek s azokra csütörtökönként este a főváros legelőkelőbb közönsége tölti meg a városligeti kiállítási palota termeit. A vezetőség ezért elhatározta, hogy ezentúl egy-egy tárlat tartama alatt néhány jeles szóló-művésznök is szerepeltetni fogja a hangversenyeken, amit bizonyára örömmel fogadnak a Mücsarnok látogatói. Elsőnek a mostani csütörtöki hangversenyen Wajditsch Sári, a kiváló hárfaművész, a fővárosi közönség bevezetett kedvence játszik a Mücsarnokban, a honvédeknek pedig a klasszikus zene fejedelmének: Wagner Richardnak örökszépességi operájából ad elő részleteket. A műsor a következő: 1. A Lohengrin előjátéka. 2. Tannhäuser nyitány. 3. Ábránd a Bolygó hollandiból. 4. a) Hasselmans: Priere. b) Schuecker: Mazur brillante. Játzsza: Wajditsch Sári hárfaművész. 5. Részletek a Mesterdalnokokból. 6. Ábránd a Lohengrinből. 7. Kar- és pásztdal a Tannhäuserből. A hangverseny nyolctíz óráig tart. Belépődíj egy korona.

(*) **Félszeretem.** A Vigszínház legközelebbi újonsága, Csörgő Hugó „Félszeretem” című háromfelvonásos színműve, szombaton, a hó 9-én, a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Kollár Róbert — Fenyvesi, Olga — Göthné Kertész Ella, Margit — M. Harmat Hedvig, Tombor — Göth, Bogdán — Hegedűs, Kunt — Szerényi, Klimkó — Vendrei, Pásti — Sarkadi, Barkos — Ditrói, Szerafin — Varga Anna, Szobalány — V. Kész Rózi.

(*) **A Kisfaludy-társaság ülése.** Rendes havi felolvasó ülést tartotta ma délután a Kisfaludy-társaság Berzeviczy Albert elnöklésével. A felolvasások sorát Endrődi Sándor nyitotta meg, aki négy anakreoni dalát mutatta be. Utána Váradi Antal a régi színészlehetből vett pompás rajzát olvasta fel. A kedves humorral fűszerezett visszaemlékezést nagy tetszéssel fogadták. Varga Gyula mutatta be ezután Gautier Teofil „A luxori obeliszk” című költeményének művészi fordítását, mely az eredetinek szépségeit poétai erővel tolmácsolja. Zajos taps járt ki érte. Végül Ferenczy Zoltán olvasta fel Putnok Vilmos vendég dolgozatát Carmen Sylva költészetéről.

(*) **Bárkány Mária Kassán.** Bárkány Mária, a magyar származású német színművész, néhány napig szülővárosában, Kassán időzött, még pedig egy szomorú alkalomból. Berlinben elhunyt nővére eljegyzett hamvait hozta haza örök pihenőre. A művész ma visszautazott Berlinbe.

(*) **Uj Idők.** Gárdos Géza új regényével az „Isten rabjai”-val foglalkozik ezen a héten Herczeg Ferencz regéjével. A regényből, amely csak könyv alakban jelent meg a színpadon, körökből feltűntést keltett, szemelvényt közöl. Novellát az új számba Lovik Károly, Jean Richopin írtak, ezeket Számadó János, verset Balla Ignác. A képek közt van több kép a Mücsarnok kiállításából, Medgyaszay Vilma, fejléczrajzok a dánsói végtárgyalásról stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 10. szám.

(*) **Andrassy és Jupiter.** Az Andrassy-ut és a Feréz-kört egyedüli látványosságai és kellemes szórakozó helyiségei az Andrassy- és Jupiter-színházak, amelyekben naponként változó, remeknél-remekebb képeket ölel fel a pazar műsor. A mozgólényképek gazdag tárházát mutatják be ezek a színházak, melyek olyan programmal rendelkeznek, hogy nem csak szórakoztatnak, de oktatnak is.

(*) **Az iparoktatási bizottság megalakulása.** A főváros törvényhatóságának másfél éves alakulása után csak ma alakulhatott meg annak egyik szerve, az iparoktatási bizottság. Az alakuló ülésen Liperkovics Bátor tanácsnok elnökelt; előadó pedig Wittinger Gyula fogalmazó volt.

A megalakulás után a bizottság az új ipartörvény tervezetét óhajította tárgyalni, azonban az előadó indítványozta, hogy míg a kerületi elüljáróságok nem mondottak véleményt a tervezetről, addig a tárgyalás halasztassék el. Dr. Szalay Mihály feleslegesnek tartja az elüljáróságok véleményezését, azonban a bizottság mégis elnapolta a tárgyalást, hogy maguknak a bizottsági tagoknak is alkalmuk legyen a tervezet tanulmányozására.

(*) **A községi kenyérgyár berendezése.** A főváros közigazgatási és közlemezési bizottsága most tartotta meg az árlejtést a községi kenyérgyár sütőipari gépberendezésének a szállítására. Kétrendbeli ajánlat érkezett be; az egyik 191 000 koronával, a másik pedig 195 000 koronával. A bizottság az ajánlatokat, az összehasonlító számítások megtétele végett kiadta a mérnöki hivatalnak és a számvétségnek és a beérkező vélemények után fog az ajánlat elfogadása dolgában javaslatot tenni.

(*) **A budai állandó színház.** A középítési bizottság ma délután ülést tartott Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklése mellett; előadó Raisz Rezső tanácsjegyző volt. Tárgyalás alá került a budai állandó színház elhelyezésének az ügye. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter, a vonatkozó leiratában annak adott kifejezést, hogy az állandó színházat a Döbrentey-téren lehetne elhelyezni. Ezzel szemben a magánépítési ügyosztály ezt a helyet nem tartja alkalmasnak. Dr. Ripka Ferencz csatlakozik az ügyosztály nézetéhez. Willinger Ferencz teljesen osztja Ripka nézetét. Steinhardt Antal csodálkozik rajta, hogy ebben a nagyfontosságú ügyben a tulajdonképpeni terveket nem is közölték a fővárossal. Neuschloss Kornél gazdaságilag végzetes lépésnek tartaná, ha a főváros a Döbrentey-teret engedné át a színház céljaira. Ullmann Gyula és Mezey Sándor esztétikai és észszerűségi szempontokból a Hörváthkert mellett szóltak fel. Devecis Ferencz műszaki tanácsos bizonyítja, hogy a Döbrentey-terén való építkezés éppen nem veszélyeztetné a forrásokat, mert azok a másik oldalon vannak. Ami pedig a területet illeti, a Döbrentey-ter parkja 8000 négyszögölnyi, míg a színház csak 600 négyszögöllet igényel; tehát a színház nem tenné tönkre a parkot. Ahhoz a nézetéhez csatlakozik, hogy a színházat a Döbrentey-terre kell helyezni. A bizottság egyhangulag elfogadta Ripka Ferencz javaslatát, figyelembe véve Erős Sándornak azt az óhaját is, hogy kérjék fel a kormányt olyan tervezet készítésére, amely szerint a színház télen és nyáron egyaránt használható legyen.

(*) **Osztérák gyógyszerek.** Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter körrendeletével kimondja, hogy az ausztriai származású gyógyszerkészítmények forgalomba hozatalának engedélyezésére irányuló kérelmek elbírálására az osztérák hatóságok hivatottak. Az Ausztriában forgalmi engedélyt nyert készítmény a viszonsosság elve alapján Magyarországon is forgalomba hozható.

(*) **A gyámság és gondnokság alatt állók pénze.** A belügyminiszter a ma érkezett leiratában tudatja a főváros hatóságával, hogy a gyámság és gondnokság alatt állók pénzei és pénzügyei csak a felőlük vitt gyámhatóság tartama alatt kezelhetők a gyám-pénztárak részéről. Egyébként pedig azoknak az örzése és az azokról való intézkedés a kir. járásbíró-ságok hatáskörébe tartozik.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Harmadik nap. —

A tavaszi meeting holnapi, harmadik napján ismét egy klasszikus futam, a 30.000 koronával dotált 2000 méter távolságú Oaks kerül díjre. A Kanczadijban a Trial-Stakes eredménye és a múlt évi formák alapján is az Egyedi-istálló „Mátka”-ja indulna kétségen kívül a legjobb eséllyel, miután azonban ismétlője a Király-díjra óhajta frissen tartani, nem valószínű, hogy a holnapi Kancza-díjban is indulna, annál is inkább, mivel esetleges győzelméért a Király-díjban oly tulsúlyllyal kellene indulnia, mely jelenlegi eminens esélyeit tönkre tenné. Mátkát tehát kihagyván a kombinációból, utána a Springer-istálló Arlesien-je szerintünk a legjobb eséllyel pályázó és esélyeit különösen a Lusthaus-versenyben Menyörgös

félőtt kivívott könnyű győzelme tolja előtérbe. Múlt évi formái alapján is méltó a díjra, melynek már első favoritja és ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy vezénylete legjobb lovasunkra, Taralra lett bízva, úgy aligha csalódunk, midőn azt állítjuk, hogy az idei Kancza-díj is, miként tavaly, ismét a Springer-istálló zsákmánya lesz, míg helyre Match me és Rancon d'un Roy várható.

Jelöltjeink:

- I. Peregrin — Kármentő
- II. Maczó — Remény
- III. Arlesienne — Maich me
- IV. Einsiedler — Random
- V. Tauslor — Egyedi ist.
- VI. Tabby — Random
- VII. Vadör — Prokop

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Megszökött ügyvédek idézése.** A budapesti ügyvédi kamara két fővárosi ügyvédet cizítal maga elé a hivatalos lapban. Az egyik dr. Szende Amigél, a volt szövetkezeti igazgató, a másik dr. Weisz Jenő, akit több rendbeli váltóhamisítás készített a gyors távozásra. A kamarának e két jeles tagja amerikai földön találkozott s egyelőre egyik sem gondolhat visszatérésre. Valószínűleg hiábavaló tehát a kamarának felszólítása, hogy a két fiskális 30 nap alatt jelentse be lakását, mert különben megindítja ellenük a fegyelmi eljárást.

§ **Björnson hive.** Hurbán Vladimír a Turócszentmártonban megjelenő Narodne Noviny című tót lapban, amikor Björnson-nak ama nagy szenzációt keltő nyilatkozata a Neue Freie Presseben megjelent, egy cikket írt. A cikkben merész hangon bírálja Björnson nyilatkozatát és még hozzá teszi, hogy a magyarok ostorral és fegyverrel terjesztik a magyar nyelvet. Erre az erőszakra vezető vissza a csernovai vérengzést is. A kir. ügyészség állam elleni izgatást látott a cikkben és vádat emelt Hurbán ellen. Ma tárgyalta ez ügyet a budapesti kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék Zsitvay Leó elnöklete alatt. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a bíróság Hurbánt 2 havi államfogházra és 1200 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt semmiségi panaszszal élt.

§ **A hatásköri bíróság.** A kir. Kuria ma összes ülést tartott Oberschall Adolf kuriai elnök vezetésével, amelyen megválasztották az új, május elsején életbelépést hatásköri bíróság tagjait.

Az elnök megnyitójában röviden körvonalozta az új bíróság célját és hatáskörét. E szerint ez a bíróság hivatva van dönteni a közigazgatási hatóságok és a kir. bíróságok között felmerülő hatásköri ügyekben. A bíróság hat tagú tanácsban dönt, az első három évben a kir. Kuria elnökének vezetésével. A tanács három tagja kuriai bíró, a másik három pedig közigazgatási bíró. A mai összes ülésen a Kuria részéről a következőket választották meg az új bíróság tagjává: Gottl Ágoston tanácselnök, Pongrácz Jenő, Istvánffy József, Szegheő Ignác, Janecskó István, Solcz József, Tury Sándor és Deák Péter bírákat. A közigazgatási bíróság részéről megválasztottak: Teleszky Ferencz és Szilassy Aladár tanácselnökök, Moldoványi István, Benedek Sándor, Sárfy Guidó, Sinyei-Merse József, Nagy János és Gulya Ferencz bírák. Az új bíróság alakuló ülése szombaton, folyó hó 9-én, délelőtt lesz, amikor is a bíróság ügyrendjét fogják megállapítani.

§ **Monstre-bünpör.** A múlt év vége felé ország-szerre kínos feltűnést keltett Csaplovics János antalfalvi ev. lelkész esete, akit pánsziáv érzülete ellenében juttatott egyháza vezetőségével. Az antalfalvi magyarság kérésére Scholtz Gusztáv bányakerületi püspök utasította a lelkészt, hogy a tót istentiszteleten kívül bizonyos alkalmakkor magyar istentiszteletet is tartson. Az egyházközség üléseben, melyen Csaplovics elnökelt, a püspök rendeletét nem engedték felolvasni, de a tót ajku hívek a templomban sem engedték a püspök rendeletét kihirdetni. Csaplovicsot emiatt állásától felfüggesztették. Amikor a püspök rendelete értelmében magyar isteni tiszteletet tartottak, a tótok tömegesen a templomba tödultak és megakadályozták az istentiszteletet. Miután ez több ízben is ismétlődött, Zsirus főszolgabíró kénytelen volt a tüntető tót híveket esendőrkkel a templomból kizavarni. Vallásháborítás miatt több mint kilenczven vádlott ellen indult meg a büntető eljárás az antalfalvi járásbíró előtt, mely márczius 2-ika óta majdnem szakadatlanul tárgyalta ezt az ügyet, míg Kocsis járásbíró tegnap kihirdette az ítéletet, melynek értelmében két vádlottat négy-négy havi, hat vádlottat három-három havi, nyolcz vádlottat két és fél havi, tizenhat vádlottat két hónapi, kettőt tizenöt napi fogházra íelt. A vádlottak együttesen azonkívül 6280 korona megfizetésében marasztaltattak. Az ítélet ellen valamennyien felebbezték.

6 visít. Fénykép 1⁵⁰ Ft.
HUNNIA FÉNYKEPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

§ Elítelt párbajozók. Egy kávéházi összekoczanás miatt tavaly január elején kardpárbajt vívott Hódy Gyula országgyűlési képviselő Vidéky Aladár ügyvédjelölttel. A budapesti büntetőtörvényszék Vidéktyt párviadal vétségéért tíz napi, Hódyt pedig három napi államfogházra ítélte. A királyi tábla első büntetőtanácsa ma Vidékty büntetését hat napra leszállította.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztatlan munkaidő kérdése a budapesti pénzintézeteknél.

Irta: Leitner Zsigmond.

a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja vezérigazgatója.

Budapest, május 6.

Az utolsó évtized legmarkánsabb jelensége az, hogy a társadalom minden osztálya, legelső sorban pedig a munkasztaély törekszik szervezkedés és egyesülés útján sorsán javítani. Kiindult ezen mozgalom természetszerűen azon rétegekből, melyek sorsa ezt leginkább megkívánta: az ipari munkások, gyári munkások stb. köréből és haladt a maga útján, hívókra találva az aránylag jobban dotált irodai alkalmazottak körében is. A szociális kérdések állandóan foglalkoztatják a sajtót, a közvéleményt, foglalkoztatják a kormányt, mely utóbbi a kötelező vasárnapi munkaszünet behozatalával megtette az első fontos lépést a munkások és alkalmazottak érdekében.

Míg a vasárnapi munkaszünet a munkásra nézve oly pihenést jelent, melynek költségeit a kereset elmaradása folytán sajátjából viseli, az alkalmazottnak a vasárnapi pihenés nem jelent jövedelem-elmaradást, hanem csupán csak azt jelenti, hogy a régen hét nap alatt elvégzett munkát helyes beosztással hat nap alatt végzi el.

Élénk emlékezetünkben áll még, hogy a vasárnapi munkaszünet behozatala alkalmával számtalan aggály merült fel az iránt, hogy mily hátránnyal lesz ez az intézkedés az üzletforgalom szokott lebonyolítására nézve. Rövid pár év tapasztalata mindezen aggályokat a praxis által teljesen eloszlatta és ma már teljesen átment a köztudatba a vasárnapi munkaszünetnek nemcsak jogszerűsége, de annak feltétlen üdvös volta is.

A legutóbbi években egy további humánus intézkedést léptettek életbe a fővárosi pénzintézetek, t. i. meghonosították azt, hogy a nyári hónapokban hivatalos óráikat részben folytatólagoosan tartják, részben pedig a pénztári zárórát korábbra tették oly czélból, hogy alkalmazottaiknak alkalmat és módot nyújtsanak arra, hogy a legforróbb hónapokban a nap fáradalmait a főváros közelében pihenhessék ki. Ezen intézkedés is teljesen bevált, amennyiben az üzleti forgalom minden hátrányos befolyásolása nélkül volt keresztülvihető.

Ezen szerzett tapasztalatokra támaszkodva merült fel a pénzintézeti tisztviselők körében azon gondolat és óhaj, hogy a fővárosi pénzintézeteknél a hivatalos órák megszakítás nélkül egyhuzamban rendszeresíttessenek. Azon számos érv közül, melyeket ezen óhaj mellett felhoztak, nézetem szerint a legfontosabbakat röviden kiemelni kívánom.

A napról-napra emelkedő házbérek a tisztviselők megélhetését mindinkább megnehezítik. A jelenlegi rendszer mellett a tisztviselő kénytelen lehetőleg hivatalának közelében lakni, hogy a rövidre szabott déli szünetet felhasználva, családjával együtt étkezhesen. A távolabb fekvő lakás nemcsak idővesztést jelent, hanem esetleges költséggel összekötött közlekedést, mely ha csak filléreket is tesz ki, de naponta ismételtelen felmerül, ami az évi budgetben már számottevő faktorrá szaporodik fel. Az iroda közelében bérelt lakás drágaságát ellensúlyozandó, a kényelmi igényeket a legesekélyebb minimumra kell redukálni, ami leggyakrabban az egészségi szempont rovására megy. A négyemeletes bércsászárnyák udvari lakásaiban, hol a levegő- és világossághiány uralkodik, növekedik fel a tisztviselő gyermeke és így természetesen a jövő generáció rovására megy ezen szükségadta takarékoság. Magában véve már ez maga elég fontos és megítélendő körülmény.

A folytatolagos irodaórák behozatala esetén a tisztviselő a főváros külső periferiáján, a külvárosban lakhat olcsóbban és jobb egészségi viszonyok között, olcsóbban szerezheti élelmiszereit és a nagyobb távolság dacára mégis több időt tölthet otthon, több időt szentelhet családjának, saját egészségének. Ezen rendszer folytán a nőtlen és fiatal tisztviselők alkalmat és módot nyernek arra, hogy szabad idejükben önmagukat továbbképezhessék és hogy tanulmányaikat tovább folytathassák. De ezen rendszernek elnyelheti magukra a pénzintézetekre is, mert az osztatlan munkaidő a munkamegkezdéssel és annak befejezésével járó idővesztést a felére redukálja, úgy hogy az eddigi hivatalos idő teljes időtartamának épségben tartása az intézetekre nézve legalább is naponta egy félóra munkaszaporulatot jelent.

Számos előkelő fővárosi intézet a külföld mintájára ez idő szerint is az osztatlan irodaórákat rendezte be, így a többi között a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja és mások.

Nem kételkedem, hogy a fővárosi intézetek vezetői a szóbanforgó kérdést a fontosságához mért figyelemmel és alapossgal tárgyilagosan fogják elbírálni. Az egyedüli döntő körülmény bizonyára csakis az lesz, hogy ezen intézkedés miként lesz összeegyeztethető a közönség eddigi szokáson alapuló igényeivel. És erre való tekintettel bocsátottam előre a vasárnapi munkaszünet és a nyári hónapokban eszközölt változtatás beállítását és ezért tartanám feltétlenül megkísérlendőnek, hogy ezen döntő fontosságú rendszer változtatására a közönség előkészítés útján megnyeressék.

A Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete saját kebelében foglalkozott a tárggyal és hogy egyrészt meggyőződjék arról, hogy a fővárosi pénzintézeti tisztviselők összessége mennyire teszi magáévá az ügyet, másrészt, hogy a nagy érdeklődésre támaszkodva, akciójának nagyobb súlyt biztosítson, folyó hó 10-én, vasárnap délelőttre az osztatlan munkaidő tárgyában nagygyűlést hívott egybe. A bejelentett számos résztvevő részéről bizonyára sok fontos érv fog még a kérdés mellett elhangzani és bár nem kételkedünk abban, hogy esetleg a régi szokáson alapuló kifogások is még fel fognak merülni, mindazonáltal meg vagyok győződve, hogy a fővárosi pénzintézetek vezetői ez esetben is, mint mindenkor, teljes lelkeséggel fogják felkarolni a tisztviselői kar jogos kérelmét és kellő körültekintéssel módját fogják találni annak, hogy az ügyfelek méltányos igényei és az üzleti érdek teljes megóvása mellett az osztatlan munkaidő fontos kérdése méltányosan és helyesen oldassék meg.

Budapest környéki vasutak átalakítása. Ismeretes dolog — mi magunk is sokat irtunk már róla — hogy a nagy városok szociális és higiénikus életének egyik főszekere a helyes és öntudatos excentrikusan terjeszkedő építkezési politika és az ezzel szorosán összefüggő szomszédos közlekedési politika. Gyors és olcsó közlekedés a városi külső körzetekkel lehetővé teszi a kisembereknek az olcsóbb és egészségesebb vidéki lakást és a jövedelmezőbb fővárosi dolgozást. E tekintetben legnehezebb helyzete volt fővárosunknak, mert a számba vehető vonalak eddig igen nehézkes gőzüzemű viczinálisok voltak. Ismételtelen sürgették az érdekeltek és sürgettük mi is a vasutak elektromossá való tételét. Most — mint örömmel értesülünk — az érdekeltek a régi óhaja valóra válik s Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a közel jövőben — némelyek szerint még a napokban — beterjeszti a következő gőzüzemű viczinális vasutak elektromos üzemre való átalakításáról szóló törvényjavaslatot:

1. A budapest—czinkota—kerepesi.
2. Az erzsébetfalva—soroksár—dunaharaszti.
3. Az óbuda—szentendrei vasutvonalakét.

Az egész átalakítási műnek két esztendő alatt kell megtörténnie. Az építés sorrendjére nézve a törvényjavaslat azt tartalmazza, hogy először a budapest—czinkota—kerepesi, másodikként az erzsébetfalva—soroksár—dunaharaszti-i és végül az óbuda—szentendrei vonalaknak kell kiépülniök. De fogantatba vehető az építés mind a há-

rom vonalra egyszerre is. Ezzel aztán aktuálissá lett az olcsó munkáslakások építésének kérdése is, mert a vasuti összeköttetések fejlesztése lehetővé teszi a külső építkezést.

Az Erzsébet-gőzmalom temesvári fiókja. Mai számban azt irtuk, hogy hir szerint az Erzsébet-gőzmalom temesvári üzemét beszünteti. Most a társaság arról értesít bennünket, hogy igazgatósága a rossz üzletmenetre, különösen pedig a Temesvár vidékén uralkodó nagy buzáhiányra való tekintettel elhatározta az üzem bizonytalan időre való beszüntetését, éppoly, mint tudvalevőleg más malmok ugyanazon okból szintén beszüntették üzemüket, ez azonban csak ideiglenes intézkedés, miután az üzem végleges beszüntetéséről egyáltalán szó sincs.

Élesztetik a petroleumkartell. Nem sokáig tart a fogyasztók és a petroleumkereskedők öröme. Élesztetik a megszüntetett petroleumkartell s így valószínű, hogyha életre kél, újból megrágnak majd a köolaj. Eddig ugyanis az volt a baj, hogy az osztrai és a fumei finomítók egyrészt, a parabitzi finomító másrészt nem tudtak megállapodni a kötendő kartellben nyereendő kvótájukra nézve. Az első csoport mögött a bécsi Creditanstalt és a mi Hitelbankunk, a második csoport mögött a Bodencreditanstalt áll s egyik rész sem akart a másik alatt maradni. Most Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag, a Hitelbank elnöke és Taussig lovag, a Bodencreditbank igazgatója Bécsben tanácskoztak a függő kérdésekről s mint pénzügyi körökben beszéltek, közlekedtek is egymáshoz. Ami igen szomorú híre a kisemberekre nézve, mert az efféle „közlekedés“ rendszerint kartell és áremelést jelent.

Az osztatlan munkaidő érdekében. Megemlékeztünk már arról, hogy a Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete az osztatlan munkaidő érdekében nagygyűlést tartását határozta el. A nagygyűlést, melyet vasárnap, május 10-én délelőtt fél 11 órakor tartják meg, az egybehívó egyesület elnöksége nevében — amint értesülünk — Leitner Zsigmond igazgató fogja vezetni, míg az előadói tisztséget dr. Horváth Lipót fogja betölteni. A nagygyűlésre meghívást nyertek az összes fővárosi pénzintézeti tisztviselők, tekintet nélkül arra, tagjai-e a P. T. O. E.-nek, vagy nem, hogy ily módon minden érdekeltnek alkalom nyújtassék, hogy a nagyfontosságú kérdéshez hozzászólhasson. A nagygyűlést a régi (Sándor-utcai) országháza üléstermében tartják meg.

Szakértekezlet a Vacuum Oil Co. ellen. Mint már jelentettük, az általunk kezdeményezett mozgalom, melyet a Vacuum Oil Co. ellen indítottunk, mert veszélyeztette a hazai köolajkereskedelmet, egyre mélyebb gyökereket ver. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete — amint ismeretes — panaszt emelt a kereskedelemügyi miniszternél amiatt, hogy a Vacuum Oil Company almásfüzitői gyára tankocsikban szállítván a kiskereskedőkhöz a petroleumot, a gyárak és a magyar petroleumkereskedelem sérelmére elkerüli a kereskedelem közvetítését, ezzel eltolja a természetes verseny alapjait, úgy, hogy a jövőben a kereskedelem teljes elkerülésével talán egyenest a fogyasztóhoz fogja szállítani a petroleumot. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara véleményadásra szólítottván föl, Lánczy Leó elnöklésével szakértekezlet volt a kamarában, amelyen az összes érdekelt felek képviselői résztvettek s amelyen az összes szakemberek súlyos kritikát gyakoroltak a Vacuum Oil Co. rendkívül veszélyes és romboló kereskedelmi politikája fölött.

Az értekezleten Szirmai Oszkár vezérigazgató exponálta hosszabb, szakszerű beszédben a magyar petroleumipar és kereskedelem sérelmét. A Standard Oil Company, amely a Vacuum Oil Company álcázásban jelentkezik Magyarországon, nem a verseny szabadságával él, hanem azon tulmenve, eszközeit nem válogatva, a hazai ipar letörésére törekszik; a nagy- és középkereskedőt kikapcsolja vagy tönkreteszi, a kiskereskedőre egyelőre még szüksége van, de később, hatalmának megalapítása után azt is félrelöki és közvetlenül a fogyasztókkal fog érintkezésbe lépni. Ez utóbbiaknak az árak lerontásával ideig-óráig előnyt biztosít, ezt azonban a fogyasztók drágán fogják megkeserülni, ha az amerikaiak elérik céljukat, amelyre más országokban, különösen Németországban eddig tett sajnálatos tapasztalatok szerint törekszenek: az egyeduralmat. Hosszasabban polemizál a győri kamara álláspontjával, amely az Almásfüzitőn létesített gyártelepet védi. Az amerikai tőke hivatlanul akarja a belföldinek helyét elfoglalni, hogy majdan a monopóliuma által biztosítandó nyereséget az országból kivonja. Már az Egyesült-Államok kereskedelemügyi

kormány...
szere ne...
saság m...
czélozza...
petroleum...
sára meg...
gedélyt a...
sére, mill...
tankkocsi...
ez egyré...
lenti, má...
az ipartó...
törvényh...
megalkot...
intézkedé...
Dr. F.

pány nem...
és keresk...
legnagyobb...
cum Oil...
hálózatok...
ben való...
csekély...
százaléka...
mazkodó...
de biztos...
Bal...
tója, a v...
nyával sz...
gánfogy...
kijele...
társas...
Erős ell...
szakos a...
és nyom...
Igy Sch...
a Vacuum...
ide kés...
olajat a...
osztrák...
melték a...
milliót;...
anyagot...
ipart, am...
befektet...
Mór és r...
megkösz...
hogy a...
lesz, hog...
álló törv...
a hazai...
kedelem...
jűk is!

Kobu...
idején, h...
Luja...
gyében...
lépéseket...
szágygyl...
féle kiss...
most Sch...
radozása...
megvétel...
Az első...
kedvetlen...
előbb-utó...
Most ug...
asszony...
megbízás...
kát, a ki...
d a l m a...
gróf Zich...
is kezdte...
azonban...
idillikus...
tés még...
het, hog...
nyel vég...

Fize...
let a kö...
Izidor ké...
Csörtkó...
Testvére...
Fenyő k...
szövéttá...
vidáru k...
Arac...
Árad vá...
építésre...
A Pesti...
gyar Ke...
ötvenéve...
minushoz...
az iskola...
vähagyta...
tette a p...
ez er k

kormányja is megállapította, hogy a tankocsik rendszere nem költségmentes, hanem csupán a társaság monopolisztikus szándékainak előmozdítását szolgálja. A legkevésbé, amit az állam a magyar petroléumipar és kereskedelem érdekeinek megőrzésére tehet, az, hogy a Vacuumnak ne adjon engedélyt a vasúti állomásokon gyűjtőtartályok építésére, működését szigorúan ellenőriztesse és az utcai tankocsik járását tiltsa el, annál is inkább, mert ez egyrészt a házalási ipar jogtalan gyakorlását jelenti, másrészt tűzveszélyességénél fogva beleütközik az ipartörvénybe. Azonkívül szükséges lesz, hogy a törvényhozás esetleg a tisztességtelen versenyről megalkotandó törvény keretében vagy más rendkívüli intézkedéssel védelmet nyújtson.

Dr. Freund István szerint a Vacuum Oil Company nem formális vállalkozás, hanem a magyar ipar és kereskedelem letörésére alakult. Amerikában is a legnagyobb ellenszennel viseltetnek iránta. A Vacuum Oil Company úgy, mint otthon, vasutak, csőhálózatok, hajók és egyéb közlekedési eszközök kezében való tartásával, noha a saját termelése aránylag csekély, kezében tartja a termelésnek csaknem száz százalékát, úgy nálunk is a hazai viszonyokhoz alkalmazkodó módon igyekszik célját elérni, hogy lassan, de biztosan kiszáradt a kereskedelmet.

Balla Dezső, a Vacuum Oil Company igazgatója, a vegyszeti gyárosok egyesületének beadványával szemben kijelenti, hogy társasága jelenleg magánfogyasztóknak petroléumot el nem ad, azonban kijelenti azt is, hogy a tankocsikat a társaság továbbra is meg fogja tartani. Erős ellenszennel fogadták a jelenvoltak az erős szakos amerikai cég képviselőjének eme kijelentését és nyomban a legelősebb elítélésben is részesítették. Így Schlesinger Ede hatásosan mutat rá, hogy a Vacuumnak könnyű álláspontja van, mert ő bejött ide kész dologra. Az osztrák és a magyar nyersolajat a bányákban sok százézer és milliók árán az osztrák és a magyar iparosok fedezték fel, azok termelték az olajat. Beleverték ebbe az üzletbe sok milliót; s most a Vacuum összevásárolja a nyersanyagot olcsó pénzért s így tönkre akar tenni olyan ipart, amelybe sok száz millió magyar pénz van befektetve. Farkas Vilmos, dr. Bokor Gusztáv, Mayer Mór és mások felszólalásai után Lánzy Leó elnök megköszönte a résztvevők fejtegetéseit és igéri, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamara azon lesz, hogy megtalálja a formáját annak, hogy a fennálló törvények és a fennálló felfogások értelmében a hazai petroléumgyárak és a hazai petroléumkereskedelem kellő oltalomban részesüljenek. Reméljük is!

Koburg Lujza birtokot vásárol. Megirtuk annak idején, hogy Koburg Fülöp herceg egykori felesége, Lujza hercegnő, birtokot akar vásárolni Bihar megyében, s evégből már mintegy másfél évvel ezelőtt lépéseket tett válóperbeli ügyvédje, Visontai Soma országgyűlési képviselő útján a volt Königswartertele kiasszantói birtok megvásárlása iránt, amely most Schwarcz István tulajdona. Visontai Soma fardozása nem vezetett eredményre, mert a birtok megvételére nézve nem tehetett megfelelő ajánlatot. Az első kísérlet tehát dugába dőlt, ami azonban nem kedvetlenítette el a hercegnőt, aki úgy látszik, előbb-utóbb belép a magyar földbirtokosok sorába. Most ugyanis — mint értesülünk — Lujza hercegnő asszony egy bécsi bankcézárné arra adott megbízást, hogy a néhai gróf Zichy Jenő hies birtokát, a királyi vendégeket látott magaslaki uradalma megszerezze meg, amelynek most a fiatal gróf Zichy Ödön a gazdája. A bécsi megbízott meg is kezdte a tárgyalásokat gróf Zichy Ödönnel, aki azonban mint halljuk, nem szándékozik megválni idillikus, festői szépségű birtokától. A végleges döntés még nem történt meg, s a tárgyalások meglehet, hogy a hercegnőre nézve kedvező eredménnyel végződnek.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Mittler Izidor kereskedő Baja. — Brennholz Izsák kereskedő Csorok. — Popp E. kereskedő Brassó. — Weber Testvérek kereskedő cég Nagyvárad. — Weisz és Penyő kereskedő cég Budapest. — Günter Károly szövőtáru készítő Zwittau. — Lederer Ferencz rövidáru kereskedő Pécs.

Arad város kétmillió kölcsöne. Ismeretes, hogy Arad város a tűzraklaktanya és az új hat elemi iskola építésére kétmillió kölcsön felvételét határozta el. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank együttes ajánlatot tettek ötvenéves amortizációs kölcsönre nézve s fix terminushoz kötötték a kölcsön folyósítását. Minthogy az iskolaszék építési kölcsönét a belügyminiszter jóváhagyta. Arad város — írják lapunknak — értesítette a pénzügyminisztereket, hogy ötszázharmincz ezer korona folyósítását kívánja. Szir-

mai Arthur, a Kereskedelmi Bank igazgatója tegnap délután Varjassy polgármesternél volt és tudakolta, hogy a kölcsön nagyobb részét miért nem veszi igénybe Arad. A polgármester felvilágosította az igazgatót, hogy a tűzraklaktanya építése olyan stádiumban van, hogy még a jövedelmezősége sincs eldöntve, mert most kereste meg a közgyűlés a közös hadügyminisztert a férőhelyek bérösszegének nyolcvanezer koronára való telemelése végett, az amortizációra és egyéb szükséges összegek nagyságára. Míg a hadügyminiszter ebben a kérdésben nem dönt, addig a kölcsönre nincs szükség s így a megállapított átvételi terminus megváltoztatását is fogja kérni a pénzügyminiszterektől, amelyek igazgatósága elé Szirmai direktor a kérdést elő fogja terjeszteni. Az átvételi időpont tudniillik azért játszik ilyen fontos szerepet, mert a kölcsön alapjául szolgáló jelzálog-kötvények árfolyama, továbbá a bankkamatláb változása befolyásolja a törlesztési részleteket is.

A csekjog kodifikációja. E czímen dr. Hantos Elemér, a Magyarországi Pénzügyminiszter Országos Szövetsége ügyvezető főtitkárnak tollából terjedelmes tanulmány jelent meg, mely a törvényhozás elé terjesztett csektörvényjavaslat minden egyes rendelkezését beható bírálat tárgyává teszi. Szerző szerint a csekjog kodifikációja nem sürgős szükséglet, mindazonáltal fejleszthető a csektörvény, mely számol az intézmény gazdasági rendeltetésével és sajátos hazai viszonyainkkal. A bírálat tárgyává tett törvényjavaslat azonban fontosabbnak ismeri a csek jogi természetének következetes kiépítését és a csekjog nemzetközi egyöntetivé tételét, mint akár a gazdasági céljának, akár a hazai viszonyoknak figyelembevételét. E súlyosnak látszó tétel igazolása czéljából írta szerző tanulmányát, melyben törvénytechnikai hibáktól eltekintve, rámutat a szenvedő csekkepeség, a fizetési idő, a forgatmány és elfogadomány, a csekbélyeg és más fontos rendelkezések és intézmények eltérő szabályozására, megállapítja egyszersmind a módot, miképpen lehetne az alkotandó törvényben javaslatának fogantatásához a csekjog, mely első sorban a hazai hitel-szervezet szempontjából íródott, a Magyarországi Pénzügyminiszter Országos Szövetsége kiadásában jelent meg.

A miskolci tőzsde. Ma nyílt meg a miskolci áru- és értéktőzsde. A megnyitáson a tőzsdetagok nagy számmal jelentek meg. Schrecker Lipót tőzsdelnök beszédet intézett a tőzsdetagokhoz, kifejtve, hogy igyekezni kell nálunk a tultengésbe vitt centralizációt ellensúlyozni, mely czélt van hivatva szolgálni a miskolci tőzsde, melyet megnyitottnak jelent ki. A foirgalom a tőzsdén azonnal megindult. Az irányzat a budapesti tőzsde mai lefolyásával összhangban, lanyha. A tőzsdén leginkább és legnagyobb készáruüzlet keretében történtek a kötések. A kínálat gabonaművekben elég élénk volt, azonban a vételkezdő nyomott volt és a malmok tartózkodtak.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4%-os nyereségekötvényeinek tervszerű 63-ik kisorsolása f. hó 15-én délután 4 órakor fog a bank sorsolási termében kir. közjegyző jelenlétében megtartatni.

Assicurazioni Generali. 1908. évi április hóban az életbiztosítási osztálynál 1591 ajánlat 12,652,459 kor. 73 fill. biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1404 kötvény 11,060,633 kor. 86 fill. biztosítási összegre állított ki. Polyó évi január 1-je óta 6517 ajánlat 52,435,030 kor. 81 fill. biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 5556 kötvény 45,423,663 kor. 57 fill. biztosítási összegre állított ki. Az 1908. január elseje óta bejelentett károk összege 3,243,561 kor. 69 fill.-re rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1907. december hó 31-én 125,445 kötvény után 917,014,396 kor. 99 fill. tőkét és 1,796,397 kor. 62 fill. járadékot tett ki, amire készpénzben 264,156,557 kor. 24 fill. van tartalékba helyezve. Az 1907. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 15,345,532 kor. 04 fill.-t tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 899,042,935 kor. 20 fill.-t tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betérőes lopás elleni biztosítási osztálynál ugyanezen hónapban 160 káreset jelentett be 30,870,07 kor. összeggel, f. évi január 1-je óta 486 káreset 120,788,43 kor. összeggel került bejelentésre.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Ma ismét nagyon lanyha napja volt a gabonátőzsdének. A vidékről jelentik, hogy a vetések a jó idő hatása alatt láthatólag javulnak és hogy a gazdák ma már inkább hajlandók a még meglevő készleteiket áruba bocsájtani. A készáruipar azonnal átvethető buzáért 50 kilóként 10 fillérral adtak kevesebbet, mint tegnap, ellenben szállításra sehogysem akartak a malmok venni. 20—25 fillérral olcsóbb ajánlat sem talált vevőre. Rozs 10—15-el, tengeri 10-el, zab és árpa 15—20 fillérral volt olcsóbb. A határidős piacon pedig az árak rohamosan mentek lefelé. A hausse-párt igyekezett kötéseitől szabadulni, ami csak nagy áreséssel volt lehetséges. Májusi buza 25 fillérral, októberi buza és rozs 20 fillérral lett olcsóbb.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 kgr. 24.10 korona, 100 mm. 78 kgr. 24.10 korona, 100 mm. 78 kgr. 24 korona, 300 mm. 77 kgr. 24 korona, 300 mm. 77 kgr. 23.80 korona, 100 mm. 76.5 kgr. 24 korona, 300 mm. 76.3 kgr. 23.80 korona, 1000 mm. 74.5 kgr. 23.70 korona, 550 mm. 74.5 kgr. 23.60 korona, 600 mm. 74.5 kgr. 23.60 korona.

Pestvidéki: 150 mm. 77 kgr. 23.85 korona, 100 mm. 77 kgr. 23.80 korona, 400 mm. 77 kgr. 23.65 korona, 250 mm. 76.5 kgr. 23.80 korona, 100 mm. 76 kgr. 23.60 korona.

Fejérmegyei: 200 mm. 79 kgr. 24 korona, 1600 mm. 76.8 kgr. 24.20 korona, 900 mm. 76 kgr. 23.60 korona.

Hartai: 500 mm. 76.5 kgr. 23.80 korona. Felsőmagyarországi: 300 mm. 76.5 kgr. 23.60 korona.

Bácskai: 200 mm. 76.5 kgr. 24 korona. Raktárból: 3000 mm. 76 kgr. 23.60 korona, 3000 mm. 76 kgr. 23.60 korona.

Rozs: 300 mm. 20.20 korona, kpf., pari.

Árpa: 300 mm. 13 korona, kpf., pari.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. májusra 11.60, 11.65, 11.62, 11.66.
Buza 1908. októberre 9.93, 9.94, 9.86, 9.90, 9.85, 9.92
Rozs 1908. októberre 8.57, 8.62, 8.58, 8.61.
Zab 1908. októberre 6.52, 6.58.
Tengeri 1908. májusra 6.38, 6.44.
Tengeri 1908. júliusra 6.48, 6.54.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

májusra buza	11.55—11.56
októberi buza	9.83—9.84
októberi rozs	8.54—8.55
októberi zab	6.55—6.56
májusi tengeri	6.40—6.41
júliusi tengeri	6.51—6.52

Délutáni forgalom.

Délután az irányzat lanyha maradt, az árak azonban már alig változtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza májusra	11.55—11.56
Buza októberre	9.85—9.86
Rozs 1908. májusra	10.25—10.26
Rozs új októberi	8.54—8.55
Zab 1908. májusra	7.—7.01
Zab októberre	6.56—6.57
Tengeri 1908. májusra	6.40—6.41
Tengeri júliusra	6.50—6.51

Budapesti gabonaforgalom.

1908. május 4-től május 5-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	2180	—
Rozs	314	626
Árpa	404	—
Zab	618	1700
Tengeri	305	9571
Liszt	—	14883
Korpa	—	4576

Értéktőzsde.

A reggelre érkezett kedvező külföldi jelentések hatása alatt, ma az értéktőzsde szilárduló irányzatú, kedvezőbb hangulatban indult. Az előtőzsdén meglehetősen forgalom fejlődött ki és az árfolyamok némileg javultak is. A kedvező hatást, melyet a külföld nyújtott, a bécsi arbitrage vásárlások csak emelték. Az érdeklődés a két hitelrészvény iránt mu-

felhajtott 84 darab, 1908. május 5-én elszállított 204 darab, 1908 május 5. napjára maradt készletben 34126 drb. A hízott sertéstizlet irányzata: változatlan.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. május 6-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az északi és keleti részéről jelentettek esőt, míg az Alföld legnagyobb részén és a Dunántúlon az idő száraz volt. A hőmérséklet többnyire magasabb a normálisnál és maximuma: Verseczen 27 C°, minimuma: Tátrafüreden 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható, nyugot felől zivataros esőkkel.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: méter, máj. 5. máj. 6., méter, máj. 5. máj. 6. listing various locations and water levels.

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 6. Kinevezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter Schwartz Katalin róm. kath. hitfelekezeti kisdé-...

Pályázatok. Szekszárd rendezett tanácsú városnál mérnöki és egy számvevői, a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál pénzügyi fogalmazói kataszteri becslobiztosi, az ungvéri pénzügyigazgatóságnál I pénzügyi fővigyázói állásra 2 hét; Baranya vármegye törvényhatóságánál utbiztosi állásra 4 hét; a pozsonyi I. sz. kataszteri helyszínelési felügyelőség-nél becslobiztos-gyakornoki állásra 6 hét és a zilahy pénzügyigazgatóság kerületében 3 pénzügyi vigyázói állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETÉRTÉS politikai napilap.

Advertisement for 'Orajavítás 1korona.' featuring a swimmer and text: 'Pótlandó új részeket kivül. Zsebóraireg, mutató 10 kr. Ferenc-körut 44. Schwimmer Albert órásmester. Nyitva este 9 óráig.'

Advertisement for 'Polgár Sándor' featuring an illustration of a woman and text: 'm. kir. szabad nyert orvosi m. és közegetés BUDAPEST VII. Erzsébet-körut 50. Legelőnyösebben bevezethető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gummi Árk, Suspensórium, Irrigator-fecskendő stb. legújabb találmánya csász. és kir. szabad Polgár-féle érvényes, has- és köldök kötők. Valódi francia különlegesség (óvzerek) Részletes képes leírások ingyen és bérmentve. Postacímre tessék ügyelni.'

Table with columns: Buza, Kilos, 100 kilogramm ára, K-tól, K-ig, listing prices for different types of wheat.

Table with columns: Egyéb gabonaneműek, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repeze, listing prices for various grain products.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsá, Sárga, listing prices for different potato varieties.

Table with columns: Különb. termények, Faj, Pénz, Ár, listing prices for various types of produce.

Table with columns: Államadósság közkölsönök, listing various financial and interest rates.

Table with columns: Záloglevelek, Elsőbbségek, listing prices for various types of bonds and securities.

Table with columns: Takarékpénztárak, listing prices for various types of savings banks.

Table with columns: Biztosító társaságok, Gőzmalom, listing prices for various types of insurance and mills.

Table with columns: Pénz, Ár, listing prices for various types of currency and exchange rates.

Table with columns: Pénz, Ár, listing prices for various types of currency and exchange rates.

Table with columns: Pénz, Ár, listing prices for various types of currency and exchange rates.

Table with columns: Pénz, Ár, listing prices for various types of currency and exchange rates.

Ismét

óriási szerenese Gaedickenél

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődénk vevői az utolsó sorsjátékban annyi főnyereményhez jutottak, hogy szinte szállóigévé lett ez a mondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél!

Csak az utolsó sorsjátékokban a következő főnyereményeket fizettük ki t. vevőinknek:

A legnagyobb főnyereményt 400.000 K-t a 19406. számra

90000	koronát a	3148	számra
80000	"	47334	"
70000	"	11140	"
60000	"	3952	"
50000	"	64714	"
40000	"	95853	"
30000	"	112645	"
30000	"	42778	"

30000	koronát a	88837	számra
25000	"	15900	"
25000	"	30049	"
25000	"	52235	"
20000	"	22692	"
20000	"	79375	"
20000	"	90638	"
20000	"	88000	"

A ki egy főnyereményhez akar jutni, az játszó felületlenül GAEDICKE szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték bebizonyíthatólag a legtöbb főnyereményt. Az I. oszt. húzása már május 21-én és 23-án kezdődik.

A sorsjegyek ára:

Egy egész	Egy fél	Egy negyed	Egy nyolcad sorsjegy
12.-	6.-	3.-	1.50 korona.

Postabefizelő lapot vevőinknek portamentesen küldjük. Kísérleje meg egyszer szerencsésjét GAEDICKE szerencsegyűjtődéjében s Ön bizton számíthat eredményre.

GAEDICKE

BANKHAZ — BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca II. sz.

A MODEL

— REGÉNY. —

Irtta: EDMOND MITCHELL.

— Egy hölgyet hoztam ide, aki beszélni akar önnel, — felelt a kocsis és kissé félre állott, hogy a kocsi láthatóvá legyen.

— Egy hölgy, éjszakának idején? — mormolta Sterling csodálkozva.

— Ne menj ki és ne nyisd még ki az ajtót, — suttogtam a barátomnak és megfogtam a kabátja szárnyát. Ugy is ismertem gyors elhatározó és bizó természetét.

— De hiszen egy hölgy vár, kedves barátom, — mondta kissé türelmetlenül és a zárhoz nyult.

— Kelepce is lehet, — mondtam behatóan.

— Ki tudja, ki ül a kocsiában? Légy óvatos!

Szavainkat nem lehetett kint meghallani, de már az a tény, hogy halkán beszélünk, úgy látszik elárulta a gondolatainkat, mert éppen ebben a pillanatban egy alak lépett ki a kocsiából. Valóban egy hölgy volt, hosszú fekete köpenybe burkolva.

— Kegyes elnézésüket kérem, uraim a háborgatásért — szólalt meg lágy hangon — mi alatt átlépett a járdán; de az ablakokban még világosságot láttam és ezért merészkedtem becsengetni, ámbar az idő tényleg nagyon késő.

A hangja kellemes, mély csengésű, a kiejtése tiszta; francia hölgy lehetett, még pedig a műveltebb osztályból; azután valami kimondhatatlan, félre nem ismerhető elegancia nyilvánult meg a mozdulataiban és tartásában. Vajjon az idegen nő fiatal-e, vagy öreg, ezt nehezen lehetett megállapítani, mert a köpenybe erősen be volt burkolva és az arcát még sűrű fátyol is fedte.

A zár felpattant, de én még mindig tartottam Sterling kezét.

Némi meglepéssel tapasztaltam, hogy a kocsi már egy kissé eltávolodott, mert a ló fejénél állt most, mindannak dacára már erősen tartottam a tolózárt, hogy ne lehessen visszatalolni.

— Kivel óhajt beszélni, asszonyom? — kérdeztem én.

— Sir Richard Sterlinglel. Ugye-bár, ez a lakása?

A kérdése kissé aggodalmasan hangzott.

— Igen, ez a lakása. De hát nem ér rá az az ügy holnap reggelig? Vagy talán meg akarja mondani, mit óhajt?

— Itt az utcán lehetetlen előadnom az ügyet — felelte az ismeretlen és csinos fehér-keztűs kezével élénk mozdulatot tett. És ma még kell, hogy Sir Richarddal beszéljek; nagyon kérem, ne utasítsanak el.

A hangja esdeklően csengett és éreztem, amint Sterling ujjai a kezemet érintik, mert a kilincset még mindig tartottam.

— Egyedül van, asszonyom? — kérdeztem én.

— Igen, egyedül vagyok.

— És ön egymagában, minden kíséret nélkül jött éjszakának idején ide a kocsi?

Egy pillanatig hallgatott és én szinte azt véltem látni, hogy reszket a köpenye alatt.

— Ez szokatlan, sőt tudom, hogy különös is — felelte azután — de nincs más választásom. Sir Richard Sterlinglel kell beszélnem.

— És a kocsi?

— Várni fog reám. Kocsis — szólott az emberhez fordulva, aki a lovak mellett állt — várjon egy óráig, míg visszatérek.

— Egy óra — teremő Istenem! — mondtam magam elé.

Sterling megfogta a kilincset — és most én sem ellenkeztem — kinyitotta.

— Itt, asszonyom — mondta Sterling és udvarias kézmozdulattal mutatott az utra, mely a házba vezetett. — Én magam néztem, vajjon a zár jól csukódott és csak miután meggyőződtem róla — jól megrázva a rácskaput — hogy be van zárva, nyugodtam meg. Amint megfor-

dultam, hogy kövessem az ismeretlent és barátomat, a kocsi odakünn egy szivarra gyújtott és a gyufa fellobbanó lángjánál észrevettem, hogy a kocsi tényleg üres.

Igy tehát a hölgy igazat mondott.

Kissé megkönnyebbültnék éreztem magam, miután e részben nem ámitott minket. Pár lépéssel visszamaradtam mögöttük, s midőn beléptem a házba, a hölgy egyedül állt a sötét előcsarnokban.

Sterling a szomszéd ajtóban állott; kezével a villany csavariját kereste s egy pillanat múlva teljes világosságban voltunk.

— Megengedi, hogy segítsek a köpenye letévesésénél? — kérdezte Sterling a látogatója mellé lépve.

— Köszönöm, nem — felelte a hölgy udvarias, de határozott hangon visszautasítva a segítséget. Azután barátom invitáló kézmozdulatára belépett a szobába.

Csinos, kedves kis szalon volt, ahová beléptünk, öreg butorokkal és rózsaszín selyem függönyökkel. Az ismeretlen a fekete köpenyében és fátyolban nem illett ebbe a környezetbe, de az ismeretlen nem hajtotta vissza a fátyolt.

— Kérem, foglaljon helyet — mondta Sterling — és egy fotelt gurított eléje.

Mindhárman kis távolságra ültünk le egymástól és a hölgy kettőnk között ült.

— Az urak közül melyik Sir Richard Sterling, ha szabad kérdeznem? — kezdte a hölgy, mialatt egyikőtől a másikra nézett, végül azonban a barátomra pihent meg a pillantása.

— Én vagyok — felelte Sterling mosolyogva.

— Akkor önnel egyedül óhajtok beszélni. Első érzésem az volt, hogy felkelek és kimegyek. De Sterling nyugodt hangja ott marasztalt a helyemen.

— Velem egyedül, asszonyom? Attól tartok, hogy ezt a kérdést nem teljesíthetem. Azt, amit ön el akar mondani, kettőnk jelenlétében kell, hogy elmondja.

(Folyt. köv.)

S
Cs
Remzeti

A miniszter
Dramoleit 1 f
Hah
A miniszter
Knabe Farkas J
Aminister kom
A miniszter gy
keinek nevel
U

Alfo
Vigjáték 2 felv
Dumas Sar
Pau

Montaigne
Octave
Rémi
Dreudonée
Raymonde
Guichardné
Adrienne

Kezdetek

II. Kir.

Loh
Hegnyes opa
Szövegét és
Wagn

Henrik
Lonengrin
Brahanti Elza
Telramund
Ortrud
A király híd

Kezdetek

Fővárosi

Az an

Francia szin
Ita: De

Kezdetek

Várs

z

Vig

Tat

Operett háro
Bakonyi Kar
Andor verse
Lohonyay Iab
Freszka a le
Riza
Lörnthey
Imrédy
Mogyoróssy
Wallenstein
Illiko
Turi

Kezdetek

Király

A dr

Operett 2 f
Zenéjét szer
Günther bad
Miczl, leánya
Pefferkorn
Zsuzka
Jankó
Milos

Kezde

Föv

WALDMA

H

a hir

Az

Jegye

A tülke

BE

Nag

Hull

Gara

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetőség Szeged.
14241/908 szám.
III.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége Vukovár állomáson mindennemű árunak vasuti kocsikból a tároló helyre vagy a hajóra, illetve a tároló helyről hajóra és viszont 1908. évi június 1-jétől számítható három éven át végzendő átrakásra nézve nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlat egy korona bélyeggel és „Ajánlat a Vukovár állomáson eszközlendő hajó átrakodási szolgálatra nézve a magyar királyi államvasutak Üzletvezetőségének Szegeden” felirattal ellátva, lepecsételve, borítékba zárva, 1908. évi május hó 15-én déli 1 óráig az alulírott üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota, I. emelet, 21. sz. ajtó) személyesen vagy a magyar királyi posta útján nyújtandó be.

Bánatpénz fejében 1000, azaz egyezer korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1908. évi május hó 14-én, déli 12 óráig jelen pályázati hirdetés számára való hivatkozás mellett személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jelzett 14 nappal nem régebbi s a névértékét meg nem haladó napi árfolyamainak csak 90 százaléka szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő, a letétről nyert elismervény azonban nem csatolandó.

A teljesítendő munkálatokért a betérszítendő pályázatban az egységárakat az alábbi részletezéssel kell kitüntetni:

1. Zsákoltt gabona, maláta hüvelyesek, olajmagvak, őrlémények, darabárúk, valamint egyéb csomagolt és csomagolás nélküli alábbi meg nem nevezett tömegárúknak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért 100 klg-ként.

2. Az 1. alatt megjelölt teljesítményért mérlegeléssel 100 klg-ként.

3. Ömlesztett gabona, maláta, hüvelyesek és olajmagvaknak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért, zsákolással mérlegelés nélkül 100 klg-ként.

4. A 3. pont alatt felsorolt szállítmányoknak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért zsákolással és mérlegeléssel 100 klg-ként.

5. Cementnek a vasuti kocsiból a hajóra vagy viszont való átrakásáért 100 klg-ként.

6. 750 klg-ig terjedő sulyú deszka, kocka és kövezet kőnek, téglá és terméskőnek vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért 100 klg-ként.

7. 750 klg-tól 4000 klg-ig terjedő sulyú tárgyaknak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért 100 klg-ként.

4000 klg-nál sulyosabb tárgyak csak külön meg egyezés alapján lehetőség szerint rakatnak át.

8. Szén és tüzfának vasuti kocsiból kirakásáért 100 klg-ként.

9. Szén és tüzfának a tároló helyről a hajóra való berakásáért 100 klg-ként.

10. Gömbfa küldeményeknek a vasuti kocsiból a hajóra vagy viszont való átrakásáért az ajánlatok tekintet nélkül az egyes gömbfa darabok sulyára teendők 100 klg-ként.

11. Külön ajánlatok teendők azon árunak a vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért amelyek átrakodásához külön berendezések szükségesek, végül

12. Az 1-6. tétel alatt felsorolt árú átrakodása Vukovár állomás főnökének rendelkezése folytán éjjeli teljesítendő. Az éjjeli órák este 8 órától reggeli 6 óráig számíthatnak.

13. Ha a tárolóhelyeken áru marad, azt a pályázatot elnyerő vállalkozó köteles őrizni, mely őrzés a magyar folyam és tengerhajózási részv.-társ. kikötőhelyén tároló szénre és fára nem terjed ki. Ezen őrzet teljesítésére nézve szintén ajánlat teendő. Ajánlat teendő azonkívül az esetre is, ha az 1-6. tétel alatt felsorolt árukat előbb a kikötői rakhelyre kellene tárolni és onnan vasuti kocsiba vagy hajóra rakni.

Közelebbi felvilágosítást a hivatalos órák alatt az üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya főnökénél vagy a vukovári állomási főnökénél lehet nyerni.

A fentebbi feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyanok, melyek táviratilag tételnek, vagy melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon a felajánlott egységárra való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1908. évi április hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Stiriai
Tobelbad
gyógyítóintézet
GRÁCZ mellett.

Szezon:
május—októbr.
330 méter a
tenger színe
fölött.

Két vasuti állomás.

Grácztól
kocsin egy óra
posta- és táv-
íróállomás.

Régóta ismert vastartalmu hőforrás. Aczélforrás temp. 30° C. (23° R.) — 25° C. 20° R.) Enyhe éghajlat erős erdei levegővel, kiterjedt fenyőerdők. A kúra ajánlata: Idegbajok: neurasténia, idegyöngyesség; hatgerinczbajok, hiszteria, göresök, neuralgia stb. Nőibajok: Nagyon ajánlatos lábadozóknak és gyöngy gyermekeknek. Gyógyító eszközök: gyógyító-, külön- és uszódenceze, kádfürdő és forrásvíz, fenyő- és villamos fürdő, masszázs, hydropatikus kúrák, napfürdők stb. Olcsó lakások, egyes szobák, valamint villák, fürdőszalon, nagyon jó vendéglő, kitűnő fürdőzene. Ki-merítő prospektust ingyen és bérmentve küld a fürdőgondnokság.

Med. Univ.

Dr. Alexander Blumauer
tulajdonos.

Telepek minden államba szállítattak.

Keményítő gyárak

Uhländ reform-rendszere szerint burgonya, bura, tengeri, tápióka, ris stb. feldolgozására. Minden más rendszereke felülmúló kivitelben berendezel

W. H. UHLÄND k. f. sz. LEIPZIG-G.

különleges vállalat keményítő gyárak alakítására és berendezésére. Konstruktórok olcsó áron. Sok újítás! 28042 Tessék árjegyzéket kérni.

Görög és latin * * * * * remekírók.

Kiadja a M. TUD. AKADEMIA classica-philológiai bizottsága.

A gyűjtemény legújabb kötete:

PLATON SOPHISTÁJA.

(Görögül és magyarul).

Fordította, bevezetéssel, jegyzetekkel és philológiai műszótárral ellátta

SIMON JÓZSEF SÁNDOR.

Ára 3 kor. 50 fill.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapesten, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért

mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok).

30 korona

finom szövethöl divatos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben. Hazai versenyszabóság. Budapest, VII. Thököly (Csömör)-út 3. I. em. Vidékre minták bérmentve.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszerek, evőeszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
Árjegyzék 2000 rajzzal! Ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
műtöras

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Ekszerek, gyári áron angol rendszer

Részletfizetésre

Sárga János ékszergyáros
Kolozsvárt.

Képes nagy árjegyzék ingyen.

BUTOR

DUS VÁLASZTEKEDÉSEK RÉSZLETFIZETÉSRE RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRAN KAPHATÓ

EHRENTREU TESTVEREK

BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SAROK) KÉPES ÁRJEJYZÉK INGYEN. TELEFON 82.27

Csipke kelmek,
himzett batistok bluzokra, svájci gyártmány. Aplikációk, legdivatosabb és legfinomabb minőség, rendkívül olcsó árban eladtnak. Himzett batist, és vászonruhák 6 frt. és feljebb.

Budapest-szálloda Becsi-utca 2. i. em. 5. szám.

HATSCHEK ADOLF.

Kiváncorlás főlösteleges
Kereset mindenki részére

a legújabb gyorskötőgépeken való kötéssel. Árjegyzéket küld: **Első Magyar Kötőgépgyár** vezérképviseelője, Bpest, Hegedűs-Sándor-u. 24. II/35 (ezelőtt: Kemnitzer-utca) Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Képviseleők mindenütt kerestetnek.

Lawn-teniszjátékaink

fiuknak, leányoknak és felnőtteknek

legegészségesebb és érdekes társas sportjátékot nyújt.

Tenisz-raketok:
Kezdőknek 2,25, 3,25 frt.
Haladóknak 4,50 «
Jó játékosoknak 7,— frt.
Versenyzőknek 9—12,— «
Bajnokoknak 15—19,— «

Pályakerítő-háló (3 m. magas) méterje . . . 16 kr.
Fehérposztó-teniszlapda tuczatja 5, 6, 7, 8, 9 frt.

Teniszárjegyzék és pályaterv ingyen.
Piókt és Haas lawn-tenisz-üzlet, Budapest, VI., Andrassy-út 13. szám.

A legtöbb tenisz-klub szállítója. Külön raketjavítás-tarifa ingyen.

Csütörtök

Pá

Kwiz

Egy

Az advari polgári istán nagyobb stgyűtése, a le

Főraktá

Au

Bud

W

Fogke

Sz

használn és a kel 60 fill

m

szállító létező f

m

darabja

Va

m

Bud

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az edvári istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtgyűjtésre, az inak merevségénél stb. köpésíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, oszlop és göngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utoza 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

PENZ

kölesön sorsjegyekre, érték-papírokra és vidéki takpr. részvényekre.

Erzsébet sorsjegyre 6.50 K
 József " 7.50 "
 Magy. v. t. " 22. " "
 Bazilika " 16. " "
 Olasz v. t. " 30. " "
 Oestr. v. t. " 40. " "
 Haza! " 90. " "
 Conv. Jelzőlog, " 220. " "
 stb. stb.

A kölesön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszhető. Ha sorsjegyei már zálogban vannak, úgy a letelejégy beküldése ajánlában a kölcsönt a fenti összegekre felelmejtik. Azonnali elintézés és legelőszőbb kamattal.

BEIFELD BANKHAZ
 BUDAPEST, Károly-körut 1.
 Alapítva: 1874-ben.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
elegetős, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltözőzövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. stb. gyári áron küld a mint megtehető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.
 Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek.

Szabó-, legelőszőbb árak. Óriási választék.
 Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Grammofonok Cimbalmok Citerák Fuvolák és egyéb hangszerek részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
 hangszeráruházában
 Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
 Árjegyzék ingyen!

Egy **hirdetés** jól fogalmazva jól elhelyezve legalkalmasabb újságokban **eredményre vezet.**

Mielőtt hirdetését feladja kérjen árajánlatot.

Schalek Henrik hirdetési irodájától.
 WIEN, I., Wollzeile II.

egujabb hirdetés-atalogus hirdető felesek díj-alatul megküldetik.

Radrágja jellemzi az urát!

A vasalás szabó-költség! ... volt, demár nem az, Kényelmessége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNAR LAJOS törv. védett

automata-nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldéért bérmentve. Kapható főraktárosnál:

Plökl és Haasnál
 Budapest, Andrássy-ut 13.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Welder tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

közpénzért, vagy részletfizetésre legelőszőbban

Butor

Ehrentren és Fuchs
 festőcégnél
 Budapest, VI., Teréz-körut 8.
 Képes árjegyzék ingyen. Telefon 68-50

Most jelent meg!

Isten rabjai

Regény

Írta: Gárdonyi Géza

Ára füzve 5 korona.
 Ára kötve 7 korona.

Singer és Wolfner kiadása
 BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 10. sz.

Jég-szekrények

m. k. szabadalmazott kitiñő szerkezetűek 50 százalék jég-megtakarítás.

Fürdő-kádak, fűtőkészülékekkel is, borpultok erős, csinos, minden kivitelben. Viszontelérhetőnek nagy árengemény

WIESEL, Váci-körut 47. TELEFON 61-20.
 Műhely Podmanický-n. 6. Árjegyzék bérmentve. Elvállalok mindenféle bádgos és szerelő-munkát jutányos árban.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek, nagy és olcsó választékban.

MULLER J. L.-féle Szalicil-szájviz és fogpor

használatát eltávolít minden fájdalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását és a kellemetlen szájbűst. Egy üveg szájviz 80 fillér, 1 korona 60 fillér, nagyobb üveg 3 korona 20 fillér és 6 korona

Müller J. L.-féle Szalicil-fogpor, szalicil-visszel használva nemcsak hófehérré teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségek továbbterjedését is meggátolja. Doboz 1 kor. 20 fill. és 2 korona 40 fillér.

Müller J. L.-féle Szalicil-fogpép, darabja 70 fillér. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden főt előszorolt készítmények orvosi utasítás után készülnek.

Valódi tojás-olajszippan 30 fill., 3 drb 80 fillér, 1 tuca 3 kor.

MÜLLER J. L. os. és kir. udv. szállító illatszere-és pipercszippan-gyárosnál, Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. szám.

Szabott gyári árak!

Nászajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

HOLCZER

m. kir. szab. ékszerész.

Nagy raktár: Gyémánt és brilláns-butonok, gyűrűk, mellétek és más nemeskőárakból.

Saját gyártmány! Ékszer-átalakítások. Jutányos árak

Budapest, IV., Károly-körut 22. Róser Bazén.
 Gyár: VII., Király-utoza 15.

Leikiismeretes kiszolgálás!

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Sálvány-utca 6/C. 284

Csunya kezeket

3 nap alatt bársonysimává és hófehérré teszi a Kerpel kozmikum, üvege 90 fill., 4 üveget bérmentve küld Kerpel Gyógysz. Bpest. Lipót-körút 28. 27947

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérék. 27808

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46. 27903 C.

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Eladó urilak.

Budapesthez 1 és fél, vasúti állomáshoz negyedóránnyira fekvő 3 és fél holdas igen csinos belső, 8 szobás kényelmes urilakkal mellékhelyekkel, fél hold szőlővel, gyümölcsös és konyhakerttel eladó. A kertben kitűnő Artézi víz. Cím a kiadóhivatalban. 28488

Gépészeket

cséplés idényre napszintén gardatiszteket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelme és józanágát ért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költséges és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67

Kolozsvári

jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettünk elő a legrovidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikeresét biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban vezették fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen onekély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre ki merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyes tárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szemléltető, Budapest VI., Róssa-u. 44. II. 8.

Rekedtség

biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cukorka 60 fillérért mindenütt kapható: cs.

Budán

3 szoba, veranda és melléképületekből álló évi esetleg nyárlakás azonnal kiadó. I. Kis Gellérthegy, Sármasz villa. 28502

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tisztviselői kölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 evre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jólzalogkölcsönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatisztoknak hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshírt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdő, bányák adásvétele Osztályosajjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmaztatnak! Kúu és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI. Eötvös-utca 2. (Király-utca sarok) Telefon 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Stenográfia!

Díjtalan gépirás-oktatás az összes írógép-rendszerben. Díjtalan és biztos alkalmkövetítés. Minden hónapban új gyorsírási és gépirási tanfolyamok nyílnak az oklevés gyorsíró tanároktól vezetett Stenográfia ország. Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiroiskolában. Levelező és vitairás tanfolyamok kereskedelmi szaktanárok. Az intézet végzett növendékei egész éven át díjtalan gyakorló órákban részesülnek. Tanítás reggel 7 órától este 9-ig. Sokszorosító iroda. Copying office. Kérjen tájékoztatást. Az intézet helysége Váci-körút 33. sz. alatt vannak

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

Veresáfonyabefőt

BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok

Rézagy --- 45.- frt Vasagy matracszal 8.50 Gyermekagy --- 11.50 Sodronyagy-betét 8.50 Vas-és rézbutorok gyári árban. 28046

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Polgári drak!

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. Zeliszka János angol uri szabótörm. BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em. Állandó választék a legdivatosebb angol és bel-földi szövetekből.

Telt kebel.

Telt kebel két hónap alatt Pillules Orientales

(keleti pillulák) által, az egyedüli által, melyek a mellét fejlesztik, szilárdítják, helyreállítják a női mellnek grációzus teltségét kölcsönözve, anélkül, hogy az egész nőnek ártalmának. Garantiálva arsenikummentes

Urasági butorokat,

szőnyeget, oszillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uri szoba és szalonbutorokban. Rézhálósobák, börgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, villamos stb.-hez. 26597

Modern urasági butorok

alkalmi vételle és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-90.

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőtét, málna-, szamóca-, csipkebogyóit, gomba- és húsconservet, pástétomokat stáni a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmege. Kérjen árjegyzéket.

Sodronykerítéseket

bámulatos olcsón készít Heizer és Társa cég Budapest, VIII., Népszínház-u. 1-3.

BUTOROK

árverésről, finom és egyszerű butor, hálósobák és garzon szobák Szalon bérfolelek, gyönyörű tükkö, diván, bőreszék, íróasztal, porzesszony és egyes darabok; Földes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

A legelőnyösebb részleltetésre

zongorát,

pianinót,

czimbalmot,

hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bank hitel után kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszertelepén. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi oszádi Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi ítélettel és onakia SINGER A. megépésznél Budapest, 10. utca Akácia-utca 56. Mindenpenmü varrógépek javítását legújtanoyosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

FRIED J.

műbutoraktár, kárpitos és díszítő Bpest, V., Nádor-u. 14

Elfogad teljes lakberendezéseket,

valamint minden-nemü kárpitos-és díszítő-munkákat. 27801

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, franczia és angol szövetekből

: Költségvetés díjmentes.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsosatok, kertkeresek, keramittapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-74. Fiók üzlet Sziget-ut f.

Arverési BUTOROK

Kéret felosztás miatt olcsón ki-áruktatnak VII. ker., DOB-U. 22.

MOST JELENT MEG!

A cs. és kir. szab. Kassa Oderbergi Vasút személyszállító vonatainak menetrendje. Rövid utmutatóval a Tátrába Ervényes 1908. május 1-től. Ára 12 fillér.

Singer és Wolfner kiadása,

Bpest, VI., Andrassy ut 10.

15 forintért tisztá gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű

vagy felöltő Krausz F. és Tsa. uri szabómester Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mértékvtől utastással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal tázhoz küldjük.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám. I. emelet. 2688. Kazinczy-utca sarok.

MEGHODITOMUK A VILÁGOT!

BUTOR

rézleltetésre vagy meghatározott időre szedő árak a legolcsóbb árak, mint felkötések mellett. Felvilágosításra mindig!

Liszt István

Bpest, IV. Koronaherceg-u. 3 (Kigyó-tér sarkán) butoraktárában. Több mint 500 kóppal alkalmi árjegyzéket békítünk 80 fillér ellen franko elküldjük

Ugorkát,

kalarabét, cukorborsót, zöldbabot, új burgonyát, spenótot, gombát és hónapos retek vegyessen; 3.50 koronáért szállítja gyümölcskivitel Csongrádról.

Korai

főzelékek, cukorborsó, zöldbab, ugorka, spenót, tejessaláta, hónapos retek, zöldhagymácskák, új burgonya, vegyessen postakosaranként 3 koronáért szállítja Szabó, Csongrád.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó vagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálósobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szirma szőnyeget, függönyöket, üveg-és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezés kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen.

26618